

GAZETA

wyborcza

NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

wyborcza.pl

Czwartek, 19 marca 2026 | Redaktorka prowadząca Alina Janusz | Cena gazety 6,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 65.III64, 1

Nakład 34 tys. + 317 tys. prenumerat cyfrowych

Narkotykowe rekordy

METAMFETAMINA I ECSTASY
ZMORĄ W KRAKOWIE ▶ 4-5

FOT. SHUTTERSTOCK

Premier zapowiada inwestycje

Bilion na energetykę

– Przez najbliższe 10 lat Polska zainwestuje 1 bln zł w energetykę – zapowiedział premier Donald Tusk podczas konferencji PowerConnect Energy Summit w Gdańsku.

Andrzej Kublik

– Polska to obecnie największy w Europie plac energetycznej budowy – wskazał wczoraj premier Donald Tusk w wystąpieniu na konferencji energetycznej w Gdańsku.

Tak wielkie nakłady szef rządu tłumaczył zarówno opóźnieniami w inwestycjach energetycznych, jak i rosnącym szybko zapotrzebowaniem na energię. – Polska staje się niekwestionowanym już przez nikogo mocarstwem gospodarczym – stwierdził premier.

Tusk podkreślał, że zmiany i zagrożenia, które pojawiły się na świecie na początku XXI w., sprawiły, że

energia i bezpieczeństwo „znaczą dziś praktycznie to samo”. A to wymaga wydatkowania olbrzymich pieniędzy na nowoczesne technologie energetyczne, tworzenia energetyki zdyspersyfikowanej, także rozproszonej i autonomicznej.

Bilion złotych przez dekadę

– Kiedy mówię o tym, że jesteśmy dzisiaj tym największym placem energetycznej budowy, to mówię o konkretnym i bardzo okrągłym bilionie złotych, jaki Polska zainwestuje w ciągu najbliższej dekady – powiedział szef rządu. I sprecyzował: – Bilion złotych, w tym na źródła odnawialne i maga-

zyny energii ponad 220 miliardów złotych. W dystrybucję 234 miliardy złotych. I we wspomnianą już energetykę jądrową 160 miliardów złotych.

Zbić ceny energii

Wcześniej Tusk, zwracając się do obecnego na konferencji w Gdańsku ambasadora USA Toma Rose’a, przypomniał, że na Pomorzu ma powstać pierwsza w Polsce „duża” elektrownia jądrowa, budowana we współpracy z amerykańską firmą Westinghouse. I wskazując na inwestycję, premier podkreślił, jak ważne jest utrzymanie wspólnoty transatlantyckiej. – Nie byłoby bezpiecznej Polski, Europy i Ameryki, gdyby nie pokolenia polityków i obywateli, którzy w sposób zdeterminowany troszczyli się o coś, co nazywamy wspólnotą. Dzisiaj ta wspólnota Zachodu musi wspólnie walczyć o jedność – powiedział Tusk. Szef polskiego rządu podkreślał też, że oprócz sta-

bilnych dostaw energii niezbędne jest również utrzymanie ich możliwie niskich cen. To może wymagać modyfikacji planów UE.

– Wspólnie z grupą państw wystosowałem list do Komisji Europejskiej, jest to tak naprawdę bardzo twardy manifest Polski, Włoch, Belgii, Austrii, Bułgarii, Słowacji, Grecji. Wiem, że także inne państwa są skłonne poprzeć nas w tym żądaniu, aby możliwa była kontynuacja darmowych uprawnień do emisji dla przemysłu, w tym oczywiście dla polskiego przemysłu – powiedział premier.

W tym przypadku miał na myśli reformę ETS, unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Wymusza on zastępowanie energii korzystającej z paliw kopalnych, głównie węgla, energią ze źródeł odnawialnych.

Ale być może Tuszkowi chodzi nie tylko o ETS. Bo dodał, że będzie prze-

konywał europejskich partnerów „do zmiany filozofii i głębokiej korekty polityki klimatycznej”.

Nie ma powrotu dla energii z Rosji

Donald Tusk przypomniał, że po aneksji Krymu przez Rosję apelował do innych liderów rządów UE o stworzenie unii energetycznej. I podkreślał, że obecnie Unia powinna utrzymać decyzję o rezygnacji z importu energii z Rosji, nie ulegając pokusie zmiany tej polityki z powodu wzrostu cen energii, wywołanych przez starcia zbrojne na Bliskim Wschodzie.

Głośno zawieszenia przez UE embargo na rosyjską ropę naftową i gaz od dawna domaga się premier Węgier Viktor Orbán.

Ale ostatnio czasowe zawieszenie sankcji energetycznych wobec Rosji sugerował również premier Belgii Bart De Wever. ●

Wybuchające powerbanki

Trzy wypadki
podczas lotów
do i z Polski

Były już trzy przypadki, gdy na pokładzie samolotu z lub do Polski wybuchł powerbank. – Na wysokości 10 km staje się on śmiertelnym zagrożeniem – mówi Piotr Rudzki. Porty lotnicze zaostrożają więc przepisy. Czego do samolotu nie wniesiesz? ▶ 10

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

9 770860 908143

1 2 >

FOT. RONALD PENAR/PAP/PEPA

Mistrzostwa świata

CUD
W MIAMI

To miał być wielki turniej dla Amerykanów. A jednak znów okazało się, że sport pisze niewiarygodne i wzruszające historie. „Nikt w nas nie wierzył, a my dowieźliśmy mistrzostwo!” – mówił Wenezuelczyk Eugenio Suarez po finale, w którym jego drużyna w Miami pokonała USA 3:2 i zdobyła mistrzostwo świata w baseballu. A stadion dosłownie eksplodował.

Pełniąca obowiązki prezydenta kraju Delcy Rodriguez ogłosiła środę świętem narodowym i dniem wolnym od pracy w Wenezueli ▶ 24

Agnieszka
Kublik

Nawrocki, prezydent wątpliwie wątpiący

Zaprzysięgnie? Nie zaprzysięgnie? Chodzi o legalnie wybranych przez Sejm sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Prezydent Karol Nawrocki ma w tej sprawie wątpliwości, choć nie powinien mieć – rola głowy państwa jest tu jasno określona. Jedynie przyjmuje od sędziów przyrzeczenie.

We wtorek podkładkę do decyzji prezydenta miał dać sam Trybunał – rozstrzygając, czy wybór sędziów przez Sejm jest zgodny z konstytucją. Ale nie rozstrzygnął – odroczył sprawę i zwrócił się o zajęcie stanowiska do prezydenta.

Jakie wątpliwości ma Karol Nawrocki? Chodzi tak naprawdę o to, że podczas głosowania przepadli kandydaci PiS. Nawrocki chce zatem użyć prawa do kształtowania Trybunału Konstytucyjnego według życzenia PiS. To samo robił jego poprzednik – decydował o obsadzie TK według rozkazów prezesa. Wtedy chodziło o to, by Trybunał Konstytucyjny nie przeszkadzał Jarosławowi Kaczyńskiemu w zmianie ustroju bez zmiany konstytucji, bo większości do nowelizacji ustawy zasadniczej PiS nie zdobył. Teraz chodzi o to, by przeszkadzał władzy w odkręcaniu tych zmian.

Nieprzyjęcie ślubowania od nowo wybranych sędziów spowoduje niewątpliwie jeszcze większe perturbacje w Trybunale Konstytucyjnym. Minister sprawiedliwości Waldemar Żurek zapowiada, że jeśli Nawrocki tego obowiązku nie wykona, sędziowie mogą złożyć ślubowanie przed Sejmem i Senatem lub marszałkiem Sejmu. Ale czy tak zaprzysiężeni zostaną wpuszczeni do budynku TK? Nietrudno sobie wyobrazić, że Bogdan Świączkowski, prezes Trybunału, wyda rozkaz, by zostali pod drzwiami.

To żywy dowód na zlekceważenie praworządności. Polityka jest ponad prawem, prezydent ponad konstytucją.

Bo TK miał chronić konstytucję i zapisane tam prawa człowieka i obywatela przed politykami i przed polityką, przed władzą ustawodawczą i przed władzą wykonawczą. Dziś stał się narzędziem do ochrony polityków przed konstytucją. Daje tym politykom alibi w łamaniu prawa.

Nie przyjmując ślubowania od sędziów TK, prezydent przyzna sam sobie prawo orzekania (bo wyrok tego TK w tej sprawie to nie prawo, to polityka), czy sędziowie zostali wybrani prawidłowo. Prezydent wchodzi w kompetencje Sejmu.

Wcześniej przyznał sam sobie prawo orzekania, czy sędziowie sądów powszechnych zostali wybrani prawidłowo. To samo się dzieje z ambasadorami, funkcjonariuszami służb specjalnych, naukowcami. Bo niby Nawrocki ma wątpliwości... I jeszcze to oczekiwanie, że władza ustawodawcza, nim wyśle prezydentowi ustawę do podpisu, wszystko z nim wcześniej uzgodni – czyli zrzeknie się na jego rzecz swojej władzy.

Czy to obietnica zamachu stanu? Pytam serio. Przecież niedawno polski prezydent, wetując europejski program SAFE, wypowiedział polskiemu rządowi wojnę. W sytuacji, gdy za polską granicą wojna już trwa. Niebezpieczniej się już nie da. ●

*Niczego się już nie spodziewam,
ale chciałbym, by została przywrócona
normalność. Bardzo bym chciał,
by ten pierwszy raz kiedyś nastąpił*

PROF. KRYSZTOF MARKIEWICZ

nowo wybrany sędzia TK w TOK FM pytany o to, czy obawia się, że prezydent nie przyjmie od niego i pozostałej piątki sędziów ślubowania

Chiny Egipskie piramidy i Sfinks

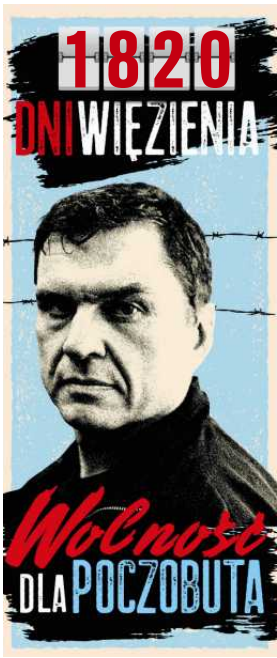

W parku rozrywki Window of the World w Shenzhen, w prowincji Guangdong oglądać można repliki egipskich piramid i Sfinksa, są też wielbłądy. I podobnie jak w Egipcie, turyści chętnie robią sobie pamiątkowe zdjęcia. Chiny, 18 marca 2026 r. **Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia**

Droższe jajka na święta

11

PROCENT
Mniej więcej tyle rok do roku na poziomie detalicznym zdrożały jajka. – Należą do produktów, które drożeją najbardziej. Do Wielkanocy raczej obniżek nie zobaczymy – mówił w TOK FM dr Mariusz Dziwulski, ekspert z PKO BP.

Wolta senatora w PiS

„Nie do takiej partii wstępowałem”

To nie pierwsza wolta senatora Jacka Włosowicza. Był jednym z założycieli i czołowym działaczem Solidarnej Polski Zbigniewa Ziobry.

Senator Włosowicz w TVN 24 powiedział, że „nie do takiej partii” wstępował on i inni centrowi członkowie PiS. – Ta partia robi się partią nacjonalistyczną, nie mamy z tym nic wspólnego – stwierdził.

Oburzał się na sprzeciw wobec programu SAFE. – To jest bardzo duży impuls finansowy, impuls gospodarczy do przeskoczenia na następny poziom – podkreślał.

I wskazywał na intencje PiS: – To są emocje. Emocje, że to nie my.

W polityce działa od ćwierć wieku, a w Senacie zasiada już czwartą kadencję. W latach 2009-14 był posłem do Parlamentu Europejskiego.

W lutym 2011 roku Włosowicz otwarcie wystąpił przeciwko decyzji prezesa Jarosława Kaczyńskiego i komitetu politycznego o rozwiązaniu zarządu okręgowego partii i ustanowieniu jej pełnomocnikiem w Świętokrzyskiem Beaty Kempy.

Niedługo później zrezygnował z członkostwa w Prawie i Sprawiedliwości. Był jednym z założycieli i czołowym działaczem Solidarnej Polski, ale w 2022 roku został wyrzucony za to, że podważył przywództwo posła Mariusza Goska w regionie.

Mimo to w 2023 roku w wyborach do Senatu znów startował z listy PiS. Stał się jednak krytycznym recenzentem partii, a zwłaszcza ziobryistów.

– Mówiłem wprost, że to, co robimy, czyli skręcanie mocno w prawo, dezawuowanie naszego członkostwa w Unii Europejskiej, proponowanie rozwiązań, które nie odpowiadają wyzwaniom XXI wieku, to jest błąd – twierdził w marcu 2024 r. w rozmowie z „Wyborczą”.

• Jacek Włosowicz

– Nie wyrzucili pana z klubu? – pytaliśmy wtedy.

– Na razie nie – odpowiadał.

Było wręcz przeciwnie: dostał nawet miejsce na liście PiS w wyborach do europarlamentu. Choć kiepskie, dopiero ósme. Reklamował się hasłem: „Jedyny ze Świętokrzyskiego”, czym podszczypywał Annę Krupkę i Dominika Tarczyńskiego – pochodzących odpowiednio z Warszawy i Lublina.

Czy za wypowiedzi w sprawie SAFE i krytykowanie działań PiS Włosowicz poniesie konsekwencje?

„Osobiście liczę na opamiętanie Jacka” – skomentowała Anna Krupka, wiceprezesa PiS i szefowa świętokrzyskich struktur partii.

Senator nie należy do partii, ale dalej jest członkiem Klubu Parlamentarnego PiS. ●

Grzegorz Walczak

FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

WSPRZEDAŻY

wysokieobcasy
extra

**ANJA RUBIK: SAMOBADANIE PIERSI
NIE WYSTARCZY**

Halina Poświatowska: Miłość ważniejsza niż życie

Kinga Preis: Nie uspokajam sumienia

**Zdrada kontrolowana: Dlaczego jawność
może być dojrzała niż ukrywanie?**

Joga twarzy. Ćwiczenia, które zdejmują napięcie

Numer dostępny z prezentem:
płatkami złuszczającymi
SILCATIL w prezencie

Rekordy narkotyków w ściekach

Kraków wśród najbardziej naspeedowanych miast świata

Chemiczne pozostałości z organizmu człowieka, który weźmie ecstasy albo zapali jointa, ostatecznie trafiają do kanalizacji. – Rekordowo rośnie zużycie narkotyków – alarmuje Europejska Agencja ds. Narkotyków, która zbadała ścieki w 130 miastach turystycznych z 28 krajów. W Krakowie na pierwszym miejscu są metamfetamina i MDMA.

Małgorzata Skowrońska

– Nastoletnia córka mojej pacjentki była na imprezie w jednym z wynajętych mieszkań w centrum Krakowa. Był alkohol, papierosy, ale też leki. Z przerażeniem słuchałam tej historii, a są one coraz częstsze. Dostępność narkotyków i środków stymulujących na imprezach i w knajpach jest jak wybieranie cukierków w supermarkecie. Czego tylko dusza zapagnie – mówi Alina Konieczna, psychoterapeutka, która zajmuje się osobami w kryzysie.

Imprezowe miasta. Tu narkotyki są codziennością

– Jeśli weźmiesz ecstasy na imprezie albo zapalisz jointa, chemiczne pozostałości z twojego organizmu ostatecznie trafiają do systemu kanalizacyjnego. Stamtąd płyną do oczyszczalni ścieków, gdzie naukowcy mogą je zmierzyć i oszacować – tłumaczy badacz z grupy SCORE (to międzynarodowa grupa odpowiedzialna za raport dotyczący populacji różnych narkotyków w Europie).

Przy narkotykach, które w większości europejskich krajów są nielegalne, tradycyjne metody, takie jak ankiety lub dane o sprzedaży, są niewystarczające i nie odzwierciedlają tego, jaki jest rzeczywisty stan spożywania środków odurzających. Dlatego Europejska Agencja ds. Narkotyków (EUDA) od 2011 r. analizuje ścieki. Tym razem próbki ścieków analizowano od stycznia do maja 2025 r. Uwzględniono kalendarz festiwalu i imprez w poszczególnych miastach, by zapobiec zniekształ-

ceńiom wyników. Przeanalizowano próbki odpowiadające ok. 72 mln ludzi. Ścieki badano na obecność:

- kokainy,
- MDMA,
- metamfetaminy,
- amfetaminy,
- ketaminy,
- konopi.

Kokaina w organizmie człowieka rozkłada się na mieszaninę związków chemicznych, w tym jej główny metabolit: benzoilekgoninę. Podobnie jak metabolit wszystkich innych narkotyków, najczęściej trafia do toalety, docierając do sieci kanalizacyjnej, najpewniej w pobliżu miejsca, w którym narkotyk został spożyty. Poprzez sieć kanalizacyjną ścieki docierają do najbliższej oczyszczalni, gdzie próbki są pobierane i analizowane w laboratorium. Standaryzacja tej procedury pozwala ostatecznie na obliczenie ilości narkotyków używanych w różnych miastach europejskich.

Kokaina znowu w górę

Spożywanie kokainy – drugiego po konopiach najczęściej używanego narkotyku w Europie – znów rośnie. Wzrost odnotowano w 63 miastach, które badano w 2024 i 2025 r. Tradycyjnie najwyższe poziomy używania jej obserwuje się w Europie Zachodniej i Południowej, ale ślady kokainy w ściekach badacze znaleźli też w Europie Wschodniej.

Tegoroczne zestawienie otwierają dwa brytyjskie miasta: Middlesbrough i Bristol. Tuż za nimi uplasowała się Barcelona, która zanotowała w ciągu roku skok

aż o 185 proc. Podobnie Lleida, również z Katalonii.

Wysokie poziomy stężenia kokainy w ściekach nadal odnotowują miasta w Holandii, Belgii i Szwajcarii – m.in. Amsterdam, Rotterdam, Bruksela, Antwerpia, Zurych i Genewa. Wszystkie regularnie mieszczą się w pierwszej dwudziestce, choć ich wyniki nie rosną już tak szybko, a miejscami nawet lekko spadają. Łączy je jedno: to główne punkty przerzutowe kokainy z Ameryki Łacińskiej.

Badacze twierdzą, że Europa stała się hubem tranzytowym dla narkotyków. Chodzi przede wszystkim o Belgię, Hiszpanię i Holandię, w których konfiskuje się aż 72 proc. wszystkich narkotyków spływających na europejski rynek.

Kraków – jak wynika z badania również zaliczył – kokalinowy wzrost o 77 proc. Ostatecznie znalazł się na 119. miejscu.

Metamfetamina w natarciu

W Europie Środkowej wyraźnie rośnie też użycie metamfetaminy. Na czele rankingu znalazły się Czeskie Budziejowice. I to nie koniec dominacji naszych południowych sąsiadów, bo pięć pierwszych miejsc zajmują również inne czeskie miasta.

W Europie Środkowej wyraźnie rośnie użycie metamfetaminy. Na czele rankingu znalazły się Czeskie Budziejowice. Niepokojące wzrosty są widoczne również w Krakowie – w tutejszych ściekach odnotowano wzrost metamfetaminy o 264 proc.!

Wysokie stężenia tego silnie uzależniającego narkotyku odnotowano także w ściekach słowackich miast. Na przykład w Pieszczanach konsumpcja wzrosła o 343 proc. rok do roku. Ten trend widoczny jest także w Bratysławie – choć tam wzrost był mniej gwałtowny.

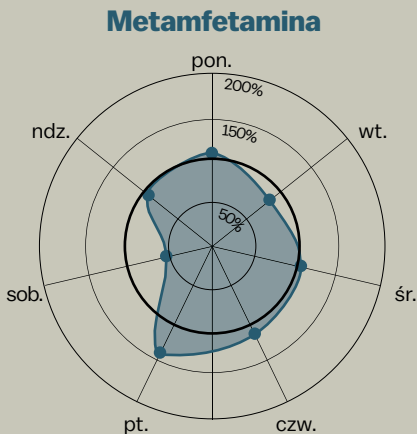
– Wzrost konsumpcji metamfetaminy w tym regionie można wyjaśnić rosnącym eksportem z Czech. Prymat tego kra-

Rekordy narkotyków w ściekach

W narkotykach widać weekend. Jak zmienia się spożycie metamfetaminy w ciągu tygodnia w Krakowie

Dzienne stężenie pozostałości narkotyków w ściekach. 100% odnosi się do średniego stężenia

© TOMASZ LEBIODA / WYBORCZA.PL; Metodologia: European Union Drugs Agency (EUDA), SCORE (2026) / Urban Journalism Network (2026), Gazeta Wyborcza

Dane z 2025 r. przynoszą również niespodziankę: spada popularność ecstazy, ale nie w Krakowie, w którym MDMA wzrosło o 249 proc.

FOT. SIRELA STUDIO/SHUTTERSTOCK

ju wiąże się z produkcją sięgającą czasów przed 1989 rokiem. Jednak w ostatnich latach obserwujemy także wzrost użycia w sąsiednich miastach, takich jak Erfurt i Chemnitz w Niemczech – mówi Vera Očenášková, ekspertka z czeskiego Instytutu Badawczego Gospodarki Wodnej im. T. G. Masaryka.

Te niepokojące wzrosty są widoczne również w Krakowie – w tutejszych ściekach odnotowano wzrost metamfetaminy o 264 proc.!

– Widzimy te wzrosty w gabinetach terapeutycznych. Coraz więcej młodych ludzi sięga po ten narkotyk, który daje poczucie silnej euforii i przypływ energii. Jednak jego zażywanie szybko uzależnia, a to prowadzi do kolejnych tragedii – mówi Konieczna.

MDMA spada w Europie, w Krakowie rośnie

Dane z 2025 r. przynoszą również niespodziankę: spada popularność ecstazy, ale nie w Krakowie, w którym MDMA wzrosło o 249 proc.

– Ecstasy uważa się za substancję najściślej powiązaną z życiem nocnym i imprezami. Potwierdza to analiza konsumpcji w poszczególne dni tygodnia; MDMA wy-

rażnie dominuje we wzorcach weekendowych – twierdzą badacze.

W większości europejskich miast poziom MDMA w ściekach między 2024 a 2025 rokiem zmniejszył się o 16 proc. Z 79 miast, które badano rok i dwa lata wcześniej, aż 53 zanotowały spadek. To zjazd ostrzejszy niż w 2020 r., gdy lockdowny zamknęły kluby i ograniczyły imprezowe życie.

Zdaniem João Pedro Matiasa z EUDA młodzi coraz częściej zastępują ecstazy innymi stymulantami: – Rynek narkotyków syntetycznych jest dynamiczny. Na przykład mefedron daje podobne efekty jak ecstazy i działa szybciej. Dlatego trend wzrostowy widać zarówno w badaniach wśród młodych dorosłych, jak i w rosnącej liczbie konfiskat oraz w laboratoriach, które coraz częściej produkują wiele substancji narkotycznych.

Jednym z symbolicznych przykładów jest Antwerpia – dotąd jeden z europejskich hubów produkcji MDMA. Poziom użycia spadł tam do jednej czwartej z 2023 r., zbliżając się do poziomów z czasu twardego lockdownu. W czołówce rankingu wciąż dominują miasta holenderskie, z Amsterdamem na pierwszym miejscu (choć tam również widać wyraźny spadek).

Moda na ketaminę

Z raportu wynika również, że w Europie rośnie użycie ketaminy. Spośród 68 badanych miast aż 47 odnotowało wzrost między 2024 a 2025 r. W kontynentalnej części w rankingu prowadzą Amsterdam i Berlin. Poza skalą jest Bristol.

– Bristol z silnym nocnym życiem to znane centrum transportu ketaminy. Powiedziałbym, że wręcz miasto ketaminowe – mówi Josh Torrance, kryminolog z tamtejszego uniwersytetu. Jak dodaje, wielu użytkowników łączy ketaminę z kokainą. W całej Anglii rośnie liczba osób zaczynających odwyk z powodu nadużywania ketaminy. – Znacznie więcej osób używa jej codziennie w porównaniu z resztą Europy. Kluczowa jest niska cena: gram kosztuje 10-15 funtów – tłumaczy Torrance.

Ketamina pojawiła się w analizach ścieków dopiero w 2022 r. Choć jest to lek stosowany w anestezjologii i leczeniu bólu, dane wskazują, że wzrost zużycia wynika przede wszystkim z jej nielegalnego użycia. Między 2024 a 2025 r. konsumpcja wzrosła w 61 proc. badanych miast, a służby europejskie skonfiskowały około 3,5 tony (w 2016 r. zaledwie 200 kg).

– Najmocniejszym sygnałem, że ketamina jest używana także rekreacyjnie, są wyższe stężenia w weekendy, podobnie jak w przypadku kokainy czy MDMA – podkreśla Andrew Cunningham z EUDA, współautor raportu.

Ketaminowy wzrost jest widoczny także w krakowskich ściekach – w stosunku do lat ubiegłych to więcej aż o 159 proc.

Małopolscy policjanci w tym roku zatrzymali lekarza, który sprzedawał recepty na ketaminę. Prawdopodobnie (śledztwo jeszcze trwa) był powiązany z gangiem narkotykowym, który może być odpowiedzialny za śmierć kilku młodych kobiet. ●

Miasta europejskie o najwyższym wskaźniku używania metamfetaminy w 2025 r.

Liczba miast o najwyższej pozycji w rankingu pod względem ilości miligramów narkotyków w ściekach, które 1000 osób produkuje średnio dziennie. Dane w mg/1000 osób dziennie

1	Czeskie Budziejowice Czechy	597
2	Usti nad Labem Czechy	586
3	Pilzno Czechy	499
4	Karlove Vary Czechy	428
5	Praga Czechy	418
6	Chemnitz Niemcy	382
7	Erfurt Niemcy	371
8	Brno Czechy	360
9	Drezno Niemcy	327
10	Piestany Słowacja	327
97	Kraków Polska	2

© TOMASZ LEBIODA / WYBORCZA.PL; Metodologia: European Union Drugs Agency (EUDA), SCORE (2026) / Urban Journalism Network (2026), Gazeta Wyborcza

Konfederacja chce wotum nieufności dla Hennig-Kloski

Konfederaci próbowali namówić do poparcia wniosku nawet Polskę 2050, skonfliktowaną z ministrami jej była partię. Nadal negocjują z PiS. – Na razie żadnego podpisu PiS nie mamy. Nikt tam nie wyjdzie w tej sprawie przed szereg, bo ręka zostałaby ucięta szablą Kaczyńskiego – słyszymy.

Tomasz Nyczka

Konfederacja zapowiedziała, że złoży wniosek o wotum nieufności dla ministry klimatu i środowiska Pauliny Hennig-Kloski (wcześniej Polska 2050, teraz Centrum) na posiedzeniu Sejmu prawie trzy tygodnie temu.

Wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak (Ruch Narodowy) przekonywał, że zarządzanie resortem przez Hennig-Kloskę to „katastrofa pod każdym względem – merytorycznym, zarządczym, ideologicznym”. Nazwał ją „fanatyczną zwolenniczką wdrażania tak zwanej polityki klimatycznej Unii Europejskiej”, przekonywał, że ta polityka „ciągnie europejską gospodarkę w dół”.

Politycy Konfederacji zarzucili Hennig-Klosce nieudolne wdrażanie systemu kaucyjnego, błędy w programie Czyste Powietrze „odziedziczone po poprzednim rządzie”, ale – jak mówili – nienaprawione.

– Na każdym kroku udowadnia, że jest osobą tendencyjną, nieobiektywną, a czasami zwyczajnie nierozgarniętą, by nie powiedzieć – niemądrą. Nie nadaje się do tego, żeby być w rządzie – przekonywał wtedy Bosak.

Polska 2050: murem za ministrami

Konfederacja zorganizowała swoją konferencję i zapowiedziała wotum nieufności tuż po tym, jak Polska 2050 rozpadła się na dwa obozy polityczne – Polskę 2050 z Katarzyną Pełczyńską-Nałęcz i Centrum z Pauliną Hennig-Kloską. Konfederaci chcieli na tym konflikcie politycznie zyskać.

Ale już wtedy politycy Polski 2050, z Hennig-Kloską przeciw skonfliktowani, mówili, że nie ma mowy o poparciu takiego wniosku wobec ministra własnej koalicji. Posłanka Ewa Schädler, I wiceprzewodnicząca Polski 2050, mówiła „Wyborczej” tak: – Nie będziemy głośować za odwołaniem naszych ministrów, a już szczególnie wtedy, gdy podstawy takiego wniosku są niemerytoryczne.

– Konfederacja próbuje wykorzystać moment, w którym powstał nowy klub. Zwiertzyli okazję do tego, by zaszkodzić rządowi, i próbują rozgrywać te nieporozumienia między nami. Takie wilcze prawo opozycji. Ale to nie ma nic wspólnego z realną oceną pracy dobrej ministry – mówił nam poseł Mirosław Suchoń z klubu Centrum.

PiS kręci nosem

Na posiedzeniu Sejmu w zeszłym tygodniu wniosek się nie pojawił.

Klub Konfederacji ma tylko 16 posłów. Zgodnie z konstytucją Sejm może wyrazić ministrowi wotum nieufności, a „wniosek o wyrażenie wotum nieufności może być zgłoszony przez co najmniej 69 posłów”. Konfederacja – skoro podzielić koalicję rządzącą w tej sprawie

• **PiS do poparcia wniosku Konfederacji się nie kwapi. Na zdjęciu: Krzysztof Bosak i Jarosław Kaczyński w Sejmie. 24 kwietnia 2025 r.**

FOT. SEAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Konfederacja próbuje rozgrywać nieporozumienia między nami. Takie wilcze prawo opozycji. Ale to nie ma nic wspólnego z realną oceną pracy dobrej ministry

MIROSŁAW SUCHOŃ
poseł z klubu Centrum

się nie uda – potrzebuje więc pomocy Prawa i Sprawiedliwości.

A PiS do poparcia tego wniosku na razie się nie kwapi. W partii mówią, że do podpisywania wniosku, którego autorem nie jest PiS, tylko jego bezpośrednia konkurencja polityczna, nikomu się nie spieszy.

Szef klubu parlamentarnego PiS Mariusz Błaszczak kręcił na niego nosem w Radiu Maryja.

– Nadal krytykujemy minister klimatu za jej działania, ale podpiszemy się pod wnioskiem, jeśli zrobi to Szymon Hołownia. Jeśli się nie zgadza, jeśli nie akceptuje, proszę bardzo, niech podpisze wniosek o wotum nieufności wobec Hennig-Kloski, która mu rozbiła partię. No i wtedy oczywiście my też podpisujemy taki wniosek i wtedy Kloska przestaje być ministrem – taką wizję snuł Mariusz Błaszczak.

Konfederacja: Koalicja trzyma się mocno

Sprawę wniosku o wotum nieufności dla ministry Pauliny Hennig-Kloski prowadzi z ramienia Konfederacji poseł Krzysztof Mulawa (Ruch Narodowy).

– Oczekiwanie PiS, by podpisał się pod nim Szymon Hołownia, to niestety political fiction,

myślenie życzeniowe, a w polityce na życzeniach bardzo często się kończy. W obecnych realiach to nierozsądne, by oczekiwać tego od Polski 2050 – mówi Krzysztof Mulawa.

Posel przyznaje jednak, że sam poszedł z wnioskiem nawet do ludzi z Polski 2050. – Choć ja, znając opinię posłów Polski 2050 na temat Pauliny Hennig-Kloski, też ich o to pytałem, ale nie są wobec niej aż tak krytyczni, żeby ten wniosek podpisać. Poróżnili się, ale to jednak jeden, centrolewicowy oboz skupiony wokół premiera Tuska – mówi Mulawa.

Posłanka Ewa Schädler z Polski 2050: – To jest ministra naszego rządu.

Mulawa przekonuje jednak, że w sprawie wniosku „widzi światło w tunelu”, bo takie sygnały dochodzą z PiS.

– Na początku PiS rzeczywiście był na nie. Mariusz Błaszczak poinformował mnie, że nie będą chcieli poprzeć wniosku. Argument był kompletnie nielogiczny i niezrozumiały – mówi „Wyborczej” poseł Mulawa, ale nie zdradza, jaki to argument.

Zapewnia jednak: – Ale teraz coś się tam zmienia i jest spora szansa na to, że uda się taki wniosek o wotum nieufności złożyć. Wygląda na to, że PiS zmienił zdanie. Cieszę się, że ten sam przewodniczący klubu skłania się teraz do poparcia naszej inicjatywy. Wydaje mi się, że głosy rozsądku dotarły do osoby, która rzeczywiście zarządza tą partią.

Rywalizacja na prawicy

Między Konfederacją i PiS jest ostatnio znów bardzo gorąco. Po tym, jak PiS ogłosił, że jego kandydatem na premiera będzie Przemysław Czarnek, obie strony się okładają. Czarnek wszedł na podwórkę Konfederacji, ma spróbować zaważyć elektorat, który odpłynął do Mentzena i Bosaka oraz do Korony Brauna, Konfederacja zareagowała nerwowo.

W zeszłym tygodniu zarzuciła Czarnkowi hipokryzję i obarczyła go współodpowiedzialnością za wszystkie błędy rządu Mateusza Mora-

wieckiego. Wypuściła filmiki, w których przypomina, jak popierał to wszystko, co teraz krytykuje, m.in. KPO, system kaucyjny i KSeF. Mentzen nagrał nawet godzinny film, w którym do Czarnka powiedział tak: – Powinieneś zacząć swoje przemówienie od powiedzenia: „przepraszamy, że spieprzyliśmy tak wiele rzeczy”.

Posel Mulawa mówi „Wyborczej”, że między PiS i Konfederacją „na kilku frontach może być niespokojnie, bo musi – z wieloma rzeczami z PiS zwyczajnie rozmijamy się diametralnie, ale na innych musimy umieć rozmawiać”. – Na razie żadnego podpisu PiS nie mamy. Nikt tam nie wyjdzie w tej sprawie przed szereg, bo ręka zostałaby ucięta szablą Jarosława Kaczyńskiego – mówi poseł Krzysztof Mulawa.

Podsumowuje tę sprawę tak: – Na dziś sytuacja jest taka, że praca nad wnioskiem jest kontynuowana, poszerzamy argumentację. Uważam, że jest szansa, by wniosek był gotowy na posiedzenie Sejmu w przyszłym tygodniu. Mamy nadzieję, że uda się nam przekonać PiS do tego, żeby razem z nami złożyli ten wniosek.

To nie pierwsza próba

Prawo i Sprawiedliwość chciało odwołać Paulinę Hennig-Kloskę już w zeszłym roku. Posłowie PiS przekonywali m.in., że ministra jest odpowiedzialna za działania, które mają poskutkować „dramatycznymi podwyżkami dla Polaków”, w tym cen energii, i chaos w podległym jej ministerstwie.

Ówczesny marszałek Sejmu Szymon Hołownia (wtedy z Pauliną Hennig-Kloską w tej samej partii, Polsce 2050), mówił tak: – Powiedziałem panu premierowi, że naszym oczekiwaniem jako Polski 2050 jest, żeby wszystkie nasze ministry, które pracują w rządzie, mogły kontynuować swoją misję, bo nie widzimy żadnych podstaw do tego, żeby miały ją przerywać.

Wniosek upadł w maju 2024 roku, koalicja ministrowi obroniła. – To demonstracja kompletnej bezradności, bezsilności i braku pomysłu na polską rzeczywistość ze strony opozycji i dobrze o tym wszyscy wiemy – mówił wtedy premier Donald Tusk. ●

Policjant, który rozganiał Strajk Kobiet wyleci ze służby

Policjant, który kiedyś pałą teleskopową bił demonstrantki ze Strajku Kobiet, został zawieszony w obowiązkach po niedawnym pijackim incydencie.

Wojciech Czuchnowski

Po publikacji „Wyborczej” jego sprawą zainteresowała się Komenda Główna Policji. Chodzi o podinspektora Dawida M., funkcjonariusza Biura Operacji Antyterrorystycznych, który w 2023 r. został przeniesiony z Warszawy do Rzeszowa. Dawid M. był w grupie antyterrorystów, którzy w listopadzie 2020 r., ubrani po cywilnemu, bez opasek identyfikacyjnych, przeprowadzili „rajd” na demonstrantów zamkniętych w policyjnym kotle podczas protestu pod siedzibą TVP. Jego zdjęcie – kiedy w masce na twarzy i w charakterystycznym płaszczu, składaną pałąk zaatakował manifestujących – stało się jednym z symboli walki, jaką za rządów PiS uliczna opozycja prowadziła z opresyjną władzą.

Dawid M. nie poniósł żadnych konsekwencji

To „Wyborcza” ujawniła, że przeciwko kobietom, które protestowały po wyroku Trybunału Konstytucyjnego zastrzegającego prawo aborcyjne, wysłano m.in. policjantów z BOA. Więk-

• **Policjanci uzbrojeni w pałki zatrzymują uczestników Strajku Kobiet. Warszawa, 18 listopada 2020 r.** FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

szość niechętnie przyjęła rozkaz, ale kilku – wśród nich Dawid M. – wykazało się gorliwością wobec ludzi, którzy nie dawali powodu, by używać wobec nich przemocy. Po nagłośnieniu sprawy politycy ówczesnej opozycji próbowali wyciągnąć konsekwencje wobec winnych nadużyć. Bez skutku. Dawid M. został przyjęty na kurs oficerski i zmianę władzy – jesienią 2023 r. – powitał jako podkomisarz.

Gdy PiS stracił władzę, policjanta przeniesiono z Warszawy do jednostki antyterrorystycznej w Rzeszowie. Nie poniósł żadnych konsekwencji, nikomu z agresywnej grupy funkcjonariuszy nawet nie próbowano postawić zarzutów. Z policji też nie został wydalony, ale przeniesiony.

– On jest symbolem, z którym nikt się dziś nie utożsamia. Z drugiej strony, państwo w jego wyszkolenie wpompowało setki tysięcy złotych, jeśli nie miliony. Niech to odpracowuje – tłumaczył w TVN 24 jeden z oficerów Komendy Głównej.

Incident w restauracji

We wtorek ujawniliśmy w „Wyborczej”, że z niedzieli na poniedziałek M. upił się wspólnie z kolegą, a potem obydwaj wsiedli do samochodu. Podinspektor M. przyjechał swoim BMW do restauracji Biała Przystań w Łękach Dolnych koło Dębicy. Towarzyszył mu kolega.

Do północy spożywał alkohol z drugim mężczyzną, Mateuszem W. Oby-

dwaj w stanie mocnego upojenia opuścili restaurację. Wsiedli do samochodu i Dawid M. przekazał kluczyki Mateuszowi W., który usiadł za kierownicą. Według świadków odjazd pijanych mężczyzn starała się uniemożliwić kobieta z obsługi. Wtedy M. wyciągnął legitymację służbową, po czym odjechali.

To właśnie obsługa restauracji zawiadomiła oficera dyżurnego dębickiej policji, a ten zaalarmował patrol. Funkcjonariusze zatrzymali samochód. Po zatrzymaniu Mateusz W. „wydmuchał” 1,8 promila alkoholu i został osadzony do wytrzeźwienia w Policyjnej Izbie Zatrzymań.

Natomiast Dawid M. uciekł. W innej wersji „oddalił się”. Policjanci rozpoczęli jego poszukiwania i próbowali nawiązać z nim kontakt. W jednostce zjawił się dopiero w poniedziałek po godz.15.

Dawid M. ma zostać wydalony z policji

Opisanie incydentu przez „Wyborczą” spowodowało, że do Komendy Powiatowej w Dębicy przyjechali funkcjonariusze Biura Spraw Wewnętrznych. Dawid M. podczas przesłuchania stwierdził, że niczego nie pamięta. Próbował uniknąć odpowiedzialności, bo to nie on prowadził samochód. Jednak przekazanie kluczyków pijanej osobie i wspólna jazda, to poważne wykroczenia. A gdyby doszło do wypadku byłoby to przestępstwo.

W środę 18 marca rzecznik jednostki w Dębicy skierował pytania „Wyborczej”, dotyczące sprawy Dawida M., do

Komendy Wojewódzkiej w Rzeszowie. Zanim dostaliśmy odpowiedź, że źródeł w MSWiA przyszła informacja, że Dawid M. został zawieszony i „toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne w kierunku wydalenia ze służby”.

Już po uzyskaniu nieoficjalnej informacji z MSWiA, swoje stanowisko przesłała KWP Rzeszów. Napisano w nim: „w związku z podejrzeniem, że w zdarzeniu, do którego doszło 15 marca br., uczestniczył funkcjonariusz KWP w Rzeszowie, który mógł naruszyć przepisy prawa, Komendant Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie wszczął w tej sprawie postępowanie dyscyplinarne pod kątem nieprzestrzegania zasad etyki zawodowej policjanta oraz zawiesił funkcjonariusza w czynnościach służbowych. Wszczęte zostało także postępowanie administracyjne z art. 41 ust. 2 pkt. 5, w sprawie zwolnienia M. ze służby, ze względu na ważny interes służby.”

W Samodzielnym Pododdziale Kontrterrorystycznym w Rzeszowie (dawni „antyterrorysty”) Dawid M. był instruktorem sekcji szkoleniowo-bojowej. Według naszego rozmówcy, policjanci z jego jednostki uważają, że M. „został celowo schowany w ich oddziale, aby uniknąć odpowiedzialności karnej za bicie kobiet podczas manifestacji”. Nie pomagały im interwencje u przełożonych, żeby pozbyć się go z Rzeszowa. Policjanci za każdym razem otrzymywali informację, że „M. ma tu pracować i koniec.” W jednostce wszyscy znali film z tłumienia Strajku Kobiet, a Dawid M. miał przezwisko „Płaszczek”. ●

Ziobro musi przeprosić Holland

Były minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro przegrał w sądzie z Agnieszką Holland. – Powiedzmy, że wyrok nie spełnił wszystkich naszych oczekiwań, ale – w każdym razie – idzie w dobrą stronę – mówi reżyserka.

We wtorek Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok z powództwa Agnieszki Holland przeciwko Zbigniewowi Ziobrze o ochronę dóbr osobistych – przekazała mediach społecznościowych Sylwia Gregorczyk-Abram, która razem z Michałem Wawrykiewiczem reprezentowała reżyserkę. Sprawa dotyczyła wypowiedzi Ziobry – ówczesnego ministra sprawiedliwości – z jesieni 2023 roku atakujących Holland i wyreżyserowany przez nią film „Zielona Granica”.

Decyzją sądu Zbigniew Ziobro został zobowiązany do publikacji w serwisie X oświadczenia o następującej treści: „Ja, niżej podpisany Zbigniew Ziobro przepraszam Agnieszkę Holland za wielokrotne naruszenie jej dóbr osobistych, w szczególności nazwiska, czci, god-

ności osobistej oraz twórczości artystycznej poprzez porównywanie jej i wyreżyserowanego przez nią filmu »Zielona Granica« do działalności propagandystów III Rzeszy i stalinizmu oraz innych zbrodniczych reżimów poprzez oskarżenie jej o moralną zbrodnię, oraz używanie innych haniebnych i stygmatyzujących określeń. Zbigniew Ziobro”.

Poza tym polityk został zobowiązany do wpłaty 50 tys. złotych na na rzecz Stowarzyszenia „Dzieci Holocaustu”. „W składzie orzekającym w niniejszej sprawie zasiadała osoba powołana na stanowisko sędziowskie w wadliwej procedurze przy udziale neo-KRS (tzw. neosędzia). Pełnomocnicy Agnieszki Holland podnosili tę kwestię, składając wniosek o test bezstronności i niezawisłości oraz wyłączenie jej od orzekania, jednak sąd w Warszawie zdecydował się oddalić ten wniosek. Jest to podstawa do złożenia apelacji” – zwróciła uwagę adwokatka.

– Sprawa ta pokazuje, że nie ma osób, które są poza odpowiedzialnością i którym wolno naruszać dobra osobiste innych bez żadnych konse-

kencji. Nie należy również do nich był minister sprawiedliwości. Pokazuje to też, że wolność wypowiedzenia się i wolność krytyki ma swoje granice, a tymi granicami są prawa i wolności innych osób. W tej sprawie rozstrzygnięcie sądu pokazuje, że granice te zostały przekroczone, zwłaszcza w kontekście używania wobec reżyserki i jej twórczości artystycznej porównań do nazistowskich i stalinowskich propagandystów – mówi Sylwia Gregorczyk-Abram.

Agnieszka Holland przyznała w rozmowie z Gazeta.pl, że cieszy się z decyzji sądu. – Ale zasadniczo takie postępowania wszczyna się nie po to, żeby się dobrze czuć, tylko żeby ludzie, którzy bezkarnie nadużywają swojej władzy i szerzą nienawiść oraz agresję, nie czuli się bezkarni – dodała.

W sprawie chodziło m.in. o wpisy Ziobry na X porównujące Holland i jej film do nazistowskiej i sowieckiej propagandy. „Czyżby Holland zainspirowała Łukaszenkę? Sowietom i hitlerowcy używali propagandowych filmów do niszczenia wizerunku Polski i Polaków. W dzisiejszych czasach auto-

rzy się zmienili, ale metody pozostały takie same...” – pisał wtedy Ziobro.

Ziobro wydał oświadczenie ws. wyroku, który – jego zdaniem – „oznacza zgodę na bezkarnie znieważanie

polskich żołnierzy i funkcjonariuszy w czasie wojny hybrydowej prowadzonej przeciwko Polsce przez reżimy Putina i Łukaszenki”. ●

Julia Panicz, Mikołaj Małecki (PAP)

www.nekrologi.wyborcza.pl/34426034

Panu
Jackowi Protasowi

Posłowi do Parlamentu Europejskiego

Jego Rodzinie i Bliskim

wyrazy najgłębszego współczucia, słowa otuchy i wsparcia
po śmierci Małżonki

Eleonory

przekazują

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Marcin Kuchciński

wraz z Członkami Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

ROZMOWA Z

MERTEM ARSLANALPEMpolitologiem i analitykiem, adiunktem
na Uniwersytecie Bogaziçi w Stambule**KRZYSZTOF KATKOWSKI: 2352. Tyle lat więzienia grozi byłemu burmistrzowi Stambułu Ekremowi Imamoglu.****MERT ARSLANALP*:** – A nie jest jedynym, który usłyszał zarzuty. Do tej pory, w związku z tym śledztwem, aresztowano 106 osób, i to jedynie od marca ubiegłego roku. Wielu z nich to urzędnicy Metropolii Stambułu.

Najpierw aresztowano pierwszą warstwę kierownictwa biurokratycznego – urzędników, a następnie także drugą warstwę, która wcześniej zastąpiła tę pierwszą. Wśród zatrzymanych jest również burmistrz Adany, który niedawno został zwolniony, ale nadal ciąży na nim zarzuty. Do tego dochodzi kilku burmistrzów dzielnic Stambułu. Wszyscy oni zostali demokratycznie wybrani z list głównej partii opozycyjnej, czyli Republikańskiej Partii Ludowej (CHP).

A teraz?

– Zostali oskarżeni w sprawie bardzo złożonego schematu korupcyjnego. To oficjalna podstawa prawna. Chociaż wydaje się, że nie ma zbyt wielu dowodów, mimo bardzo obszernego aktu oskarżenia (ponad 2 tys. stron), to gdy się w akta zagłębić, a to właśnie robią teraz dziennikarze, wygląda, że istnieją anonimowi świadkowie. I to na ich zeznaniach opiera się w dużej mierze akt oskarżenia.

To, co się dzieje, interpretuję wyłącznie w kategoriach politycznych oraz w kontekście dynamiki reżimu. Autorytarny system w Turcji pod rządami Erdogana próbuje znaleźć różne sposoby, aby się utrwalić. To tylko kolejny z procesów politycznych, jaki widzimy w ostatnich latach w naszym kraju.

Czyli uważasz, że wynika to z upolitycznienia sądów, czy może z presji wywieranej na nich?

– Niezależność sądownictwa w Turcji zniknęła już dawno temu. Minęła ponad dekada. Referendum konstytucyjne z 2010 roku było kluczowym momentem, jeśli chodzi o przejęcie przez rząd kontroli nad sądami najwyższymi, a także nad radą sędziów i prokuratorów, która decyduje o wyborze sędziów do różnych sądów.

Tak więc od bardzo dawna Turcja nie ma niezależnego sądownictwa. Zostało ono całkowicie upolitycznione. Szczególnie po 2017 roku można było zaobserwować duży proces „dopakowywania” sądów lojalnymi wobec władzy sędziami. Być może nawet tysiące osób zostało włączonych do wymiaru sprawiedliwości mimo niewielkiego doświadczenia. Niektórzy z nich byli wcześniej prawnikami, często związanymi z partią rządzącą, którzy bardzo szybko zostali sędziami.

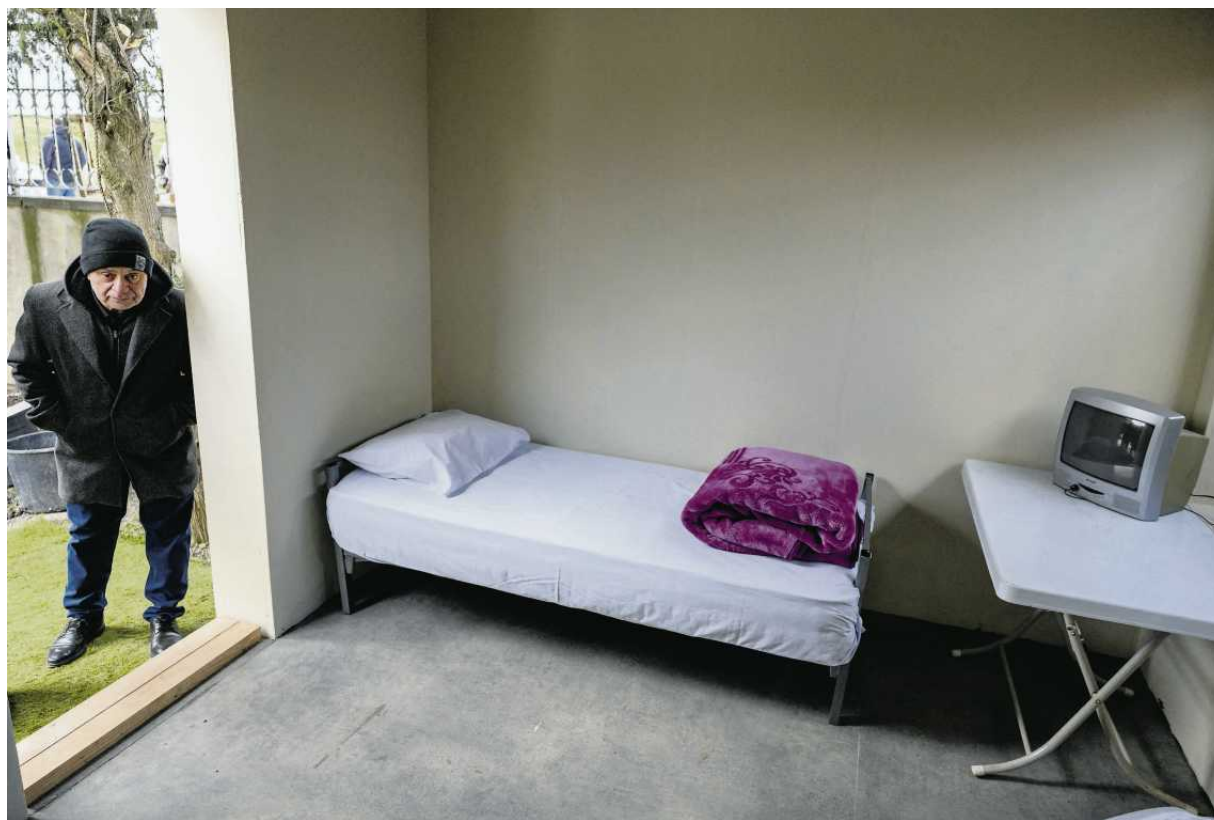
Widac to w tak fundamentalnych sprawach jak ta, która toczy się obecnie: sędziowie mają bardzo małe doświadczenie. Czytałem, że dwóch z członków składu sędziowskiego miało zaledwie półtora roku praktyki w orzekaniu. To być może jedna z historycznie najważniejszych spraw w Turcji, a najbardziej doświadczony sędzia orzeka od siedmiu lat. Są to zatem prawdopodobnie lojaliści, na których polega rząd, aby narzucać warunki. Politolodzy nie mają wątpliwości: sądownictwo tureckie jest silnie upolitycznione, a sprawa jest bezpośrednio rozgrywana przez rząd.

Najważniejszym dowodem na to jest historia prokuratora, który ją zainicjował – Akin Gürlek. Był sędzią w najważniejszych procesach politycznych ostatniej dekady, następnie w 2020 roku został wiceministrem sprawiedliwości, potem w 2024 roku mianowano go prokuratorem w Stambule i natychmiast rozpoczął sprawę Imamoglu i pozostałych urzędników. W zeszłym miesiącu został mianowany ministrem sprawiedliwości.

Kluczowa postać stojąca za tą sprawą ma więc nadanie polityczne. I polityczny jest ten proces.

Po co władze tureckie organizują takie przedstawienie?

– Ta sprawa wpisuje się w długą serię procesów politycznych, które pomogły zbudować i utrzymać

• Replika celi, w której
przetrzymywany jest
Ekrem Imamoglu

FOT. REUTERS / UMIT BEKTAS

2352 lata więzienia dla przeciwnika Erdogana?

– Choć władza w Turcji od dawna posiada cechy autorytarne, wybory były dotychczas rzeczywiście konkurencyjne. To może się zmienić.

autorytarny system rządów pod przywództwem Erdogana. Tym, co czyni ją wyjątkową, jest to, że po raz pierwszy cywilny rząd za pomocą sądu próbuje wyeliminować swojego głównego konkurenta politycznego, aby utrzymać się u władzy.

Ekrem Imamoglu do 2019 roku był stosunkowo mało znanym burmistrzem jednej z dzielnic Stambułu. Sytuacja zmieniła się, gdy CHP wystawiła go jako kandydata na burmistrza miasta – kluczowego stanowiska politycznego w gospodarczym centrum kraju i w megamieście liczącym około 18 milionów mieszkańców. Zwycięstwo w Stambule to dowód na zdolność budowania szerokiej koalicji wyborczej: stawia polityka w pozycji potencjalnego lidera krajowego.

Miasto jest również rdzeniem politycznej maszyny Erdogana – on sam zdobył rozpoznawalność jako burmistrz Stambułu w 1994 roku, wykorzystując ogromne zasoby i sieci wpływów miejskiego samorządu do budowania swojej

pozycji na szczeblu krajowym. Partie islamiczne kontrolowały miasto nieprzerwanie aż do 2019 roku, dlatego zwycięstwo Imamoglu było poważnym ciosem dla rządzącej Partii Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP).

Imamoglu powtórzył swoje zwycięstwo w 2024 roku, wygrywając z kandydatem AKP różnicą ponad 10 punktów procentowych, mimo nierównych warunków prowadzenia kampanii. Umocniło to jego pozycję i sprawiło, że stał się faktycznym liderem opozycji, blisko współpracując z nowym przewodniczącym Republikańskiej Partii Ludowej, Özgürem Özelem. Imamoglu stał się więc nie jedynym liderem, lecz jednym z dwóch głównych przywódców opozycji – a być może nawet ważniejszym, ponieważ jest bardziej popularny. Wielu ludzi uważało go za przyszłego kandydata na prezydenta w kolejnych wyborach. W marcu 2025 roku potwierdziło się to oficjalnie po prawyborach zorganizowanych przez Republikańską Partię Ludową.

Jak ideologicznie można określić Imamoglu – jako konserwatystę, liberała czy lewicowca?

– Imamoglu przedstawia się jako umiarkowany polityk centrolewicowy, którego program sytuuje się pomiędzy socjaldemokracją a liberalizmem społecznym. Jego platforma łączy silny nacisk na praworządność i instytucje demokratyczne z umiarkowaną redystrybucją dochodów, rozszerzeniem polityki socjalnej oraz bardziej inkluzywnym podejściem do różnic kulturowych.

Choć pochodzi z konserwatywnej rodziny z regionu Morza Czarnego i ma doświadcze-

nie biznesowe, jako burmistrz koncentrował się na programach społecznych: otwierał miejskie przedszkola, rozszerzał pomoc socjalną, zakładał tanie miejskie restauracje dla uboższych mieszkańców. Jednocześnie jego administracja promowała inicjatywy środowiskowe oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

Co ciekawe, wielu urzędników i ekspertów, z którymi współpracował – na przykład urbanistów – zajmowało bardziej lewicowe stanowiska ideologiczne niż on sam, co sugeruje, że był otwarty na szersze spektrum poglądów. Politycznie starał się budować koalicję zdolną jednocześnie przyciągnąć wyborców konserwatywnych, kurdyjskich oraz świeckich, podkreślając walkę z korupcją i odbudowę instytucji państwowych.

To umiarkowanie i próba zdobycia skierowanego do szerokiego elektoratu, stały się szczególnie ważne podczas wyborów samorządowych w 2024 roku, kiedy Partia Sprawiedliwości i Rozwoju utraciła status wiodącej partii w kraju. Straciła także kilka kluczowych samorządów, w tym część najważniejszych metropolii w Turcji.

Dlaczego do tego doszło?

– Ja bym raczej zapytał, dlaczego nie doszło do tego wcześniej, skoro gospodarka od dłuższego czasu znajduje się w kryzysie, który ludzie odczuwają w życiu codziennym – nawet jeśli nie mówi się o nim otwarcie z powodu ograniczonej wolności mediów.

Do wyborów prezydenckich w 2023 roku Recep Tayyip Erdogan odmawiał podnoszenia stóp procentowych mimo wysokiej inflacji, stawiając na wzrost gospodarczy i odkładając w czasie działania oszczędnościowe. Po ponownym wyborze rząd wprowadził jednak program oszczędnościowy i wysokie stopy procentowe, co sprawiło, że kryzys gospodarczy stał się bardziej widoczny dla wyborców przed wyborami samorządowymi.

*Autorytarny system w Turcji
próbuje znaleźć różne sposoby,
aby się utrwalić*

MERT ARSLANALP

Jednocześnie wybory samorządowe pozwalają niezadowolonym wyborcom łatwiej wyrazić sprzeciw, ponieważ nie wiążą się z symbolicznym kosztem zmiany rządu na poziomie krajowym. Opozycyjna Republikańska Partia Ludowa skorzystała również na silnych lokalnych kandydatach, odnowie pokoleniowej oraz charyzmie burmistrza Stambułu, czyli właśnie Imamoglu, co sprawiło, że zaczęła być postrzegana jako wiarygodne i realne zagrożenie dla rządu.

Imamoglu stał się centralną postacią przemiany opozycji i prawdopodobnym przyszłym kandydatem Republikańskiej Partii Ludowej na prezydenta. Wraz ze wzrostem jego wpływów w strukturach partyjnych zaczęły pojawiać się sprawy sądowe przeciwko niemu – jeszcze zanim Erdogan wygrał wybory prezydenckie w 2023 roku.

Jedna z nich dotyczyła rzekomej zniewagi urzędników publicznych, a inna podważała ważność jego dyplomu uniwersyteckiego. Prokuratura twierdziła, że doszło do nieprawidłowości przy jego przeniesieniu z uniwersytetu na Cyprze na Uniwersytet Stambulski. Była to poważna kwestia, ponieważ w Turcji posiadanie dyplomu uczelni wyższej jest prawnym warunkiem kandydowania na urząd prezydenta. 18 marca ubiegłego roku uczelnia oficjalnie unieważniła dyplom Imamoglu sprzed ponad trzydziestu lat, technicznie pozbawiając go statusu absolwenta.

Czyli nawet jeśli wyjdzie z więzienia, nie będzie mógł startować w wyborach?

– Nie, Imamoglu dochodzi swoich praw przed sądem. Sąd niższej instancji oddalił sprawę i została ona skierowana do sądu apelacyjnego, który odmówił wydania postanowienia o wstrzymaniu wykonania decyzji, ale nadal ją rozpatruje. Jeśli i tam zostanie odrzucona, prawnicy byłego burmistrza złożą odwołanie do sądu najwyższego, czyli Rady Stanu. Sprawa jeszcze się nie zakończyła.

Niestety, w międzyczasie władze równolegle rozpoczęły szersze śledztwo korupcyjne przygotowywane od października 2025 roku. 19 marca Ekrem Imamoglu został aresztowany i osadzony w więzieniu pod zarzutem udziału w złożonym schemacie korupcyjnym. Wydarzenia te znacząco zaostrzyły konflikt polityczny między rządem a opozycją.

Ale czy nie sądzisz, że AKP w ten sposób robi z niego męczennika?

– Z jednej strony – tak. Wielu ludzi w opozycji argumentowało wówczas, że wywoła to efekt odwrotny do zamierzonego, zwiększy jego popularność i – jak powiedziałeś – uczyni go męczennikiem. Ale takie założenie opiera się na przekonaniu, że w pewnym momencie zostanie on zwolniony z więzienia. Zakłada także, że powstanie silny ruch społeczny zdolny doprowadzić do jego uwolnienia.

Po aresztowaniu Imamoglu wybuchły masowe protesty – jedna z największych fal demonstracji w ostatnich latach. Trwały one około miesiąca. Od tego czasu CHP organizuje masowe demonstracje co tydzień: w środy w jednej z dzielnic Stambułu, a w każdą niedzielę w innym mieście Turcji. W rezultacie mobilizacja uliczna utrzymuje się przez dłuższy czas.

Protesty nie są jednak na tyle silne, aby zmusić rząd do uwolnienia Imamoglu. Dopóki władze są w stanie utrzymać porządek publiczny i normalne funkcjonowanie gospodarki, mogą uznawać, że polityczny koszt jego dalszego więzienia jest do zaakceptowania. Eliminując jednego z najpotężniejszych rywali przed wyborami, Erdogan może uważać, że wciąż jest w stanie zapewnić sobie zwycięstwo.

Turecki system polityczny może ewoluować w kierunku modelu znacznie silniej kontrolowanego, czasem porównywanego do Rosji Władimira Putina. Choć władza w Turcji od dawna posiada cechy autorytarne, wybory były wcześniej nadal rzeczywiście konkurencyjne, a nie wyłącznie symboliczne.

Jeśli kandydat z poparciem mniej więcej połowy elektoratu może zostać pozbawiony możliwości startu w wyborach, istnieje ryzyko,

że wybory staną się rywalizacją wyłącznie między przeciwnikami, z którymi rząd jest gotów się zmierzyć. W takim przypadku system staje się bardziej autorytarny.

A co z zagranicą? Czy widzisz tam jakiegolwiek wsparcie?

– Na razie rząd Erdogana nie wydaje się odczuwać żadnej znaczącej presji międzynarodowej. Wręcz przeciwnie – sprzyja mu obecna sytuacja geopolityczna wokół Turcji. Unia Europejska zareagowała na tę sprawę bardzo powściągliwie. Stany Zjednoczone natomiast – moim zdaniem – w praktyce dały Erdoganowi wolną rękę, o ile działa on w ramach priorytetów amerykańskiej polityki zagranicznej. Potwierdziło to spotkanie Erdogana z Trumpem w Waszyngtonie.

W polityce wewnętrznej opozycja nadal wydaje się popularniejsza w sondażach, ale moim zdaniem może to być mylące. Może to prowadzić do błędnej oceny, jak wyglądałaby kampania wyborcza, gdyby kluczowym postaciom opozycji uniemożliwiono start w wyborach. W takich warunkach rząd wciąż może ująć z tym bez większych konsekwencji.

Na razie właśnie w tym kierunku wydają się zmierzać wydarzenia. Patrząc na nie raczej pesymistycznie.

Na koniec – czy twoim zdaniem istnieje jakaś nadzieja dla opozycji?

– Opozycja, zwłaszcza Republikańska Partia Ludowa, przekroczyła swoje tradycyjne ograniczenia. Zbudowała silniejsze więzi z szerszą opinią publiczną i zaczęła eksperymentować z formami działania politycznego wykraczającymi poza czysto wyborcze czy instytucjonalne ramy. Te strategie pozainstytucjonalne są pozytywnym zjawiskiem, nawet jeśli dotąd nie okazały się wystarczające. Opozycja musiała się też mierzyć z problemami, takimi jak podziały związane z rozwojem procesu pokojowego z Kurdami.

Wciąż istnieje kilka powodów do ostrożnego optymizmu. Opozycja pozostaje popularna, a wielu ludzi – w tym także część zwolenników rządu – nie do końca wierzy w zarzuty wobec Ekrema Imamoglu i postrzega tę sprawę jako polityczną. Choć władze ograniczają jego widoczność, zakazując plakatów i ograniczając emisję jego wizerunku w mediach, sam proces sądowy nadal tworzy kanał, dzięki któremu może on docierać do szerszej opinii publicznej. Dlatego opozycja domaga się transmitowania rozpraw.

Jeśli opozycja będzie potrafiła wykorzystać proces do ponownej mobilizacji swoich zwolenników i poszerzenia zaangażowania społecznego – poprzez codzienną działalność organizacyjną, działania społeczne i dalsze protesty – może zbudować polityczny impet przed wyborami. Znaczenie mogą mieć także czynniki międzynarodowe: zmiany w dynamice politycznej w Stanach Zjednoczonych lub zwiększona presja zewnętrzna na rząd Turcji mogłyby ograniczyć sposób, w jaki władza radzi sobie z opozycją.

Jeśli taka presja zewnętrzna zbiegłaby się z mobilizacją wewnętrzną, powszechne przekonanie, że Imamoglu jest prześladowany, mogłoby przekształcić się w polityczną energię. Jednocześnie jego nagłe zwolnienie z więzienia prawdopodobnie sygnalizowałoby poważne pęknięcia wewnątrz obozu władzy albo próbę znalezienia drogi wyjścia z kryzysu.

Nawet jeśli Imamoglu pozostanie w więzieniu, narracja o prześladowaniu mogłaby zostać przeniesiona na innego kandydata opozycji w wyborach, generując szerszy polityczny impet. Na tym etapie trudno jednak powiedzieć, jak bardzo prawdopodobny jest taki scenariusz. ●

*Mert Arslanalp

● Adiunkt nauk politycznych i stosunków międzynarodowych na stambulskim Uniwersytecie Bogaziçi. Jego zainteresowania badawcze obejmują ruchy społeczne i tłumienie protestów, procesy autokratyzacji oraz porównawczą politykę miejską, ze szczególnym uwzględnieniem Turcji i Ameryki Łacińskiej. ●

wyborcza.pl

• Więcej
czytaj na
Wyborcza.pl/
swiat

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425900

Oldze Śliwińskiej

wyrazy głębokiego współczucia

z powodu śmierci

Męża

składają

koleżanki i koledzy

z Citi Handlowy

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425960

Z wielkim żalem żegnamy
wybitnego Naukowca, oddanego Nauczyciela Akademickiego,
Prorektora Politechniki Łódzkiej ds. Filii w Bielsku-Białej w latach 1987–1993 oraz 1999–2001,
Prodziekana Wydziału Mechanicznego ds. Filii w Bielsku-Białej w latach 1973–1987,
Pierwszego Rektora Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej,
Doktora honoris causa Politechniki Łódzkiej

prof. dr. hab. inż.

Marka Trombskiego

Rodzinie Pana Profesora

składamy
głębokie wyrazy współczucia.

Rektor, Senat i Społeczność akademicka Politechniki Łódzkiej

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425915

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM

Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino

informuje,

że w dniu **9 czerwca 2026 r.**, o godzinie 10.00 w sali nr 34 Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie przy ul. 1 Maja nr 16, przeprowadzony zostanie **IV przetarg ustny nieograniczony** na sprzedaż nieruchomości gruntowej, KW SZ1Y/00072120/8, położonej w obrębie ewidencyjnym Gryfino 1, przeznaczonej pod zabudowę przemysłową zaliczaną do inwestycji mogących pogorszyć środowisko – z zastrzeżeniem warunków określanych w § 30 (12.P.P), tereny zieleni izolacyjnej (14.ZL):
- nieruchomość obejmująca działki nr: 86/1, 304/5, 304/10 o łącznej pow. 3,2343 ha
- cena wywoławcza netto: 1.800.000,00 zł
- wadium: 180.000,00 zł
Do uzyskanej w przetargu ceny nieruchomości zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%. Pełna treść ogłoszenia o przetargu, wywieszona została na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie oraz zamieszczona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.gryfino.pl). Szczegółowe informacje dotyczące nieruchomości będącej przedmiotem przetargu uzyskać można w Wydziale Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. Parkowa nr 3 (II piętro w budynku Banku Pekao S.A) lub telefonicznie pod numerem 91 416 20 11 wew. 402.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425921

Prezydent Wrocławia

ogłasza

**drugi przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:
TERAZ NIŻSZA CENA**

ul. Tadeusza Kościuszki 31 m. 7

Powierzchnia lokalu	-	55,65 m²
Powierzchnia pom. przynależnego	-	7,70 m²
Cena wywoławcza w zł	-	549 000,00 zł
Wadium	-	54 900,00 zł

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach 4.05.2026 r. w godz. 9⁰⁰ – 11⁰⁰, 5.05.2026 r. w godz. 11⁰⁰ – 13⁰⁰ oraz 6.05.2026 r. w godz. 12⁰⁰ – 14⁰⁰ po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 1, ul. św. Antoniego 19, 50-073 Wrocław, tel. 71 798-69-74.

UWAGI:

- Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 wsali nr 215, o godz. 10:00 dnia **20 maja 2026 r.**
- Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 13 maja 2026 r.** na konto Gminy Wrocław- **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655**. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
- Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
- Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p. Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: <http://bip.um.wroc.pl>.
- Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 77 66.

Powerbank w samolocie nie jest mi

Były już trzy przypadki, gdy na pokładzie samolotu z lub do Polski wybuchł powerbank – ustaliła Wyborcza.biz. – Na wysokości 10 kilometrów pożar powerbanku staje się śmiertelnym zagrożeniem – mówi Piotr Rudzki z Lotniska Chopina. Porty lotnicze zastrzegają więc przepisy.

Eryk Kielak

Podczas odprawy na lotnisku wielu podróżnych może zdziwić pytanie strażników granicznych o powerbanki. Taką sytuację miała jedna z naszych czytelniczek, która przed lotem została dokładnie przepytana – czy i gdzie ma urządzenie. A jeśli ma, to jakiej pojemności.

Piotr Rudzki z Lotniska Chopina przyznaje w rozmowie z Wyborczą.biz, że polityka portu zmieniła się w ostatnim czasie i podczas odprawy pracownicy, pytając o „materiały niebezpieczne”, zaczęli precyzować, że są to także powerbanki. Ze względu na problemy, które sprawiały, linie lotnicze wzięły je na celownik i zabroniły m.in. przewozić ich w bagażach rejestrowanych. Ale obostrzeń może być teraz jeszcze więcej.

Eksplozje w samolotach

– Zmiana wynika z faktu, że urządzenia te bywają wadliwe i ulegają samozapłonowi. O ile na ziemi pożar w plecaku czy torebce jest stosunkowo łatwy do opanowania, o tyle na wysokości 10 kilometrów staje się śmiertelnym zagrożeniem dla wszystkich na pokładzie. To restrykcje podyktowane wyłącznie względami bezpieczeństwa – tłumaczy Rudzki. Pytania mają zapobiec wniesieniu na pokład powerbanka niespełniającego norm, albo przewożonego w niewłaściwy sposób.

Nie ma z tym żartów. Pod koniec ubiegłego roku na pokładzie linii lotniczych SAS doszło do pożaru wywołanego właśnie przez to urządzenie – osiem osób trafiło do szpitala. Miesiąc wcześniej powerbank wybuchł w luku bagażowym na pokładzie samolotu Air China. Tam także doszło do pożaru, a samolot musiał awaryjnie lądować. Do podobnych sytuacji dochodzi-

• **Powerbank zazwyczaj trzeba przewozić w bagażu podręcznym**

FOT. JAKUB ORZECZOWSKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

ło też na pokładach maszyn australijskich linii oraz Hong Kong Airlines.

Zresztą nie każdy taki przypadek jest medialny. Piotr Rudzki zdradza nam, że w ciągu ostatnich trzech miesięcy na pokładach samolotów lecących do i z Warszawy miały miejsce trzy przypadki, gdy powerbank się zapalił.

Według danych amerykańskiej Federalnej Administracji Lotnictwa (FAA), w ciągu ostatnich dwudziestu lat doszło do ponad 500 incydentów z bateriami litowymi w trakcie lotu.

Tylko w ostatnich dwóch latach miało miejsce ok. 200 przypadków, gdy na pokładach samolotów pasażerskich lub towarowych z powerbanków zaczął wydobywać się dym, urządzenia osiągały ekstremalne temperatury lub po prostu wywoływały pożar.

Dlaczego powerbanki są niebezpieczne?

Ta sama technologia, która sprawia, że baterie litowe są tak wydajne, powoduje też ich niestabilność w powietrzu. W przypadku uszkodzenia, przeładowania lub narażenia na działanie ekstremalnie wysokich temperatur, mogą one wejść w stan „ucieczki termicznej”.

– To reakcja łańcuchowa, w której bateria się przegrzewa, uwalnia gaz i potencjalnie zapala,

stwarzając zagrożenie – tłumaczy Sonya Brown, starszy wykładowca projektowania lotniczego i kosmicznego na Uniwersytecie Nowej Południowej Walii (UNSW) w wywiadzie dla CNN. Na wysokości kilku-kilkunastu kilometrów ciśnienie atmosferyczne jest dużo niższe, co pogarsza odprowadzanie ciepła z baterii. Także powietrze w ciasnym luku bagażowym nie ochładza odpowiednio powerbanków. Stwarza to większe ryzyko, niż np. telefony, laptopy lub hulajnogi elektryczne, bo mogą mieć baterie niższej jakości.

Pożar wywołany przez powerbank to duże niebezpieczeństwo i problem dla linii lotniczych, dlatego w ostatnich latach zmieniło się myślenie o tego typu urządzeniach. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) oficjalnie zdecydowała, że powerbanki są uważane za urządzenia szczególnie niebezpieczne.

„Ze względu na ryzyko, jakie stwarzają, nie powinny być ładowane ani używane do ładowania innych urządzeń podczas lotu” – czytamy w oświadczeniu Agencji.

Jesper Rasmussen, dyrektor ds. standardów lotniczych w EASA, tłumaczy, że „linie lotnicze i ich personel naziemny muszą upewnić się, że pasażerowie wiedzą, jak odpowiedzialnie podróżować z tymi urządzeniami”.

Zalecono liniom lotniczym, by wymagały od pasażerów przewożenia powerbanka w bagażu podręcznym, a nie rejestrowanym. Przy zabraniu go na pokład można je łatwiej monitorować i reagować na ewentualne incydenty.

Dużo zależy od mocy

Od kilku lat obowiązują też zakazy dotyczące mocy, jaką może mieć powerbank wnoszony na pokład samolotu.

– W Porcie Lotniczym Poznań-Ławica nie zwiększyliśmy nacisku na kontrolę bezpieczeństwa pod kątem urządzeń magazynujących energię, a przepisy ochrony lotnictwa cywilnego w tym zakresie są niezmiennie od lat. Zakładają one, że na teren strefy zastrzeżonej lotniska, a co za tym do statku powietrznego, można bez ograniczeń wnieść urządzenie, którego pojemność energetyczna nie przekracza 100 Wh (przy standardowym dla USB napięciu 5 V to odpowiednik 20 000 mAh). W przypadku urządzeń o mocy od 100 do 160 Wh najczęściej niezbędna jest pisemna zgoda przewoźnika. Powerbanki powyżej 160 Wh nie są dopuszczone do przewożenia samolotem – wyjaśnia nam Marcin Wesołek, rzecznik prasowy lotniska w Poznaniu.

Co, gdy nasz sprzęt przekroczy dopuszczalne normy? Wtedy będzie musiał zostać na lotnisku.

Szef MSWiA: Teraz rozbrajamy nasze służby

– **Musimy obejść weto prezydenta, żeby znaleźć pieniądze, z których polskie służby zostały przez niego ograbione – przekonywał Marcin Kierwiński, minister spraw wewnętrznych, na specjalnie zwołanym posiedzeniu komisji sejmowej.**

Po decyzji prezydenta Karola Nawrockiego o zawetowaniu ustawy w sprawie SAFE, premier Donald Tusk zadeklarował, że był przygotowany na taką ewentualność, a w związku z tym ma plan B. Rząd ma przyjąć uchwałę, na podstawie której będzie realizował program „Polska Zbrojna”. Jednocześnie wydał oświadczenie wskazując, że weto pokrzyżuje plany modernizacji takich służb, jak policja, Straż Gra-

niczna czy Służba Ochrony Państwa. Zakładała realizację 42 strategicznych dla bezpieczeństwa i obronności projektów o wartości 7,1 mld zł.

Projekty te dotyczą głównie ochrony antydronowej, która w czasach wojny hybrydowej stała się priorytetem. Rozpisano je następująco:

– Policja (3,3 mld zł – 10 projektów): budowa ogólnokrajowego systemu antydronowego, wdrożenie nowoczesnych systemów AI automatyzujących pracę oraz wymiana sprzętu transportowego i ochronnego.

– Straż Graniczna (3,2 mld zł – 11 projektów): inwestycje w systemy nadzoru i neutralizacji zagrożeń, w tym dronów na granicach, nową flotę patrolową oraz nowoczesne wyposażenie osobiste funkcjonariuszy.

– Służba Ochrony Państwa (640 mln zł – 21 projektów): wzmocnienie systemów detekcji zagrożeń, blokowania niebezpiecznych transmisji oraz doposażenie pirotechniczne.

– Przetargi już ogłoszone przez te służby były napisane pod program SAFE i jego finansowanie. Także rozpoznawanie rynkowe, prowadzone przez

Dlatego, jak przekonuje ekspert, należy jak najszybciej osłonić systemami antydronowymi

policję czy Służbę Ochrony Państwa, były dopasowane do jego wytycznych. Co teraz z tymi zamówieniami? To za duże pieniądze, żeby wysupłać je z budżetu państwa – mówi nam osoba powiązana z rynkiem dronów, odnosząc się m.in. do konkursu na ochronę antydronową dla policji, który – ogłoszony kilka tygodni temu – opiewa na 160 mln zł.

Straż Graniczna ogłosiła przetarg na system antydronowy jesienią ubiegłego roku. Jednak kwota zadeklarowana w przetargu opiewała na 12 mln zł, a w tej granicy cenowej nie było żadnej oferty, bo pogranicznicy chcieli – według relacji osób mających wiedzę na temat tego przetargu – kupić nie tylko systemy przeciwko bezzalogramcom, ale także technologicznie za-

awansowane pojazdy do śledzenia ludzi i monitoringu za kwotę odpowiednią tylko jednemu z tych sprzętów. Przetarg na dwa mobilne systemy radarowo-wizyjne unieważniono, a Inspektorat Nadzoru Wewnętrzny MSWiA przeprowadził w sprawie tego konkursu kontrolę. Nieprawidłowości się nie dopatrzono, ale nowego przetargu już nie było. Obecnie pogranicznicy inwestują w wieże telekomunikacyjne, wyposażone w sensory, takie jak kamery dalekiego zasięgu, dzienne i termowizyjne, radar i dalmierze laserowe.

Dlaczego wyposażenie naszych służb w systemy antydronowe jest obecnie potrzebą krytyczną? Po pierwsze dlatego, żeby chronić ludność cywilną. Oczywiście, to zada-

e widziany

– Niestety, często dzieje się tak, że podróżni zgłaszają się do kontroli bezpieczeństwa z powerbankami o wyższych mocach i pojemnościach, niż dozwolone. By kontynuować podróż i jednocześnie nie tracić urządzenia, na lotnisku w Poznaniu pasażerowie mogą skorzystać z automatu paczkowego znajdującego się w Centralnej Strefie Kontroli Bezpieczeństwa – opowiada Marcin Wesolek.

Podobnie wygląda to na lotnisku w Krakowie. – Pasażer może go przekazać osobie odprowadzającej, nadać jako przesyłkę kurierską lub pocztową (o ile przepisy dopuszczają takie rozwiązanie), zrezygnować z wejścia do strefy zastrzeżonej, lub przekazać do utylizacji takie urządzenie – wylicza Monika Chylaszek, rzeczniczka prasowa lotniska Kraków-Balice.

Przedstawicielka krakowskiego portu dodaje też, że na przestrzeni ostatnich lat postęp technologiczny przyniósł duże zmiany w samej budowie i pojemności powerbanków. – Zmiana technologii i pojemności akumulatorów nie się za sobą nie tylko komfort użytkownika, ale również zagrożenia w tym zapłon powerbanku, którego konsekwencją może być trudny lub niemożliwy do ugaszenia pożar w zamkniętej kabinie samolotu, stąd ograniczenia – tłumaczy.

Według danych amerykańskiej Federalnej Administracji Lotnictwa, w ciągu ostatnich dwudziestu lat doszło do ponad 500 incydentów z bateriami litowymi w trakcie lotu

Powszechny stał się obowiązek przechowywania powerbanków w bagażu podręcznym. Większość linii zabrania ich transportu w bagażu rejestrowanym. Na pokłady samolotów m.in. PLL LOT, WizzAir oraz Lufthansy nie można też wносить więcej niż dwóch powerbanków na osobę.

Co więcej, każdy powerbank powinien być spakowany oddzielnie i odpowiednio zabezpieczony przed zwarcie. Najlepiej przewozić go w oryginalnym opakowaniu lub w inny sposób, izolując styki, np. je zaklejając. Za ok. 20 zł można też łatwo kupić specjalne torby ochronne na powerbanki. Sprawdzi się też w tej roli nieco droższe etui ochronne. Można je też

owinąć taśmą nieprzewodzącą prądu. Dobrze, by nie stykały się z innymi metalami.

Zasadniczo też baterie o niższym poziomie naładowania stwarzają mniejsze ryzyko, dlatego lepiej jest zabrać je na pokład samolotu z niższym poziomem naładowania i zrobić to dopiero po przylocie.

Zabrania się również ładowania i używania powerbanków oraz nie wolno ich przechowywać w schowkach nad siedzeniami pasażerów. „Ze względów bezpieczeństwa powerbanki należy przechowywać pod siedzeniem przed sobą lub w kieszeni w oparciu fotela, przy sobie lub w bagażu podręcznym” – podaje niemiecki przewoźnik. Takie zalecenia wydały także Federalna Administracja Lotnictwa i EASA.

Zaleca się również, aby pasażerowie przed podróżą sprawdzili swoje powerbanki pod kątem oznak puchnięcia lub uszkodzeń zewnętrznych. Takich lepiej na pokład nie brać.

Wielkie zagrożenie dla lotu

– Takiego urządzenia nie da się ugasić w sposób konwencjonalny, ponieważ jest to bateria litowo-jonowa. Proces spalania zachodzi gwałtownie i wymaga specjalistycznych metod tłumienia ognia – tłumaczy nam Piotr Rudzki.

– Co się dzieje w takiej sytuacji? To już pytanie do personelu pokładowego, który przechodzą regularne szkolenia z takich procedur. Załogi mają na wyposażeniu specjalne torby ognioodporne lub pojemniki, do których wkłada się dymiące urządzenie po wstępnym schłodzeniu go wodą lub gaśnicą halonową. To są już ściśle określone procedury ratownicze, mające zapobiec rozprzestrzenieniu się ognia w kabinie – dodaje.

Taką operację trzeba było przeprowadzić pod koniec ubiegłego roku w jednej z maszyn australijskich linii. – Podczas potwierdzania, że kabina jest bezpieczna do lądowania, członek personelu pokładowego usłyszał dźwięk, który opisał jako trzaski i syczenie. Następnie zobaczył biały dym, a potem płomienie wydobywające się z szafki nad rzędem siódmym. Po otwarciu szafki okazało się, że plecak jednego z pasażerów stoi w płomieniach. Załoga pokładowa ugasila płomienie gaśnicą, a następnie, z pomocą niektórych pasażerów, polewała torbę wodą, aż nie wydobywał się żaden dym – relacjonował australijski minister Angus Mitchell.

Aby zmniejszyć ryzyko ponownego zapłonu, w schowku rozpylono drugą gaśnicę. Personel pokładowy poinstruował pasażerów, aby trzymali głowy nisko i zasłaniali nos i usta, aby uniknąć wdychania dymu. ●

nie dla wojska, ale ono ma także inne priorytety, jak ochrona własnych zasobów i baz wojskowych.

Polskie siły zbrojne rozwijają system San, który ma objąć ochroną antydronową wschodnią, północną oraz centralną część Polski. – Jest uzupełnieniem sieci obrony powietrznej, na którą składają się programy Wisła, Narew i Pilica. San jest czwartą warstwą, która tę obronę powietrzną gwarantuje – zadeklarował z końcem stycznia tego roku wicepremier Władysław Kosiniak-Kamysz w rozmowie z Wyborczą.biz.

To po prostu zestaw urządzeń taktycznych służący do

ochrony armii. – Jednostki, które będą go używały, mogą też chronić obszary przebywania ludności cywilnej, gdzie będą dyslokowane pułki, ale mimo wszystko nie będzie to ich główne zadanie – wyjaśnia Wojciech Łuczak, specjalista od obronności, wieloletni wiceprezes Agencji Lotniczej Altair, autor publikacji specjalistycznych w dziedzinie zbrojeń.

Dlatego, jak przekonuje ekspert, należy jak najszybciej osłonić systemami antydronowymi wrażliwe elementy infrastruktury krytycznej państwa, takie jak porty, marynarkę wojenną, lotniska, miejsca składowania materiałów pęd-

nych (substancji chemicznych lub ich mieszanek, a także wodoru). Łuczak był współinicjatorem testów działania systemów antydronowych na potrzeby służb mundurowych. Zleciło je dowództwo operacyjne rodzajów sił zbrojnych.

Testy były prowadzone na poligonach w ostatnich kilku latach, a następnie sporządzono z nich raporty o zdolnościach systemów i potrzebach nie tylko policji czy straży granicznej, ale także służby wywiadu i kontrwywiadu wojskowego. Wnioski są tajne, jednak potrzeba tych zakupów jest jawna i powszechnie znana. ●

Dominika Maciejasz

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425802

Przed Sądem Rejonowym w Grajewie I Wydział Cywilny toczy się postępowanie w sprawie I Ns 353/25, z wniosku Anny Akuta o stwierdzenie nabycia spadku po:
• Franciszku Sowul, synu Antoniego i Wiktorii, zmarłego 12 sierpnia 2025 r. w Suwałkach, którego ostatnim miejscem zwykłego pobytu na terenie Polski były Suwałki, powiat suwalski, województwo podlaskie.
Wzywa się wszystkich spadkobierców Franciszka Sowul, syna Antoniego i Wiktorii, zmarłego 12 sierpnia 2025 r. w Suwałkach, aby w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425671

W Sądzie Rejonowym w Jaworznie, sprawie o sygnaturze lNs 764/24 toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Urszuli Żak, córce Mariana i Stanisławy, zmarłej 10 lutego 2023 roku w Jaworznie posiadającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Jaworznie. Wzywa się zatem, aby spadkobiercy, w ciągu trzech miesięcy od dnia publikacji ogłoszenia, zgłosili i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425825

Prezydent Wrocławia

ogłasza

**przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż lokalu mieszkalnego:**

ul. Norberta Barlickiego 1 m. 12

Powierzchnia lokalu	-	83,73 m²
Powierzchnia przynależna	-	2,84 m²
Cena wywoławcza w zł	-	840 000,00 zł
Wadium	-	84 000,00 zł

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach 4.05.2026 r. w godz. 9⁰⁰ – 11⁰⁰, 5.05.2026 r. w godz. 11⁰⁰ – 13⁰⁰ oraz 6.05.2026 r. w godz. 12⁰⁰ – 14⁰⁰, po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 3, ul. Karola Miarki 7, 50-306 Wrocław, tel. 71 798-69-73.

U W A G I:

- Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr **215**, o godz. **12:00** dnia **21 maja 2026 r.**
- Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 14 maja 2026 r.** na konto Gminy Wrocław- **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655**. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
- Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
- Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p. Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w Internecie pod adresem: **<http://bip.um.wroc.pl>**
- Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 91 16.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34425847

BIUROWIEC „ZASTAL” NA SPRZEDAŻ

Zarządca masy sanacyjnej ASAS sp. z o.o.

ogłasza przetarg pisemny z ustną licytacją, którego przedmiotem jest biurowiec „ZASTAL” w Zielonej Górze, składający się z:

- nieruchomość lokalowa położona przy ul. Sulechowskiej 4A/1 w Zielonej Górze, gmina – Zielona Góra, powiat – Zielona Góra, województwo Lubuskie, dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, VI Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o nr ZG1E/00110312/0,
- nieruchomość lokalowa położona przy ul. Sulechowskiej 4A/2 w Zielonej Górze, gmina – Zielona Góra, powiat – Zielona Góra, województwo Lubuskie, dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, VI Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o nr ZG1E/00110314/4,

z własnością których związane są udziały wynoszące po 390/780 części, którą to nieruchomość wspólną stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, objętą KW nr ZG1E/00070413/5. Nieruchomość wspólną stanowią działki ewidencyjne nr 120/59 oraz 120/60, o łącznej powierzchni wynoszącej 0,3075 ha oraz części wspólne posadowionego na niej budynku biurowego, o 9 kondygnacjach, położony pod adresem Sulechowska 4A w Zielonej Górze. Lokale tworzą dziewięć i częściowo dziesięciokondygnacyjny budynek o powierzchni użytkowej 3528,90 m2. Przeciętna powierzchnia kondygnacji ok. 350 m² (po obrysie). Obiekt posiada pełne podpiwniczenie, osiem kondygnacji nadziemnych oraz dach z infrastrukturą techniczną.

CENA WYWOŁAWCZA (minimalna): 5.850.000,00 zł netto

WADIUM: 585.000,00 zł

TERMIN SKŁADANIA OFERT: 14 kwietnia 2026 r., godz. 16:00

TERMIN WPŁATY WADIUM: 14 kwietnia 2026 r. (liczy się faktyczny termin uznania kwoty wadium na rachunku bankowym)

TERMIN I MIEJSCE OTWARCIA OFERT: 15 kwietnia 2026 r., godz. 12:00, Kancelaria Notarialna Janusz Rudnicki, Robert Sielski Notariusze s.c., ul. Marszałkowska 55/73 lok. 33, 00-676 Warszawa.

Oferty należy składać na adres kancelarii notarialnej: Kancelaria Notarialna Janusz Rudnicki, Robert Sielski Notariusze s.c., ul. Marszałkowska 55/73 lok. 33, 00-676 Warszawa.

Warunkiem uczestnictwa jest wpłacenie wadium w wys. 585.000,00 zł. Wadium wnosi się przelewem na rachunek bankowy prowadzony dla ww. Kancelarii Notarialnej, przez bank Santander Bank Polska o numerze: 94 1090 1870 0000 0001 4646 4251, z dopiskiem: „**WADIUM ASAS Sp. z o.o. (tu podać nazwę oferenta)**”. Wpłata wadium musi zostać potwierdzona poprzez podpisanie PROTOKOŁU WPŁATY KWOTY DO DEPOZYTU w ww. Kancelarii Notarialnej. Bezwrotny koszt sporządzenia protokołu wynosi 1900,00 zł brutto i pokrywany jest przez oferenta.

Oferta wraz z wymaganymi dokumentami powinna być umieszczona w zamkniętej w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z jej treścią bez jej otwarcia kopercie, którą należy umieścić w drugiej, większej kopercie. Każda z tych kopert powinna być zaadresowana do ww. kancelarii notarialnej wraz z dopiskiem:

„**NIE OTWIERAĆ – OFERTA PRZETARGOWA NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI ASAS**”

OPERAT SZACUNKOWY, REGULAMIN PRZETARGU WRAZ Z WZOREM OFERTY udostępniany jest w dowolnej formie po uzgodnieniu z zarządcą pod nr telefonu: 536 514 052 lub adresem e-mail: weronika.kawa@hambura.pl.

Rada Przyszłości Donalda Tuska

Transformacja bez troski o pracowników?

Jeśli pracownik innowacyjnego biznesu ma czekać kilka miesięcy na wizytę u neurologa i płacić połowę pensji za wynajem kawalerki, to niekoniecznie będzie czuł się wygranym tej sytuacji.

Markiewka

Donald Tusk powołał Radę Przyszłości – ciało doradcze złożone głównie z prezesów prywatnych firm technologicznych. To dobry pretekst do publicznej dyskusji na temat tego, jak właściwie wyobrażamy sobie rozwój polskiej gospodarki. Bo przedstawiciele Rady mają rację, gdy piszą w swojej deklaracji: „Kończy się czas rozwoju opartego na relatywnie niskich kosztach pracy i kopiowaniu rozwiązań zagranicznych”.

Sam kierunek obrany przez rząd jest słuszny: państwo powinno zastanawiać się, w którą stronę popychać gospodarkę. Nie zgadzam się z Witoldem Gadowskim, który pisze, że „historia gospodarcza pokazuje, że przełomy technologiczne rzadko powstają z planów rządowych. Rodzą się raczej z konkurencji, eksperymentów i prywatnego ryzyka”.

Prosty przykład – Tesla. Elon Musk, dziś apostoł wolnego rynku, miał poważny problem z rozwojem swojej firmy w latach 2008–2010. Media pisały, że firma balansuje na granicy bankructwa. Muskowi pomogło to, że Barack Obama szykował właśnie pakiet stymulacyjny z myślą między innymi o zielonej transformacji energetycznej. W 2010 r. Tesla otrzymała pożyczkę w wysokości 465 milionów dolarów z Departamentu Energii. Bez tej decyzji – bez strategicznego wyboru państwa, że zielona transformacja jest kierunkiem wartym wsparcia – historia Tesli i całej branży samochodów elektronicznych mogłaby potoczyć się inaczej.

Albo weźmy jedną z najważniejszych firm na świecie – TSMC. To tajwańskie przedsiębiorstwo produkuje około 90 procent najbardziej zaawansowanych półprzewodników świata – tych, bez których nie ma smartfonów, samochodów, serwerów ani systemów zbrojeniowych. „New York Times” upublicznił niedawno raport Semiconductor Industry Association z 2022 r., w którym autorzy dowodzili, że gdyby działanie TSMC zostało zakłócone – na przykład w wyniku inwazji Chin – wywołałoby to potężny kryzys gospodarczy: produkt krajowy brutto Stanów Zjednoczonych skurczyłby się o 11 procent, dwa razy mocniej niż podczas recesji z 2008 roku.

Dlaczego to właśnie na Tajwanie powstała tak kluczowa firma? Tajwański rząd od lat siedemdziesiątych systematycznie budował przemysł półprzewodników: sfinansował transfer technologii z amerykańskiej firmy RCA, rozbudował państwowy instytut badawczy ITRI, a w 1987 r. wyłożył niemal połowę kapitału założycielskiego nowej spółki. Sprowadził też z USA inżyniera Morrisa Changa, który stanął na jej czele.

Gadowski stawia fałszywą alternatywę: albo wolny rynek, albo centralne sterowanie w stylu radzieckim. Tymczasem między planową gospodarką a utopijnym kapitalizmem (spotykającym głównie w podręcznikach) rozciąga się ogromna przestrzeń, w której działają wszystkie sprawne, nowoczesne demokracje gospodarcze. Państwo mo-

• Premier Tusk na ceremonii powołania Rady Przyszłości, 10 lutego 2026 r.

FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

że wskazywać kierunki – przez regulacje, zamówienia publiczne, finansowanie badań, politykę podatkową i klimatyczną. Prywatne przedsiębiorstwa konkurują na tak urządzonym polu.

Jeśli więc chodzi o ogólne podejście do rozwoju – punkt dla rządu. Jednak konkretna wizja tego rozwoju jest całkowicie archaiczna. Skład Rady mówi dużo o tym, jak jej twórcy wyobrażają sobie polską transformację. To głównie prezesi, plus garść ekspertów od technologii i nauk. Grono kompetentne – i dobrze dobrane do swoich celów. Tyle że te cele obejmują tylko część odpowiedzi na pytanie, jak zbudować nowoczesny kraj. Język deklaracji Rady tylko to potwierdza. Powtarzają się hasła: produktywność, skalowanie, przewagi konkurencyjne, usuwanie barier regulacyjnych. Słowa takie jak „dobrobyt” i „jakość życia” szybko giną w gęstwinie terminów rodem z prospektów inwestycyjnych.

Deklaracja brzmi jak dokumenty z czasów Ronald Reagana lub Billa Clintona. Spytać: i co w tym złego? Czy Stanom Zjednoczonym nie udało się rozkręcić najbardziej innowacyjnych i najpotężniejszych firm technologicznych naszych czasów?

Owszem, udało się. Przy okazji udało im się też stworzyć największą gospodarkę świata, w której 27 milionów obywateli nie ma ubezpieczenia zdrowotnego, realne płace przeciętnych pracowników niemal zatrzymały się w miejscu na dekady, a nierówności społeczne są najwyższe wśród krajów rozwiniętych.

Udało im się też doprowadzić do sytuacji, w której niektórzy pracownicy tych innowacyjnych firm zarabiają tak mało, że muszą korzystać z rządowych bonów na żywność. Według raportu badaczy z University of Illinois Chicago niemal połowa pracowników magazynów i centrów dystrybucyjnych Amazona zmagają się z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego i mieszkaniowego, a jedna trzecia korzysta z różnych form pomocy społecznej.

Ludzie chętniej popierają modernizację, gdy widzą, że nie chodzi tylko o „przewagi konkurencyjne” dla wąskiej grupy, lecz o wyższe płace, lepsze szkoły i krótsze kolejki do lekarza

Wszystko to sugeruje, że czegoś brakuje w technokratycznej wizji rozwoju skupionej wyłącznie na przedsiębiorstwach, konkurencji i deregulacji. Brakuje na przykład kilku ważnych pytań. Jak podzielić owoce tej transformacji? Kto skorzysta ze wzrostu produktywności – tylko garstka menedżerów i specjalistów z branży technologicznej, czy też pielęgniarka, nauczyciel bądź pracowniczka biurowa?

OECD w niedawnym przeglądzie polskiej gospodarki podkreśla, że – owszem – powinniśmy wzmacniać konkurencyjność gospodarki, ale też zwiększać liczbę miejsc w żłobkach i przedszkolach, dalej podnosić publiczne wydatki na ochronę zdrowia i inwestować w transport zbiorowy. Takie całościowe podejście jest lepsze niż „zrobimy innowacyjne firmy, a potem pomysłimy o reszcie”.

Jeśli pracownik innowacyjnego biznesu czeka kilka miesięcy na wizytę u neurologa i płaci połowę pensji za wynajem kawalerki w Warszawie, to niekoniecznie czuje się wygranym całej sytuacji.

A przecież innowacyjne biznesy potrzebują nie tylko zarządów, ale setek tysięcy kompetentnych pracowników. Co prowadzi do jeszcze jednego pytania: na ile Polska stwarza równe warunki edukacyjne dla wszystkich? Pytania ważnego nie tylko ze względu na sprawiedliwość społeczną, ale też z powodów czysto pragmatycznych: cho-

dzi o to, żeby nie marnować potencjału społecznego.

Według danych OECD 79 procent Polaków mających przynajmniej jednego rodzica z dyplomem uczelni samo zdobyło wyższe wykształcenie. Wśród osób, których rodzice nie ukończyli nawet szkoły średniej, odsetek ten wynosi zaledwie 11 procent. To jeden z najgorszych wyników w Europie.

Dostęp do żłobków jest wciąż bardzo nierówny: w 2024 roku z formalnej opieki nad dziećmi do trzeciego roku życia korzystało w Polsce zaledwie 15 procent maluchów – daleko poniżej krajowego celu na rok 2030, wynoszącego 24 procent.

Z analiz wyników badania PISA 2022 wynika z kolei, że polska szkoła stała się znacznie bardziej rozwarstwiona niż w 2018 roku – różnice między płacówkami mniej więcej się podwoiły. Według członka zespołu PISA Macieja Jakubowskiego, „wróciliśmy do niechlubnej czołówki rankingu krajów”, w których wyniki ucznia zależą od tego, do jakiej trafi szkoły.

Pamiętajmy też, że transformacja technologiczna bez szerokiej legitymizacji społecznej rodzi bunt, nieufność i blokady. Ludzie chętniej popierają modernizację, gdy widzą, że nie chodzi tylko o „przewagi konkurencyjne” dla wąskiej grupy, lecz o lepszą pracę, krótsze kolejki do lekarza, sensowne mieszkania, sprawniejszy transport, lepsze szkoły i wyższe płace także poza Warszawą czy Krakowem.

Można by na to machnąć ręką, gdyby nie fakt, że skład i deklaracja Rady dobrze wpisują się w szerszy obraz polityki rządu. Ten sam rząd, który powołał Radę, miał wcześniej pomysł na usprawnienie gospodarki przez projekt deregulacyjny pod przewodnictwem biznesmena Rafała Brzosi. Ten sam rząd nie ma pomysłu na poważne zwiększenie inwestycji w naukę, szkolnictwo czy ochronę zdrowia. Ten sam rząd ma kłopot z przeprowadzeniem nawet najskromniejszej reformy wzmacniającej Państwową Inspekcję Pracy – nie mówiąc już o reformie podatkowej, która poradziłaby sobie z fikcyjnym samozatrudnieniem.

Innowacje same w sobie nie wystarczą. Bez silnych usług publicznych, równej edukacji i lepiej chronionej pracy nowoczesność stanie się po prostu kolejną nazwą dla nierówności. ●

Tomasz Markiewka

dr Tomasz Markiewka (ur. 1986) – filozof, publicysta i tłumacz. Autor książek „Gniew”, „Zmienić świat raz jeszcze. Jak wygrać walkę o klimat”, „Nic się nie dzieje. Historia życia mojej babki” i „Lewica dla opornych”

• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

Świączkowski nie wpuści nowych sędziów?

Trzeba wymienić zamki i nie wpuścić Świączkowskiego

Jolanta Sacewicz

Działaczka LGBTQ, pisarka, dziennikarka, ale też fizyczka i matematyczka. Zajmuje się profesjonalnie korporacyjnym i politycznym PR. Mieszka z żoną w Dallas, Teksas.

PAŃSTWO PRAWA, SRAWA

Szydło nie publikowało wyroków Trybunału Konstytucyjnego, gdy jego prezesem był Rzepliński. Nieopublikowane w Monitorze wyroki PiS uznawał za nieistniejące, a legalny Trybunał nazywali „trybunałem koleś” i mówili, że jedyne co on może, to może sobie obradować przy kawie i ciasteczkach.

Dziś Tusk nie publikuje wyroków organizacji, która określa się sama jako Trybunał Konstytucyjny, ale nim nie jest, bo orzekają w nim osoby z ulicy, które sędziami TK nie są. Osoby te „wybrały” na „prezesa” pana Świączkowskiego, który jest dużym facetem, ale prezesem TK nie jest, bo prezesa TK mogą wybierać tylko sędziowie TK, a nie np. kwiaciarki spod Sukiennic.

PiS jednak teraz uznaje niepublikowane wyroki pseudo-TK. Teraz są one dla nich wykładnią prawa i busolą dla prezydenta.

Duda przez 10 lat nie odebrał ślubowania od legalnie wybranych sędziów TK. Było więc to zaniechanie jego konstytucyjnych obowiązków. Duda za ołanie konstytucji nie poniósł żadnych konsekwencji. Na dodatek odebrał ślubowanie od facetów, którzy sędziami TK nie byli.

• Tych sześciu sędziów powinno stanąć pod pałacem prezydenckim z tubą i złożyć przysięgę wobec ludu i wobec srezydenta w pałacu. A że PiS tego nie uzna? Kij im w oko. Niech idą do sądu – pisze Jolanta Sacewicz. Na zdjęciu: prezydent Karol Nawrocki FOT. SEAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

„Strona demokratyczna”
drze włosy z głowy,
rozważając, co zrobić, gdy
prezydent nie raczy odebrać
przysięgi od sześciu nowo
wybranych sędziów.
Co zrobić?! Co zrobić?!

• Wyborcza to Wy.
Piszcie:
listy@wyborcza.pl

Za to też nie poniósł żadnych konsekwencji, choć na zdrowy rozum za odbieranie ślubowania od „kwiaciarek spod Sukiennic” powinien pójść siedzieć.

Faceci wybrani nielegalnie na zajęte miejsca sędziów TK i nielegalnie zaprzysiężeni wobec prezydenta podjęli stosunek pracy. Nielegalni faceci w TK biorą pieniądze z państwowej kasy jako pensje sędziów TK. Za tę kradzież publicznych pieniędzy i podszywanie się pod sędziów TK kompletnie nic im się nie stało. Żaden prokurator ich nie ściga. Przed kamerami i na oczach całego świata: w polskim Trybunale Konstytucyjnym są i działają nielegalni faceci, którzy

udają sędziów i prezesa, i do tego biorą co miesiąc kasę i śmieją się z Polski do rozpuku.

Magister Przyłębska podszywała się przez kilka lat za prezeskę TK, ale prezeską nie była, bo jej wybór był nielegalny, gdyż wybierali ją nielegalni ludzie w nielegalnej procedurze. Magister Przyłębska w trakcie swojej „kaden-cji” bezprawnie nabrała kupę publicznego szmalu w postaci dodatków funkcyjnych i pensji prezesa TK. I to w świetle kamer, ale żaden prokurator jej nie ściga. Pani magister rechocze z Polski do bólu brzucha.

A „strona demokratyczna” co robi? Drze włosy z głowy, rozważając, co zrobić, gdy prezydent nie raczy odebrać przysięgi od sześciu nowo wybranych sędziów. Co zrobić?! Co zrobić?!

Paradne. Tych sześciu powinno stanąć pod pałacem prezydenckim z tubą i złożyć przysięgę wobec ludu i wobec srezydenta w pałacu. A że PiS tego nie uzna? Kij im w oko. Niech idą do sądu.

Tyle nielegalnych świństw nam zrobili, tyle pieniędzy nakradli, tyle instytucji demokratycznych rozpi-rzyli i tyle szkód w sprawiedliwości narobili a chodzą wszyscy po ulicach w Budapeszcie czy innej Warszawie, jakby nigdy nic.

A my martwimy się, jak tych sześciu ma złożyć przysięgę „wobec prezydenta”, gdy ten nie będzie na to miał ochoty.

Przez tubę, kurde, przez tubę. A jak ich Świączkowski do TK nie wpuści, to wymienić zamki i nie wpuścić Świączkowskiego. I niech se sreszes idzie do sądu. ●

Wyborcza to Wy Kandydat PiS na premiera przedrzeźnia jak przedszkolak

Stały Czytelnik

listy@wyborcza.pl

Uczestniczyłem w niedzielnej manifestacji pod Pałacem Prezydenckim po prezydenckim wecie programu Safe..

Wyraźnie było czuć ogólne oburzenie uczestników tą niezrozumiałą decyzją prezydenta Nawrockiego. Posypały się w jego kierunku ostre inwektywy, oskarżenia o zdradę narodową, targowicę, koneksje z Putinem i jego reżimem. Wiele osób nawiązywało również do niewyjaśnionych jak dotąd oskarżeń Nawrockiego o jego związki z kibolami, sutenerami, niewyjaśnionej kwestii kawalerki. Dlaczego Pan prezydent nie chce wyjaśnić tych spraw? Czy dlatego, że czuje się władcą Polski, a władca nie musi się tłumaczyć ciemnemu ludowi?

Otóż nie. Powinien się wytłumaczyć nie tylko z tych oskarżeń, ale też z wielu nieprawidłowości kiedy był Prezesem IPN, nieopłaconych nocy hotelowych w Gdańsku. Lista rośnie, tak samo powinna rosnąć presja społeczna na pana Prezydenta. Manifestacje niezgody na takiego prezydenta powinny stać się częścią miejskiego krajobrazu Warszawy. Proponuję, aby takie manify odbywały się co tydzień, aż prezydent-rezydent znacznie szanować Konstytucję.

Co do tego żalosnego kandydata PiS na premiera, Przemysława Czarnka. Aż trudno uwierzyć po jego ostatnich wypowiedziach, że to prof. KUL. To tylko pokazuje w jak trudnej sytuacji jest pan Kaczyński i jego partia, że postavili na takiego żalosnego ciecica, który stosuje przedszkolne przedrzeźnianie w odniesieniu TSUE czy OZE.

Życzę PiS-owi, aby tak dalej działał. Jest to jak najbardziej dobre dla rządzącej koalicji i utrzymania demokracji w Polsce. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414001

JUTRO W „WYBORCZEJ” PORADNIK

SYSTEM KAUCYJNY

- Opakowania kartonowe, puszki po piwie, małpki – jakie zmiany szykują się w systemie kaucyjnym
- Które opakowania najbardziej opłaca się zbierać i jak robić to bezpiecznie?
- Dobre praktyki, czyli jak działa system kaucyjny za granicą

„Miłość, która zostaje” w kinach

OPOWIEŚĆ O KRYZYSIE MĘSKOŚCI

Stara miłość nie rdzewieje. Czy tej dwójce uda się jednak uratować związek? W kinach przepiękny islandzki film „Miłość, która zostaje” Hlynura Pálmasona.

Dawid Dróżdź

Potężna maszyna zrywa dach. Ściany opustoszałego mieszkania oświetla popołudniowe słońce, wiatr omiata pozostawione na ziemi paprochy, w okiennicach osiada pył. Anna przygląda się tej scenie ze smutkiem. Dom, który niegdyś dawał jej poczucie bezpieczeństwa, przestał istnieć.

Magnús (Sverrir Gudnason) i Anna (Saga Garðarsdóttir) są w separacji. Najważniejsze jest dla nich dobro trojga dzieci. Rodzice organizują codzienność tak, by najmłodszy nie odczuł braku ojca. Magnús odwiedza dom każdego dnia, wpada na rodzinne obiady, uczestniczy w górskich wycieczkach, a czasem – gdy brakuje czasu – zagląda o zmroku, by życzyć dzieciom dobrej nocy. Jak to możliwe, że tak troskliwy ojciec mógł zawieść zaufanie bliskich?

Magnús chce spróbować raz jeszcze, ale Anna stawia sprawę jasno: „To nie działa. Nie mieszkamy dzieciom w głowach”. Mężczyzna nie potrafi odnaleźć się w nowym układzie. Anna, artystka na dorobku, pragnie samowystarczalności, lecz jej twórczością nie interesuje się żadna galeria. Między parą narastają napięcia. Z czasem dostrzegamy ich odmienne podejście do życia i wychowania dzieci. A przecież wciąż coś ich łączy.

Bohaterowie przyjmują różne postawy. Anna stawia rodzinę na pierwszym miejscu, obdarzając dzieci bezwarunkową miłością. Magnús kieruje się własnymi potrzebami i ambicjami; nie potrafi okazywać uczuć, bywa apodyktyczny. „Wszystko jest prostsze i przyjemniejsze, gdy ciebie tu nie ma” – oznajmia z rozbrajającą szczerością żona. Magnús z czasem zrozumie, jak wiele stracił.

NIEOBECNY OJCIEC

To opowieść pełna subtelności. Rozpad rodziny na pierwszy rzut oka jest niemal niewidoczny. Mogłoby się wydawać, że – mimo separacji – Magnús i Anna wciąż tworzą zgraną drużynę. Hlynur Pálmason („Zimowi bracia”, „Białe, białe dzień”, „Godland”) ukazuje momenty szczęścia i sielankowości, a także pewną bezpośredniość świadcząca o bliskości rodzinnych relacji. Magnús i Anna bywają wo-

• Anna (Saga Garðarsdóttir) stawia rodzinę na pierwszym miejscu, obdarzając dzieci bezwarunkową miłością

FOT. HLYNUR_PÁLMASON/STOWARZYSZENIE NOWE HORYZONTY

• Synowie Anny i Magnusa Grímur i Þorgils (grają ich synowie reżysera Hlynura Pálmasona)

FOT. HLYNUR_PÁLMASON/STOWARZYSZENIE NOWE HORYZONTY

Pálmason czyni przyrodę pełnoprawnym bohaterem – filmuje te same przestrzenie o różnych porach roku, ukazując zmienność krajobrazu, a zarazem przemiany zachodzące w relacjach bohaterów

bec siebie uszczypliwi. Złośliwe, przepelnione ironią komentarze bawią, lecz w istocie są uśmiechem narastającej frustracji.

Za fasadą kryje się wiele cierpienia. Słyszemy wyznania dzieci tęskniących za czasami, gdy rodzice byli razem. Magnús często bywa w domu, ale gdy rodzina najbardziej go potrzebuje, jest nieobecny. Dzieci próbują radzić sobie z tym brakiem na swój sposób. Nieoceniona okazuje się solidarność między rodzeństwem – wspierają się nawzajem, dzięki czemu są w stanie przetrwać trudne chwile.

Rozstanie jest dotkliwe także dla rodziców. To również opowieść o kryzysie męskości. Magnús czuje się niepotrzebny i zapomniany; nie potrafi pogodzić się z myślą, że nie spełnił oczekiwań rodziny. Próbuje rekompensować stratę w inny sposób: funduje córce konia, wspiera artystyczne ambicje żony, chce uczestniczyć w wychowaniu dzieci. Popelnia jednak wiele błędów – nie rozumie, że kontrola i karcenie nie są oznaką miłości.

Anna przypomina samotnego rycerza pozostawionego na polu bitwy. Wrogowie mierzą do niej z luków, obijają zbroję ciężkimi mieczami, a ona nie może oddać ciosu. Wychowywanie dzieci jawi się tu jak wojna, w której ataki nadchodzą z jednej strony. Anna dzielnie znosi trudy codzienności, zaciekle broniąc tych, za których jest odpowiedzialna. Są jednak momenty, gdy najchętniej wbilałaby sobie strzałę prosto w serce.

OPOWIEŚĆ O CZASIE

Islandzkie krajobrazy zapierają dech w piersiach: bezkresne pola, lodowce wylaniające się zza horyzontu, słońce odbijające się od tafli jeziora. Historia rozpadu małżeństwa zostaje wpisana w cykliczność natury. Pálmason czyni przyrodę pełnoprawnym bohaterem – filmuje te same przestrzenie o różnych porach roku, ukazując zmienność krajobrazu, a zarazem przemiany zachodzące w relacjach bohaterów.

Czas odgrywa tu kluczową rolę – pozwala dostrzec te przemiany. Relacje międzyludzkie są jak tworzywo, które jeśli nie jest odpowiednio pielęgnowane, może pokryć się rdzą. To proces powolny, niemal niezauważalny: potrzeba miesięcy, a może nawet lat, by dostrzec postępującą korozję. Bohaterowie próbują znaleźć rozwiązanie, które uchroni ich przed całkowitą destrukcją. Problem w tym, że czasu nie da się cofnąć.

W tej opowieści o rozpadzie zaskakująco wiele jest absurdu humoru. Pálmason wplata w historię elementy surrealistyczne, które z jednej strony bawią i rozładowują napięcie, z drugiej – nadają całości wymiar symboliczny, pozostawiając widzowi przestrzeń do interpretacji. To piękna, wielowymiarowa opowieść o czasie i przeżywaniu straty. ●

„Miłość, która zostaje” w kinach od 20 marca.

1 RP

List otwarty środowiska literackiego w sprawie Muzeum Literatury w Warszawie

Domagamy się poszanowania prawa

Pominięcie kompetencji merytorycznych na rzecz decyzji o charakterze politycznym przywołuje najgorsze skojarzenia z praktykami, które miały już nigdy nie powrócić do życia publicznego – czytamy w liście otwartym literatów. Podpisali go m.in. Hanna Krall, Olga Tokarczuk i Adam Michnik.

Muzeum Literatury od ponad roku pozostaje w centrum sporu o obsadę stanowiska dyrektorskiego. Zarząd Mazowsza zdecydował o powołaniu na to stanowisko warszawskiej radnej Beaty Michalec. Jej nominacji sprzeciwiają się organizacje branżowe, część zespołu muzeum, eksperci oraz Ministerstwo Kultury. Samorząd podtrzymuje jednak swój wybór.

Placówka była dotąd współprowadzona przez Mazowsze i resort kultury. Ministerstwo ogłosiło jednak wycofanie się z umowy, argumentując to nieprzestrzeganiem jej zapisów przez władze województwa.

My, niżej podpisani uczestnicy życia literackiego i kulturalnego w Polsce, stanowczo protestujemy przeciwko temu, co od kilkunastu miesięcy dzieje się wokół Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.

Z rosnącym niepokojem obserwowaliśmy sposób, w jaki władze samorządowe województwa mazowieckiego ingerowały w obsadę stanowiska dyrektora tej ważnej dla polskiej kultury instytucji. Jako osoby poczuwające się do odpowiedzialności za kształt życia literackiego i kulturalnego, a także troszczące się o jego poziom, nie możemy milczeć wobec praktyk, które prowadzą do głębokiego rozłamu pomiędzy twórcami, pracownikami instytucji kultury a podmiotami decydującymi o ich przyszłości.

Wyrażamy zdecydowany sprzeciw wobec działań godzących w zaufanie, transparentność i elementarne zasady rzetelnego zarządzania kulturą. Z wielkim niepokojem przyjęliśmy fakt, że stanowisko dyrektorskie powierzono osobie pozbawionej elementarnych kompetencji literaturoznawczych, a do tego wyłonionej w trybie, który narusza zarówno reguły prawne, jak i podstawowe normy uczciwości.

Pominięcie kompetencji merytorycznych na rzecz decyzji o charakterze politycznym przywołuje najgorsze skojarzenia z praktykami, które miały już nigdy nie powrócić do życia publicznego. Domagamy się poszanowania zasad prawa oraz uczciwego dialogu ze środowiskiem literackim.

Muzeum Literatury jest dobrem wspólnym, a nie własnością ugrupowań i partii politycznych.

Roczne rządy na stanowisku pełniącej obowiązki dyrektora Beaty Michalec – która pierwszy konkurs przegrała, a mimo to Zarząd Województwa

Mazowieckiego powierzył jej kierowanie Muzeum Literatury – dobitnie pokazały, że była to decyzja błędna, szkodliwa i nieodpowiedzialna. Sąd ten został wyrażony zarówno w licznych publikacjach medialnych, jak i w stanowiskach wyspecjalizowanych organizacji społecznych. Przychyliło się do niego również Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, współprowadzące do niedawna placówkę i już po pierwszym konkursie domagające się powtórzenia procedury.

Skutkiem uporu Zarządu Województwa Mazowieckiego w forsowaniu swojej kandydatki na dyrektora, dla której zmieniono regulamin konkursu, by mogła go wygrać, była decyzja ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego o wycofaniu się MKiDN ze współprowadzenia tej instytucji. W rezultacie obniżono znaczenie i rangę Muzeum Literatury zarówno w kraju, jak i w międzynarodowych kontak-

tach naukowych i muzealnych. Strukturalne obniżenie prestiżu instytucji oznacza realną i trudną do naprawienia stratę dla polskiej literatury.

Narasta również głęboki niepokój środowisk literackich i kulturalnych o bezpieczeństwo bezcennych rękopisów, księgozbiorów, dokumentów oraz pamiątek po pisarzach. Brak merytorycznego nadzoru nad zbiorami ze strony obecnej dyrekcji, połączony z postępującym odpływem wysoko wykwalifikowanej i wyspecjalizowanej kadry, realnie zagraża właściwej opiece nad dziedzictwem narodowym, które Muzeum Literatury jest zobowiązane chronić.

Ogłaszamy nasze stanowisko w przekonaniu, że sytuacja ta może jeszcze zostać zmieniona, a popełnione błędy naprawione. Aby tak się stało, konieczna jest jednak zasadnicza zmiana postawy władz samorządowych województwa mazowieckiego.

Domagamy się, by porzuciły one arbitralną i jednostronną politykę kadrową oraz podjęły rzeczywisty, partnerski dialog ze środowiskiem literackim, a także z dotychczasowym współorganizatorem Muzeum, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. To obowiązek wynikający z elementarnej odpowiedzialności za teraźniejszy i przyszły kształt polskiej kultury.

Oczekujemy, że instytucje publiczne będą zarządzane w sposób przejrzysty, profesjonalny i z poszanowaniem głosu tych, którzy tworzą i strzegą dziedzictwa literackiego. ●

wyborcza.pl

● Podpisy autorów listu
Wyborcza.pl/kultura

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34424479

DO 24 MARCA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej”

— na kwiecień u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

**CENA
199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ
CO NAJMNIEJ
47 zł**

**Dostęp także do
Wyborcza.pl***

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej”. Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej”. Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-17). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.

**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

Dlaczego wymier

NAWET ODCHODY

Dożyliśmy czasów, w których kawałek zdrowej, niczym nieskażonej kupy stał się czymś rzadkim i bardzo poszukiwanym. To jest właśnie prawdziwa miara antropocenu.

Adam Wajrak

W ydarzyło się to kilka lat temu w najnudniejszej części niewyobrażalnie nudnego miejsca, jakim dla takich ludzi jak ja powinien być południowoeuropejski nadmorski kurort. Miasteczko pełne zabudowy tak zwartej, że drzewo lub krzak, który przetrwał między budynkami, wydaje się cudem. Miejsce, w którym zamiast trawników często rozkłada się plastikową murawę. Gdzie nocą migot i wrzask wesołego miasteczka i jego atrakcji tłumią nawet szum potężnego oceanu.

Takim właśnie miejscem jest leżąca na południowym atlantyckim wybrzeżu Hiszpanii miejscowość Matalascañas. Nigdy bym tu nie trafił, bo takich miejsc unikam, gdyby nie niewielki domek Nurii, w którym co roku chowa się wraz z mamą przed coraz bardziej gnębiącymi jej rodzinną Sewillę upałami.

Szedłem w pałącym słońcu, raz chodnikiem, a raz czymś, co kiedyś było ścieżką rowerową, ale z gładkiej nawierzchni nic już nie zostało. Z drugiej strony ciągnęła się szosa pełna samochodów jadących z kurortu i do kurortu. Co prawda za szosą znajdował się park narodowy Doñana, który jest absolutną perłą przyrodniczą, ale poza ruchliwą szosą oddzielał mnie od niego jeszcze wysoki płot. Mogłem sobie popatrzeć na wydmy parku jak na ciastko za szybą.

Jedynym kawałkiem aktywnym biologicznie w tym wąskim pasie był wyschnięty na wiór i, sądząc z krótkich żdzbeł, na dodatek koszony trawnik. Trawniki obsadzone piniami, czyli tutejszymi sosnami, ciągnął się wąskim pasem między resztkami rowerowej ścieżki a szosą. Ani sucha trawa, ustępująca czasami miejsca czystym piachom, ani te sosny nie dawały nadziei na żadne przyrodnicze rewelacje.

A jednak doświadczenie nauczyło mnie, że właśnie w takich miejscach mogę spotkać coś ciekawego.

Ludzi tu raczej nie usłyszysz, poza porankami i wieczorami, gdy temperatura jest w miarę znośna. Wtedy pojawiają się tu biegacze, rowerzyści i spacerowicze, ale dzieje się tak tylko w weekendy, gdy ludzka masa zwyczajnie wylewa się z miasteczka, i tylko do południa. Nie o czternastej, gdy słońce grzeje jak szalone.

Owszem, miałem przyrodniczy cel. Szedłem tam na spotkanie z pewnymi ptakami, które, choć tutaj pospolite, od czasu gdy zobaczyłem je po raz pierw-

szy w 1996 roku, stały się moją obsesją. Ale co to za ptaki, zdradzę wam za jakiś czas. Bo te ptaki widuję w tej okolicy od lat i często, a to, co mnie spotkało akurat tego popołudnia, nigdy przedtem ani, jak na razie, później mi się nie zdarzyło.

Maszerowałem dziarsko, gdy w pewnym momencie minął mnie lecący nisko, ale zdecydowanie w jednym kierunku, spory chrząszcz. Po nim następny, i następny, i chyba jeszcze dwa kolejne. Leciały, brzęcząc głośno, lądowały w jednym miejscu, w którym trwała jakaś owadzia ruchawka, i to całkiem poważna. Gdy się zbliżyłem, zobaczyłem i usłyszałem, że sytuacja jest naprawdę poważna. Chrząszcze przepychały się, a właściwie walczyły zacięcie tak, że chrzęst ich chitynowych pancerzyków dało się słyszeć bardzo wyraźnie, niczym chrzęst jakichś mikro-zbroi.

Wszystko to wyglądało bardzo średniowiecznie, również dlatego, że ci mali wojownicy głowy mieli zaopatrzone w ozdoby przypominające kapaliny, czyli helmy o szerokim rondzie, bardzo chętnie używane w czasach miecza i zbroi. Walka przypominała turniej, tylko zamiast zrzucenia przeciwnika z konia ci mali rycerze starali się odbić jeden drugiemu brązową kulę. Kulę utoczoną ze świeżej kupy. Nic dziwnego, były to przecież skarabeusze, albo, prościej rzecz ujmując, żuki gnojowe, bo o tym fenomenie chcę dziś napisać.

Zwróciłem na nie uwagę nie tylko ze względu na tę zażartą walkę, ale również dlatego, że nieco wcześniej Nuria powiedziała mi z poważną miną: – Żuki gnojowe wymierają.

ŻUKI PAMIĘTAJĄ CZASY DINOZAUROW

Tu musimy się na chwilę zatrzymać, bo pojawia się pewien problem związany z nazewnictwem. W polszczyźnie „żuk gnojowy” to nazwa konkretnego gatunku. Z kolei „gnojjarzowate” to pojęcie szersze, ale również nieobejmujące wszystkich chrząszczy, o których chcę opowiadać. Obok nich są jeszcze skarabeusze, czyli poświętnikowate, grupa, której nazwa wzięła się od „świętego chrząszcza” starożytnych Egipcjan, o którym za chwilę.

Tymczasem gdy po angielsku mówi się dung beetles, czyli „żuki gnojowe”, ma się zwykle na myśli całą wielką grupę chrząszczy, liczącą około siedmiu tysięcy gatunków na świecie, które pożywiają się rozkładającą i gnijącą materią, np. liśćmi albo grzybami, takimi jak śmierdzący sromotnik bezwstydnny. Używają tej organicznej materii przede wszystkim jako miejsca składania jaj, a następnie środowiska wychowywania i pożywienia dla swoich młodych (larw).

• Skarabeusz toczy kulę z odchodów. Dla starożytnych Egipcjan był symbolem odradzającego się Słońca

FOT. ADAM WAJRAK

A jedną z najdoskonalszych form takiej przetworzonej materii są właśnie odchody. Do tego są zasobem, którego w świecie zwierząt praktycznie nigdy nie brakuje. I to z nim te chrząszcze związały swoje życie, a przede wszystkim rozmnażanie. Dlatego określenie „żuki gnojowe” jest dla całej tej grupy bardzo trafne, nawet jeśli z punktu widzenia ścisłej polskiej systematyki sprawa jest bardziej zawila.

W tym tekście będę się więc trzymał właśnie tej szerokiej, międzynarodowej, a może po prostu ekologicznej definicji. Pisząc o żukach gnojowych, będę miał na myśli całą grupę chrząszczy związanych z odchodami, a nie tylko jeden gatunek, który zresztą również do niej należy.

Wszystkie dzięki znakomitemu węchowi potrafią bardzo szybko namierzyć świeże odchody, nawet z dużej odległości, i błyskawicznie na nie zareagować.

Znam przyrodników, którzy po założeniu dużej potrzeby gdzieś w terenie na południu Europy nie zdążyli się jeszcze dobrze wyprostować, a po tym, co zostawili, nie było już śladu. Zajęły się tym żuki gnojowe.

Wystarczy więc, że żuk zetknie się z odchodami zawierającymi substancje przeciwpasożytnicze, a ten silny i zwykle świetnie orientujący się w terenie owad zamienia się w zombie

Ze względu na zachowanie, a raczej sposoby korzystania z odchodów, można je podzielić na trzy grupy: mieszkańców, kopaczy i toczących. Mieszkańcy to chrząszcze, które z kupy korzystają na miejscu. Składają w niej jaja albo podjadają od spodu. Żuki kopacze i toczące starają się przejąć część tego cennego materiału na wyłączność.

Kopacze, takie jak nasze żuki gnojowe (tu piszę o konkretnym gatunku), upychają nawóz w specjalnych komorach podziemnych. Kopią korytarz główny mający około 50 cm głębokości, od niego odchodzą korytarze boczne o długości około 20 cm. Następnie urywają małe kawałki odchodów, toczą je do kryjówek i tam upychają, ile wlezie. Nawóz ma zapewnić pokarm larwom, które się wyklują ze złożonych jaj, a nawet dorosłym żukom, które pozostaną w gnieździe dłużej. Taki cykl może trwać nawet dwa sezony.

Inną strategię przyjęły poświętnikowate, zwane również skarabeuszami. One nie odrywają małych kawałków odchodów i nie znoszą ich po trochu do podziemi. Starają się raczej uformować z nich kulę, nieraz naprawdę imponującą, a potem odtoczyć ją w bezpieczne miejsce. Właśnie takie zachowanie sprawiło, że niektóre z tych chrząszczy trafiły do rankingu najsilniejszych zwierząt świata. Toczony przez nie, często bardzo szybko, obiekt bywa czasami ponad tysiąc razy cięższy od nich samych.

Te toczące żuki były czczone przez starożytnych Egipcjan, bo kula, którą pchały przed sobą, kojarzyła im się z bogiem Cheprim, związanym ze wschodzącym słońcem i odradzaniem się życia.

Ciekawe jest to, że na jedną komorę lęgową przypada jedna kula lub jedna porcja materiału lęgowego i jedno jajo.

rają żuki gnojowe

POTRAFIAMY ZEPSUĆ

Samica inwestuje więc w każde potomstwo ogromnie dużo. Dlatego jakość materiału, z którego powstaje taka kula, ma znaczenie kluczowe: to ona będzie spiżarnią, kołyską i całym światem larwy. W zależności od gatunku kulę mogą toczyć samce, samice albo para współpracujących chrząszczy. I oczywiście dobrze utoczona kula ze świeżego, wartościowego nawozu jest obiektem tak po-

żądanym, że dochodzi do jej kradzieży, walk między osobnikami tego samego gatunku, a czasem także do konfliktów międzygatunkowych.

Naukowcy podejrzewają, że żuki gnojowe zaczęły swoją niezwykłą drogę ponad 200 milionów lat temu, w czasach dinozaurów. Z tymi wielkimi gadami pojawiły się gigantyczne góry odchodów. Taki zasób materii nie mógł pozostać niewykorzystany. I choć dinozaury, szczególnie te wielkie, czyli produkujące olbrzymie ilości odchodów, wyginęły, to dość szybko po nich nastąpiła ekspansja ssaków, a wraz z nimi rosły góry odchodów do zagospodarowania.

Co prawda tę idyllę zakłócił człowiek, wybijając ssaczą megafaunę na wszystkich kontynentach, na które dotarł, ale na szczęście dla żuków gnojowych dzikie ssaki zostały zastąpione przez zwierzęta hodowlane. Tych pojawiły się takie ilości, że wydawałoby się, że czego jak czego, ale nawozu na naszej planecie nie zabraknie i żuki gnojowe mają zapewnioną przyszłość.

PATRZĄ W NIEBO I NAWOŻĄ

W 2013 roku główną nagrodę Ig Nobla, czyli nieco prześmiewczą nagrodę naukową, dostała praca badaczy z Uniwersytetu w szwedzkim Lund, pokazująca, że żuki gnojowe nawigują i poruszają się w wybranych przez siebie kierunkach, patrząc w niebo, między innymi na Drogę Mleczną. To nawet jej nikła poświata wskazuje tym owadom, w jakim kierunku mają się udać.

Jak w wielu innych przypadkach, komitet Ig Nobla wybrał i wypromował całkiem ciekawą pracę i solidne badania. Rzeczywiście, żuki gnojowe patrzą

w niebo, na gwiazdy, w tym na Słońce, ale również na linię horyzontu. W ich wypadku dobra nawigacja jest bardzo ważna. Jeżeli toczysz większą lub mniejszą kulę z odchodów, kluczowe jest, żebyś nie spotkał na drodze konkurenta. Musisz oddalić się od głównej góry łajna jak najszybciej i jak najdalej, najlepiej po idealnie prostej linii. Zakrety mogłyby spowodować, że znów znajdziesz się w jej pobliżu, a tam jest więcej takich jak ty, czyli lasych na kupę żuków, które mogą cię pozbawić twojego skarbu.

Oczywiście żuki gnojowe są przedmiotem badań nie tylko ze względu na swoje zdolności nawigacyjne. Ta grupa owadów jest kluczowa dla funkcjonowania ekosystemów. Zbieranie i zakopywanie odchodów przyspiesza ich rozkład i poprawia tak ważne procesy, jak obieg azotu, bo zakopane odchody tracą mniej azotu w postaci ulatniającego się amoniaku. Chrząszcze, kopiąc korytarze lub przygotowując gniazda dla swoich kul, nawożą i wzruszają glebę, a ponieważ są bardzo sprawnymi kopaczami, robią to głębiej i często efektywniej, niż podziwiane przez nas dżdżownice.

W Puszczy Białowieskiej, na terenie tylko rezerwatu ścisłego, czyli najlepiej chronionego i zachowanego jej fragmentu, żuki leśne potrafią zakopać około 250 kg szczątków organicznych na jednym hektarze lasu.

Ale to nie wszystko. Przenoszą też nasiona wielu roślin, a także redukują liczbę różnych pasożytów, w tym krwiopijnych nicieni. Chodzi o to, że nie tylko zakopują i przyspieszają mineralizację odchodów, a więc likwidują środowisko, w jakim pasożyty mogłyby czekać w postaci jaj na kolejnego żywiciela, ale również, grzebiąc się w odchodach, mechanicznie uszkadzają ich jaja. I, jak nie trudno się domyślić, zakopując odcho-

dy, zmniejszają też liczbę much. Ostatnio coraz więcej prac pokazuje, że ich działalność może mieć znaczenie także w ograniczaniu emisji bardzo silnego gazu cieplarnianego, jakim jest metan. Można oczywiście próbować to wszystko wycenić. Szacunki dotyczące usług ekosystemowych świadczonych przez żuki gnojowe dla amerykańskiego rolnictwa idą w setki milionów dolarów rocznie.

ŻUKI ZAMIENIAJĄ SIĘ W ZOMBIE

Wydawałoby się, że w erze antropocenu, w której ogromną część biomasy ssaków stanowią zwierzęta hodowane przez człowieka, a ich liczba i masa wyraźnie przewyższają to, co kiedykolwiek wytworzyła dzika przyroda, żukom gnojowym powinno się wiesć znakomicie. Okazało się jednak, że nie bardzo.

W wielu miejscach świata liczebność tych chrząszczy spada. W niektórych regionach Hiszpanii pospolite jeszcze niedawno żuki gnojowe stały się rzadkością. Świat zmieniony przez człowieka oczywiście jest pełen gówna, ale nie jest to gówno zdrowe, przynajmniej z punktu widzenia żuków gnojowych. Bydło, a także konie dostają przecież leki przeciw pasożytom. Te substancje, np. często stosowana iwermektyna, pozostają nie tylko w ciele zwierząt, ale również w ich odchodach. Nawet bardzo małe ilości mogą zabijać żuki gnojowe, ale też wpływać na ich zdolność poruszania się i odnajdywania drogi.

Wystarczy więc, że żuk zetknie się z odchodami zawierającymi substancje przeciwpasożytnicze, a ten silny i zwykle świetnie orientujący się w terenie owad zamienia się w zombie.

Okazało się, że my, ludzie, nawet odchody potrafimy zepsuć. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34425673

W Sądzie Rejonowym w Jaworznie, sprawie o sygnaturze I Ns 250/25 toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Birucie Zaleskiej, córce Boleśława i Weroniki, zmarłej 30 stycznia 2011 roku w Jaworznie posiadającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Jaworznie. W postępowaniu tym ujawniono, że w skład spadku wchodzi nieruchomości. Wzywa się zatem, aby spadkobiercy, w ciągu trzech miesięcy od dnia publikacji ogłoszenia, zgłosili i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34426093

Slówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34425666

Sygn.akt I Ns 210/22

OGŁOSZENIE

Przed Sądem Rejonowym w Żywcu toczy się sprawa z wniosku Marii Watras, Józefa Kostki z udziałem Anety Ryznar, Czesławy Kostki o uregulowanie własności działek o nr ewid. 2526 – pastwisko, 2525/1 – łąka, 2525/3 – łąka objętej LWH 550 gminy katastralnej Ujsoły – objętych KW BB1Z/00018938/1 (osoby widniejące w księdze wieczystej: Aniela Omyła, Rozalia Omyła, Rozalia Szela, Jan Kostka, Franciszek Kostka, Franciszka Kostka, Wawrzyniec Kostka, Marianna Dziedzic, Jan Kocor, Franciszek Kostka s. Jana i Reginy, Katarzyna Omyła, Joanna Omyła, Maryanna Omyła) przez zasiedzenie na rzecz Józefa Kostki.

Sąd wzywa wszystkie osoby zainteresowane roszczeniami do nieruchomości opisanej wyżej, aby w terminie 3 miesięcy zgłosiły swoje roszczenia w w/w sprawie – pod rygorem pominięcia ich w dalszym postępowaniu i stwierdzenia zasiedzenia jeżeli zostanie ono wykazane.

OGŁOSZENIE BEZPŁATNE Kraj/34426077

Syndyk masy upadłości

sprzeda **samochód osobowy marki NISSAN Qashqai**, nr rej. LU1113JR, rok prod. 2010.

Oferty pisemne na zakup przedmiotowego auta należy składać na adres kancelarii syndyka ul. Pogodna 36/11, 20-337 Lublin, w terminie 7 dni od daty publikacji ogłoszenia.

Szczegółowe informacje pod nr telefonu 505-355-290 lub e-mail: przemyslaw.skipor@inlex.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34425906

Syndyk sprzedaje w formie przetargu ruchomości stanowiące kompletne wyposażenie restauracji i kuchni 4* hotelu wchodzące w skład masy upadłości Gwarna Wrocław Sp. z o.o. Sp. k. za cenę nie niższą niż 309.132,46 zł.

W ofercie 4271 szt. ruchomości w 415 pozycjach spisu w tym: meble i urządzenia gastronomiczne kuchni, meble restauracji, kompletna zastawa i wiele innych. Urządzenia były użytkowane kilka miesięcy przed pandemią COVID-19 w 2020 r.

Przetarg w dniu 20.04.2026 r. o godzinie 13:00 w Kancelarii Restrukturyzacyjnej przy ul. Fabrycznej 6 we Wrocławiu.

Wadium w kwocie 30.000 zł. Rachunek: 80 1020 4900 0000 8602 3628 9950.

Oferty należy składać do 17.04.2026 r.

Regulamin przetargu oraz kompletna lista dostępna są na stronie: www.krspa.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34425669

W Sądzie Rejonowym w Jaworznie, sprawie o sygnaturze I Ns 538/22 toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Zofii Jamróz, córce Antoniego i Józefy, zmarłej 16 maja 2019 roku w Jaworznie posiadającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Jaworznie. Wzywa się, aby spadkobiercy, w ciągu trzech miesięcy od dnia publikacji ogłoszenia, zgłosili i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34425770

Zarząd Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej zawiadamia, że ogłasza dwa przetargi nieograniczone.

Przetargi odbędą się dnia **9 kwietnia 2026 r.** siedzibie biura KSM przy ul. Kujawska 26 w Kielcach pok. nr 32.

O godz. 10⁰⁰ – przetarg na „Remont kotłowni WLM-1”

Bliższych informacji udziela kierownik kotłowni w godzinach od 9⁰⁰ do 14⁰⁰ pod nr tel. 513-098-503.

O godz. 11⁰⁰ – przetarg na „Dostawę 12 000 Mg miatu węglowego do kotłowni KSM”

Bliższych informacji udziela Zakład Energetyki Ciepłej KSM, ul. Konarskiego 14 w Kielcach, w godzinach od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ pod nr tel. 41 34-15-500 lub 503-921-133.

Materiały przetargowe dostępne są na stronie internetowej Spółdzielni (www.ksm.pl)

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34426089

Wyciąg z ogłoszenia o przetargu

WÓJT GMINY USTRONIE MORSKIE
ogłasza na dzień 20 maja 2026 roku

Drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Ustroniu Morskim przy ul. Granicznej, stanowiącą działkę numer 265/10 o powierzchni 0,1330 ha będącą własnością Gminy Ustronie Morskie, znajdującej się ok. 230 m od plaży, przeznaczonej pod zabudowę usług turystycznych z możliwością zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Cena wywoławcza: 2 460 000,00 zł; **Wadium:** 123 000,00 zł

Przetarg odbędzie się w dniu 20 maja 2026 roku o godz. 12:00 w siedzibie Urzędu Gminy Ustronie Morskie, ul. Rolna 2 w Sali Narad (I piętro). Wadium należy wpłacić do dnia 15 maja 2026 roku.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Referacie Gospodarki Nieruchomościami, Zagospodarowania Przestrzennego i Rolnictwa Urzędu Gminy w Ustroniu Morskim, ul. Rolna 2 (pok.nr 5), tel. 94 35 14 188.

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędy Gminy, opublikowano na stronach internetowych: www.ustronie-morskie.pl, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Ustronie Morskie

Osiedle Piano Forte

To będzie najwyższa inwestycja w Nowym Centrum Łodzi

Manhattanu deweloper nie przebiję, ale Bramę Miasta w pobliskim Nowym Centrum Łodzi już tak. Od czasów PRL mało kto w mieście chciał budować tak wysoko.

Piotr Brzózka

Jeszcze kilka lat temu Łodzianie ustalali się tu w kolejkach, żeby opłacić rachunki za gaz. Potem biurowiec dawnej gazowni został zrównany z ziemią. Teraz deweloper zaczyna w tym miejscu budowę osiedla Piano Forte. Na początek niższy budynek przy Jaracza 57. Potem wyższy przy Uniwersyteckiej, który ma liczyć 57 metrów i 17 kondygnacji, bijąc rekord zabudowy mieszkaniowej w okolicach Nowego Centrum Łodzi.

Inwestor chce reklamować osiedle jako „najmodniejsze w mieście”. To gra słów, do współpracy zaproszono bowiem znaną projektantkę mody Gosię Baczyńską.

Z innych zapowiedzi – między budynkami ma powstać ogólnodostępny woonef. Ceny mieszkań? Tanio nie będzie – powyżej łódzkiej średniej.

Za inwestycję odpowiada firma Real Development, której udziałowcem i wiceprezesem jest Radosław Wiśniewski, przed laty znany jako twórca notowanej na giełdzie spółki Redan, działającej w branży odzieżowej.

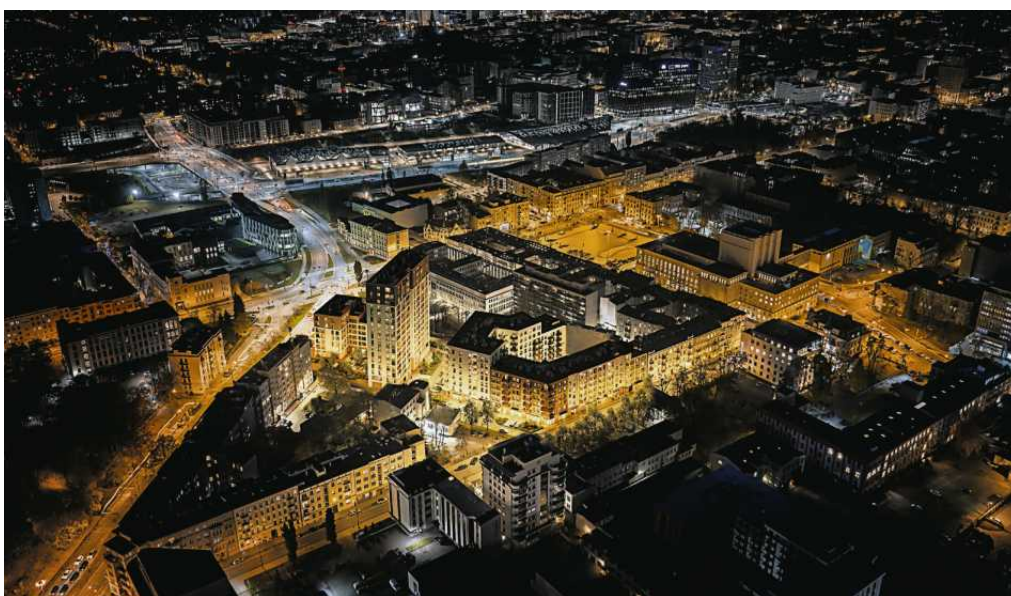
Piano Forte już się budoje

Budowa Piano, czyli pierwszej części kompleksu, właśnie się zaczęła. W tej chwili trwają prace związane z palowaniem i budową parkingów podziemnych. Obiekt powstanie do końca 2027 roku.

Budynek będzie wkomponowany w pierzeję ulicy Jaracza. Połamana i kaskadowa bryła przewyższy istniejącą już zabudowę o kilka-kilkanaście metrów. Licząc z parterem, w szczytowym punkcie kondygnacji ma być osiem. Wewnątrz około 200 mieszkań.

Forte jest jeszcze w fazie projektowej, szczegóły mają być znane do końca roku. Na dziś wiadomo, że tu również znajdzie się ok. 200 lokali. Ze wstępnych wizualizacji wynika, że niższa część, licząca się z zabudową ulicy Uniwersyteckiej, będzie mieć siedem kondygnacji. Wyższa, która ma powstać dokładnie tam, gdzie wcześniej stał gmach gazowni – 17. Deweloper zakłada, że jedno z pięter w całości zostanie wyłączone ze sprzedaży – tu mają być sale spotkań, siłownia i miejsce do zabawy dla dzieci.

Jeśli Forte powstanie w zakładanym kształcie, będzie wyraźnie górować nad okolicą, gdzie jedynymi wysokimi budynkami są 11-piętrowy blok z czasów PRL, a także nieco niższy apartamentowiec przy Jaracza oraz biurowiec Comarchu. Będzie też wyżej w porównaniu z pobliskim Nowym Centrum Miasta, gdzie dominantą jest 55-metrowa, licząca 15 pięter,

• Tak ma wyglądać osiedle Piano Forte w miejscu dawnej gazowni przy ul. Uniwersyteckiej
FOT. MATERIAŁY INWESTORA

Brama Miasta – przy czym to akurat jest obiekt biurowy. Budowane teraz osiedle mieszkaniowe Flow osiągnie pulap 11 kondygnacji.

Wnętrza zaprojektuje Gosia Baczyńska

Jednym z magnesów, na których deweloper chce budować marketing, jest nazwisko Gosi Baczyńskiej, która w ostatnim czasie zajmuje się nie tylko projektowaniem ubrań – fanom aranżacji wnętrz może się też kojarzyć z sygnowanymi jej nazwiskiem płytkami ceramicznymi.

– Mammy dwa typy klatek schodowych, które były inspirowane jej modą, projektami sukien. W pierwszym etapie inwestycji motywem przewodnim jest też okres międzywojenny. Są więc specjalnie zaprojektowane płytki ścienne i podłogowe oraz portale wokół drzwi, nawiązujące do tamtych czasów – mówi Joanna Pater z Real Development.

W odróżnieniu od wielu współczesnych inwestycji, ta akurat nie będzie ogrodzona. Na parterze mają funkcjonować lokale usługowe – deweloper celuje w restauracje i kawiarnie.

Ogólnodostępna ma być też przestrzeń między blokami. Między Piano i Forte powstanie nowa droga, łącząca skośnie zbiegające się ulice Jaracza i Uniwersytecką. Tu architektki planują stworzenie zielonego woonefu.

Mieszkania w Piano, czyli pierwszym etapie, są już wystawione na sprzedaż. Jest dużo kawalerek o metrażu od 35 do 46 mkw., ale też pokazną część oferty stanowią lokale 3-4 pokojowe. Ceny ofertowe przekraczają średnią dla rynku pierwotnego w Łodzi, która obecnie nieznacznie przekracza 11 tysięcy złotych za metr kwadratowy. Tu większość lokali wystawiono w cenie 13-13,5 tys. zł za metr kwadratowy. Kilka z nich ma ceny powyżej 14-15 tysięcy za metr. W Forte ma być jeszcze drożej. Joanna Pater: – Mieszkania będą w wyższym standardzie niż w okolicy, więc cena będzie adekwatna.

Kiedys była tu gazownia

Wysoka zabudowa w tym miejscu to nie nowość. Pierwszy wieżowiec przy

Uniwersyteckiej 2/4 powstał w latach 60. minionego stulecia. Zaprojektowany przez krakowskiego architekta Władysława Bryzka gmach wzniesiono dla Biura Projektów „Chemitex”. Budynek miał 13 pięter plus parter wsparty na betonowych kolumnach.

Na początku lat 90. wieżowiec kupiła Gazownia Łódzka, a w roku 1998 rozpoczęła się gruntowna jego przebudowa. Po liftingu, wykonanym w duchu modnego w owych czasach w Polsce stylu międzynarodowego, fasadę pokryła wielka tafla szkła w zielonkawo-niebieskim kolorze.

W 2019 roku budynek został wystawiony na sprzedaż. Już wtedy spekulowano, że może być łakomym kąskiem dla deweloperów, a to ze względu na bliskie sąsiedztwo Nowego Centrum Łodzi oraz położenie w centrum „dzielnicy” Uniwersytetu Łódzkiego. Ogłoszenie wisiało jednak na elewacji przez dwa lata.

Nabywcę udało się wyłonić dopiero w piątym przetargu, do którego stanął tylko jeden chętny – spółka zależna od Real Development. Firma kupiła obiekt za cenę wywoławczą, czyli nieco ponad 19 milionów złotych. Licytacja odbyła się 30 września 2021 roku, a przeniesienie własności nastąpiło dwa miesiące później.

Nowy właściciel długo nie zdradzał swoich planów względem nieruchomości. W roku 2023, ku zaskoczeniu wielu, przystąpił do rozbioru budynku.

Deweloperzy wciąż planują

Jeżeli Real Development szybko upora się z budową obiektu Forte, może to być najwyższy budynek mieszkalny nie tylko w okolicy Nowego Centrum Łodzi, ale w całym mieście.

Mimo licznych zapowiedzi, które padały w ostatnich 20 latach, do dziś prym pod względem wysokości dzierżą bloki Śródmiejskiej Dzielnicy Mieszkaniowej, lepiej znanej jako Manhattan, budowane jeszcze w czasach PRL, poczynawszy od połowy lat 70. Wieżowiec przy Piotrkowskiej 182 ma 24 piętra mieszkalne i dwie kondygnacje użytkowe. Taką samą

wysokość (78 metrów) osiąga stojący po sąsiedzku blok przy Piłsudskiego 7 (23 + 2 piętra).

W połowie pierwszej dekady XXI wieku wydawało się, że te rekordy zostaną pobite w sposób bezapelacyjny. W czasie pierwszego boomu mieszkaniowego, w 2007 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa „Śródmieście” i łódzka firma Remo-Bud przedstawiły wizualizacje apartamentowca Manhattan Higher przy Piotrkowskiej 170.

Pierwotnie mówiono o 90 metrach, potem 120 a nawet 150, co wpisywało się w trendy tamtych lat, wyznaczone przez Sky Tower Leszka Czarnieckiego we Wrocławiu. Nie brakowało jednak sceptyków powątpiewających w powodzenie tej wizji. I faktycznie, po kilku miesiącach rynek nieruchomości wszedł w fazę globalnego kryzysu, a po łódzkim

drapaczu chmur pozostały jedynie obrazki. Do dziś w tym miejscu nie powstało nic.

Obecnie w grze jest kilka projektów, które mierzą niżej, ale wysokością mogłyby konkurować ze starym Manhattanem:

Mieszkalno-usługowy wieżowiec przy Alei Mickiewicza 15a, na który łódzka spółka A&A uzyskała pozwolenie lex deweloper (78 metrów, 23 kondygnacje plus pomieszczenia techniczne).

Golden Tower przy Piotrkowskiej 154, czyli luksusowy w zamierzeniach „bohater” wieloletniej sagi z Piotrem Misztalem w roli głównej, której najnowszym epizodem jest była niedawna licytacja działki na rzecz inwestora z Żabek pod Warszawą (72 metry, 23 kondygnacje).

Piotrkowska Point, który ma stanąć przy głównej ulicy miasta pod numerem 166, planowany przez firmę OPG (również 72 metry i 23 kondygnacje).

Na razie jednak wszystkie te budynki – zaprojektowane w podobnym stylu, z charakterystycznymi obłóściami, przez biuro Design Lab Group – pozostają pieśnią bliżej niesprecyzowanej przyszłości. Podobnie jak obiekt roboczo nazwany Twin Towers, do którego realizacji przy Sienkiewicza 62 i Piłsudskiego 20 przymierza jedna ze spółek łódzkiego Budomalu (55 metrów, 17 kondygnacji).

Z planów, które udało się zrealizować, można wspomnieć między innymi o Ilumino. To rozległy kompleks mieszkaniowy w okolicach ulicy Kilińskiego, który w kulminacyjnym punkcie również osiąga wysokość 55 metrów i 17 kondygnacji. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/3425797

„Odszedłeś, pozostawiając świat bogatszy o swoje istnienie...”

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy, że 13 marca 2026 roku odszedł od nas nasz ukochany Mąż, Tata i Dziadek

ŚP

Paweł Wyrwas

adwokat

odznaczony odznaką „Zasłużony dla Adwokatury”
Sędzia Sądu Dyscyplinarnego ORA w Łodzi
Wizytator ORA w Łodzi
były szef Prokuratury Łódź Wdzew
Prezydent Rotary Club Łódź Trójka w kadencji 2010/2011

Wdzięczni za wspólnie spędzone lata żegnamy Go z ogromnym żalem, zachowując w sercach najpiękniejsze wspomnienia.
Żegnaj najlepszy Mężu, Tato i Dziadku.

Uroczystości pogrzebowe odbędą się 20 marca 2026 roku o godzinie 13.30 na Cmentarzu Rzymskokatolickim pw. św. Antoniego (Mania, przy ul. Solec 11), po czym nastąpi odprowadzenie Zmarłego na miejsce wiecznego spoczynku.

Pograżeni w głębokim smutku

Żona Elżbieta,
córką Agnieszka, Syn Jarosław z Żoną Dorotą oraz wnuczki Dagmara i Alicja

Szkoła w Gdyni precyzuje zasady, zdania są podzielone

Koniec z wycieczkami do toalet

„W wielu przypadkach możliwość wychodzenia do toalety jest nadużywana. Zdarza się, że uczniowie przebywają tam w większych grupach, a także palą e-papierosy” – tłumaczy rodzicom dyrekcja gdyńskiej podstawówki.

Ilona Godlewska

W ubiegłym tygodniu rodzice uczniów Szkoły Podstawowej nr 51 w Gdyni dostali informację od dyrekcji o „doprecyzowaniu zasad korzystania przez uczniów z toalet szkolnych”.

Tylko na przerwie

W wiadomości, którą otrzymaliśmy od jednego z rodziców, czytamy: „Zauważamy, że coraz częściej uczniowie proszą o wyjście do toalety w trakcie lekcji. Niestety, w wielu przypadkach możliwość ta jest nadużywana. Zdarza się również, że uczniowie przebywają w tym czasie w toaletach w większych grupach, a w ostatnim okresie pojawiły się także sygnały o e-papierosach. W związku z tym, mając na uwadze bezpieczeństwo uczniów oraz właściwą organizację pracy szkoły, uważamy, że co do zasady uczniowie nie powinni wychodzić do toalety podczas lekcji. W czasie przerw uczniowie mogą swobodnie korzystać z toalet”.

I dalej: „Chcielibyśmy również zwrócić uwagę na kwestię odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczniów. W czasie lekcji nauczyciel sprawuje opiekę nad całą klasą i nie ma możliwości jednoczesnego nadzorowania ucznia przebywającego poza salą. W przypadku sytuacji, w której uczniowi przebywającemu w toalecie podczas lekcji coś by się stało, pojawia się pytanie o odpowiedzialność za jego bezpieczeństwo, ponieważ nauczyciel w tym czasie pozostaje z pozostałymi uczniami w klasie.

Dyrekcja w piśmie podkreśla także: „Oczywiście jesteśmy świadomi, że zdarzają się nagle potrzeby fizjologiczne i w takich sytuacjach nauczyciel umożliwi uczniowi wyjście z klasy”.

Jest też uwaga, że rodzice dzieci, które z powodów zdrowotnych potrzebują częstszego korzystania z toalety, mogą o tym fakcie poinformować szkołę za pośrednictwem dziennika Librus. „Pozwoli to nauczycielom uwzględnić indywidualne potrzeby ucznia” – wyjaśnia dyrekcja.

Rodzic, który poinformował nas o nowych zasadach, jest przekonany, że ograniczenie możliwości wyjścia przez uczniów do toalety, to naruszenie ich praw.

– To uwłaczające. Każdy ma prawo korzystać z toalety, kiedy poczuje taką potrzebę. Co będzie oznaczało w praktyce ograniczenie? Kto będzie decydował o tym, kto do toalety może wyjść, a kto jednak nie? I czy teraz mam informować dyrekcję o każdym

FOT. GETTY IMAGES

zapaleniu pęcherza u mojego dziecka? – zastanawia się nasz rozmówca.

Nie jest w tej opinii odosobniony. Inny rodzic w rozmowie z nami dodaje: – Dyrekcja ma swoje racje, ale jednocześnie nie rozumiem, dlaczego moje dziecko nie może wyjść do łazienki, kiedy ma taką potrzebę. Czy naprawdę nie można tego jakoś systemowo załatwić? Przecież to dotyczy wszystkich szkół w kraju.

„Dzieci nie będą chodzić w pieluchach”

Kolejny rodzic umieścił wiadomość od dyrekcji na jednej z lokalnych grup w serwisie społecznościowym. Pod postem jest ponad 100 komentarzy. Zdania na temat ograniczenia możliwości wyjścia do toalety na lekcji są podzielone:

– „45 minut bez toalety nawet trzylatek wytrzyma”;

– „Przerwa jest od tego, aby swobodnie skorzystać z toalety. Znając uczniów – wychodzenie do toalety podczas lekcji może być nadużywane, a także powodować utrudnienia w prowadzeniu lekcji”;

– „Nie wiem, kiedy w końcu dzieci będą traktowane jak ludzie. Ograniczanie dostępu do toalety to pogwałcenie praw człowieka. A nakaz informowania nauczycieli o specjalnych potrzebach to nieuprawnione żądanie wglądu do historii medycznej dziecka. Skandal”;

– „Przecież dzieci nie będą chodzić w pieluchach. Jest w szkole woźna i może przypilnować toalety”;

– „Sama chodziłam do szkoły, w której był zakaz korzystania z toalety podczas lekcji, jedna koleżanka w 3 klasie posikała się na lekcji. Zając się grupą dzieci, które sprawiają problemy [w czasie wychodzenia do WC], a nie stosować odpowiedzialności zbiorowej”.

Odpowiedzialność za ucznia

– W piśmie, które zostało wysłane do rodziców, nie ma mowy o zakazie wychodzenia uczniów do toalety – komentuje te głosy dr Olga Labudda, dyrektorka SP nr 51. – Dotyczy ono jedynie ograniczenia nadużywania tego prawa w trakcie lekcji. Nie planujemy również wprowadzania do regulaminu czy statutu szkoły zapisu o zakazie korzystania z toalety podczas zajęć.

Jak zaznacza, pismo zostało wysłane do 416 rodziców. Przekonuje, że jedynie dwie osoby wyraziły sprzeciw wobec zaproponowanego rozwiązania. – Problem częstych wyjść do toalety pojawia się podczas wielu lekcji. Zdarza się, że nawet kilkoro uczniów zgłasza chęć wyjścia. Sytuacja wygląda podobnie na wielu przedmiotach – dodaje Olga Labudda.

Kwestia ta była omawiana z rodzicami podczas spotkań rady rodziców.

Co więcej, podczas jednego z zebrań sami opiekunowie pytali nauczycieli, dlaczego uczniowie tak często są wypuszczani z lekcji.

– Chcę z całą mocą podkreślić, że nauczyciele są świadomi potrzeb uczniów i zawsze będą umożliwiać wyjście do toalety w uzasadnionych sytuacjach – mówi dyrektorka. – Liczymy jednak, że dzięki wspólnym ustaleniom i współpracy z rodzicami takie wyjścia będą zdarzały się rzadziej i w sposób bardziej przemyślany.

Zaznacza też: – Naszym celem nie jest ograniczanie praw uczniów, lecz uporządkowanie sytuacji, która w ostatnim czasie zaczęła poważnie utrudniać prowadzenie zajęć. Zależy nam na współpracy z rodzicami i na stworzeniu takich warunków, które pozwolą zarówno na spokojną naukę, jak i na zapewnienie uczniom bezpieczeństwa.

Właśnie na bezpieczeństwo zwracają uwagę nauczyciele, z którymi rozmawiamy. Kwestia korzystania przez uczniów z toalety w trakcie zajęć nie jest uregulowana ani w przepisach ustawy Prawo oświatowe, ani w żadnym rozporządzeniu ministra edukacji. – Z jednej strony zakaz wychodzenia do toalety nie ma, z drugiej jednak nie ma wyznaczonej osoby, która byłaby odpowiedzialna za ucznia w tym czasie. Tym samym pozostaje nim nauczyciel prowadzący lekcję, który de facto odpowiada też za pozostałych uczniów, a przecież się nie rozdzieli – mówi nauczyciel z ponad 20-letnim stażem.

Kuratorium odpowiada

Co na to kuratorium oświaty? Sprawa od strony prawnej jest jednoznaczna. To dyrektor odpowiada za organizację pracy szkoły, w tym wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycie-

lom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

– Ponadto, zgodnie z paragrafem 13 rozporządzenia ministra edukacji w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, niedopuszczalne jest prowadzenie jakichkolwiek zajęć bez nadzoru upoważnionej do tego osoby – przekazuje Beata Wolak z Kuratorium Oświaty w Gdańsku. Co więcej, zgodnie z Kartą nauczyciela jedyną grupą zawodową uprawnioną do sprawowania opieki nad uczniami w szkole, są nauczyciele.

Z drugiej strony Rzeczniczka Praw Dziecka przyznaje, że prawo do zaspokojenia potrzeb fizjologicznych jest podstawowym prawem człowieka, a uporczywe zabranianie korzystania przez uczniów i uczennice z toalety w trakcie lekcji – naruszeniem jego godności.

„Oczywiste jest, że takich spraw nie da się z góry zaplanować i wpisać w plan dnia. Czasem istnieje konieczność, by wyjść z lekcji i skorzystać z toalety. Więc choć co do zasady uczniowie i uczennice korzystają z toalety w trakcie przerw, to mają też do tego prawo w czasie zajęć lekcyjnych” – czytamy w odpowiedzi przygotowanej przez biuro RPD. I dalej: „Prawa i obowiązki ucznia reguluje statut szkoły. Takie zasady [dotyczące korzystania z WC] należy – jeśli już – wpisywać właśnie do statutu szkoły. Jeśli natomiast wewnętrzne przepisy i regulacje naruszają prawa powszechnie obowiązujące, a już tym bardziej podstawowe prawa człowieka, to nie możemy oczekiwać od uczniów, że powinni takie zakazy respektować. Uczeń ma prawo, by w trakcie lekcji skorzystać z toalety”.

Rzeczniczka radzi więc, by w tym konkretnym przypadku rozważyć i do tej rozmowy włączyć całą społeczność. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Gdańsk/34425878

WI-III.7821.1.1.2026.AZ.d

OBWIESZCZENIE

Wojewoda Pomorski działając na podstawie art. 11f ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg (Dz.U. z 2024 r. poz. 311), **podaje do publicznej wiadomości, iż:**

w dniu 10 marca 2026 r. decyzją nr WI-III.7821.1.1.2026.AZ uchylił zaskarżoną decyzję Starosty Nowodworskiego z dnia 28.11.2025 r. nr ZRID – 4/2025 (znak AB.710.3.2025.AJ) o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn.: „Budowa drogi gminnej ul. Jaśminowej”, wydaną dla Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji.

Jednocześnie, zgodnie z art. 11f ust. 4 w/w ustawy zawiadamiam, że z treścią decyzji można zapoznać się w Wydziale Infrastruktury Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, ul. Okopowa 21/27, **po telefonicznym uzgodnieniu terminu pod nr tel. 58 30-77-529.**

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Od niniejszej decyzji stronom służy prawo wniesienia sprzeciwu do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, w terminie 14 dni od dnia, w którym czynność zawiadomienia o wydaniu decyzji odnosi skutek prawny. Sprzeciw do Sądu składa się za pośrednictwem Wojewody Pomorskiego, ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk.

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź
na serwis
odeszli.pl

Dziel się
wspomnieniami
o bliskich,
których
już z nami
nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

Czasu spędzonego z tymi, których kochamy, nigdy nie jest za dużo.
Claudia Gray

Tomaszowi Herrmannowi
Wicestarosie Powiatu Puckiego

a także

Rodzinie i Bliskim

składamy wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

żony Joanny

Mieczysław Struk
Marszałek Województwa Pomorskiego

Jan Kleinsmidt
Przewodniczący Sejmiku Województwa Pomorskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425805

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 11 marca 2026 roku zmarł

prof. dr hab. Ignacy Ryszard Danka

emerytowany profesor, związany z naszą Uczelnią w latach 1962-2007.
Wieloletni kierownik Katedry Filologii Klasycznej
na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.
Ceniony specjalista w zakresie językoznawstwa indoeuropejskiego.
Uhonorowany odznaczeniami resortowymi i uczelnianymi.
Zasłużony Nauczyciel akademicki i Wychowawca wielu pokoleń młodzieży
i młodej kadry akademickiej.

Wyrazy głębokiego współczucia

Rodzinie

składają

Rektor, Senat,
Dziekan i Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425803

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newsletters

wyborcza.pl

Ze smutkiem żegnamy

Mirostawa Knocińskiego

byłego Członka Zarządu
Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Operatorów Sieci Telewizji Kablowej w Zielonej Górze

Rodzinie i Bliskim

składamy
wyrazy głębokiego współczucia

Zarząd i Członkowie
Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej
i Polskiej Fundacji Wspierania Rozwoju Komunikacji
Elektronicznej PIKSEL

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425961

Drogiemu Koledze

Jackowi Protasowi

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Żony

składają

Zbigniew Konwiński
Przewodniczący Klubu Parlamentarnego Koalicja Obywatelska

oraz

Parlamentarzystki i Parlamentarzyści Koalicji Obywatelskiej

www.nekrologi.wyborcza.pl/34425979

Z wielkim smutkiem i żalem przyjąłem informację o śmierci

ŚP
kpt. Piotra Jarosławowa

ps. „Lis”

żołnierza 2 Wileńskiej Brygady AK, kawalera Orderu Virtuti Militari,
uczestnika forsowania Odry, Siekierki – Gozdowice
oraz operacji berlińskiej.

Rodzinie i Bliskim

składam najgłębsze wyrazy współczucia

Adam Rudawski
Wojewoda Zachodniopomorski

www.nekrologi.wyborcza.pl/34426056

Jackowi Protasowi

wyrazy współczucia
i szczerzego żalu z powodu odejścia

Żony

składa

Marcin Kierwiński
Sekretarz Generalny Koalicji Obywatelskiej

www.nekrologi.wyborcza.pl/34426048

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU
Ogłasza się
pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż z zasobu nieruchomości
Gminy Żary o statusie miejskim lokali mieszkalnych wraz z udziałami
w częściach wspólnych nieruchomości.

lp	Nr działki ----- Nr księgi wieczystej ----- Powierzchnia działki ----- Udział	Położenie	Opis i przeznaczenie nieruchomości oraz sposób jej zagospodarowania	Cena wywoławcza (zł)	Proponowana wysokość postąpienia (zł)
1.	172/11 ----- ZG1R/00017370/4 ----- 0,0144ha (użytki B) ----- 199/750	ul. Częstochowska 10 obręb 7	Lokal mieszkalny nr 1 , położony na parterze budynku, składający się z jednego pokoju, kuchni (z zamontowanym natryskiem w kącie pomieszczenia), W.C. i przedpokoju o łącznej powierzchni użytkowej 33,76m ² . Brak pomieszczeń przynależnych do lokalu. Lokal charakteryzuje się przeciętnym stanem technicznym i podstawowym standardem wykończenia. Nieruchomość znajduje się na terenie nieobjętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Dla powyższego terenu nie została wydana również decyzja o warunkach zabudowy ani decyzja inwestycji celu publicznego. Rok budowy budynku – około 1928r. Sprzedaż lokalu następuje z udziałem w częściach wspólnych budynku i gruntu jaki wynika ze stanu ujawnionego w księdze wieczystej.	140.000,00 zł , w tym: 130.152,00 zł – lokal 9.848,00 zł – udział w gruncie.	1.500,00 zł
2.	183/3 ----- ZG1R/00052455/1 ----- 0,0471ha (użytki B) ----- 113/1000	ul. 1 – go Maja 5 obręb 2	Lokal mieszkalny nr 7 , położony na II piętrze budynku, składający się z dwóch pokoi, kuchni, przedpokoju i spiżarki o łącznej powierzchni użytkowej 59,47m ² . Do lokalu przynależy pomieszczenie gospodarcze o pow. 3,30m ² w piwnicy budynku. Lokal charakteryzuje się przeciętnym stanem technicznym i podstawowym standardem wykończenia. Układ funkcjonalny – zły, wszystkie pomieszczenia w lokalu są przechodnie. Nieruchomość znajduje się na obszarze objętym Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – terenów Centrum Miasta w Żarach przyjętego Uchwałą Nr XLI/79/14 Rady Miejskiej w Żarach z dn. 2014-10-09r. ze zm. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014r poz. 2353) i stanowi teren o przeznaczeniu podstawowym – teren zabudowy wielorodzinnej. Rok budowy budynku – przed 1939r.	240.000,00 zł , w tym: 225.664,00 zł – lokal 14.336,00 zł – udział w gruncie.	2.500,00 zł

Pierwszy przetarg odbędzie się w dniu **20 maja 2026r.** o godz. **10⁰⁰** w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Żarach. **Wadium wniesione w walucie polskiej** w wysokości **10% ceny wywoławczej** należy wpłacić na konto bankowe Urzędu Miejskiego w Żarach: **PKO BP 34 1020 5402 0000 0302 0313 9094** do dnia **15 maja 2026r.** W przypadku dokonania płatności w formie przelewu bankowego, wpłata winna nastąpić odpowiednio wcześniej, aby została ujawniona na rachunku organizatora przetargu najpóźniej w dniu **15 maja 2026r.** Przedmiotowe nieruchomości wolne są od wszelkich obciążeń na rzecz osób trzecich i nie są przedmiotem zobowiązań. Sprzedaż nieruchomości lokalowych zwolniona jest z podatku VAT w myśl art. 43, ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025r. poz. 775 ze zm.). Nabywca przejmuje nieruchomość w stanie istniejącym. **Celem obejrzenia lokalu należy zgłosić się do administratora tj. Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. Zakopiańska 7, 68-200 Żary, który wyznaczy termin udostępnienia lokalu, telefon kontaktowy ROM 2 (068) 479-46-40, ROM 1 (068) 479-46-38, e-mail: zgmzary@zgmzary.pl.** Osoba przystępująca do przetargu powinna zapoznać się z operatem szacunkowym dotyczącym nieruchomości oraz Regulaminem przetargów na sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Żary o statusie miejskim, będącymi do wglądu u organizatora przetargu. Przystąpienie do przetargu oznacza akceptację warunków i zasad określonych w Regulaminie. Burmistrzowi Miasta Żary przysługuje prawo zamknięcia przetargu bez wybrania nabywcy nieruchomości. Sprawy dotyczące przyłączenia lokalu do instalacji wodnej, kanalizacyjnej, elektrycznej i gazowej nabywca reguluje we własnym zakresie. Jeśli osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie stawia się bez usprawiedliwienia w wyznaczonym miejscu i terminie, sprzedający może odstąpić od zawarcia umowy, a wpłacone wadium nie będzie podlegać zwrotowi. Ogłoszenie o przetargu wraz z treścią *Regulaminu przetargów na sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Żary o statusie miejskim* zostają wywieszone w siedzibie tutejszego urzędu (II piętro) oraz zamieszczone na miejskiej stronie internetowej: www.zary.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.zary.pl. Wyciąg z ogłoszenia o przetargu zostaje podany do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w prasie. **Szczegółowych informacji o przetargu udziela:** Wydział Gospodarki Nieruchomościami Architektury i Zasobów Komunalnych Urzędu Miejskiego w Żarach, pokój 213b, tel. 068 470 83 19

Lubuskie/34425787

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU
Burmistrz Wolina
ogłasza nieograniczony przetarg ustny
na dzierżawę niżej wymienionych nieruchomości
stanowiących własność Gminy z przeznaczeniem na cele rolne

Obręb Wolin 1
1. działka 8 o pow. 0,7390 ha SZ1K/00006607/2, sklasyfikowana jako LV- 0,6240 ha, W- 0,1150 ha
Wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 1,56 q pszenicy tj. 131,74zł, wysokość wadium 100 zł
2. działka nr 11 o pow. 1,2852 ha SZ1K/00003931/1, sklasyfikowana jako LV- 1,2732 ha, W- 0,0120 ha
Wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 3,18 q pszenicy tj. 268,55zł, wysokość wadium 150 zł
3. działka nr 4 o pow. 1,2728 ha SZ1K/00007532/2, sklasyfikowana jako LV- 1,2728ha
Wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 3,18 q pszenicy tj. 268,55zł, wysokość wadium 150 zł
4. działka nr 7 o pow. 1,7909ha SZ1K/00023425/7, sklasyfikowana jako LV- 1,7810ha, W- 0,0099 ha,
wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 4,45 q pszenicy tj. 375,80zł, wysokość wadium 200 zł
5. działka nr 10 o pow. 1,7118 ha SZ1K/00023034/9, sklasyfikowanej jako LV- 1,0599ha, N- 0,6399 ha,
W- 0,0120 ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 2,65 q pszenicy tj. 223,79zł, wysokość wadium 150 zł

Umowa dzierżawy zawarta zostanie na okres 10 lat, z przeznaczeniem na cele rolne.

Działki nie posiadają obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z obowiązujący Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, leżą na terenie przeznaczonym na cele rolne. Nieruchomości położone są w kompleksie gruntów rolnych na Półwyspie Rów.

Przetarg odbędzie się w dniu **7 maja 2026 roku** w Dworku Wolińskim przy ul. Zamkowej 23a o **godz. 11⁰⁰**.

Postąpienie dla działek ujętych w ogłoszeniu wynosi 50 zł.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest dokonanie wpłaty wadium w wysokości określonej w ogłoszeniu. Wadium można wpłacić przelewem na konto Urzędu nr 67 9393 0000 0000 0156 2000 0050 w Banku Spółdzielczym w Wolinie.

Wpłaty wadium należy dokonać tak aby środki pieniężne znalazły się na koncie lub w kasie Urzędu najpóźniej w dniu 30 kwietnia 2026 roku.

Wpłacone wadium zaliczone zostanie dla osoby, która przetarg wygra na poczet należnego czynszu ustalonego w drodze przetargu, w terminie płatności czynszu określonego w umowie dzierżawy. Dla pozostałych uczestników przetargu wadium zostanie zwrócone niezwłocznie. Dzierżawcę obciążać będą także koszty utrzymania przedmiotu dzierżawy w tym podatek od nieruchomości.

Wadium ulega przepadkowi, jeżeli osoba, która przetarg wygra uchyli się od zawarcia umowy dzierżawy. Szczegółowych informacji na temat przetargu udziela Referat Gospodarki Nieruchomościami, pok. nr 8, tel. 512 348 851.

Ogłoszenie znajduje się na stronie internetowej Gminy – gminawolin.pl zakładka dla inwestora-przetargi oraz bip.gminawolin.pl - zakładka Nieruchomości ogłoszenia o przetargach.
<https://bip.gminawolin.pl/artikul/nieruchomosci-ogloszenia-o-przetargach>

Wolin, dnia 17.03.2026 r.

Szczecin/34425917

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU
Ogłasza się
pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż z zasobu nieruchomości
Gminy Żary o statusie miejskim lokalu mieszkalnego wraz z udziałem
w częściach wspólnych nieruchomości.

lp	Nr działki ----- Nr księgi wieczystej ----- Powierzchnia działki ----- Udział	Położenie	Opis i przeznaczenie nieruchomości oraz sposób jej zagospodarowania	Cena wywoławcza (zł)	Proponowana wysokość postąpienia (zł)
1.	43/4 ----- ZG1R/00018997/2 ----- 0,0314ha (użytki B) ----- 39/1000	ul. Broni Pancernej 1 obręb 2	Lokal mieszkalny nr 10 , położony na IV piętrze budynku (poddasze), składający się z dwóch pokoi i kuchni o łącznej powierzchni użytkowej 38,0m ² . Brak pomieszczeń przynależnych do lokalu. Lokal charakteryzuje się przeciętnym stanem technicznym i podstawowym standardem wykończenia. Układ funkcjonalny – przeciętny (występują pomieszczenia przechodnie). Nieruchomość znajduje się na obszarze objętym Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – terenów Centrum Miasta w Żarach przyjętego Uchwałą Nr XLI/79/14 Rady Miejskiej w Żarach z dn. 2014-10-09r. ze zm. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014r poz. 2353) i stanowi teren o przeznaczeniu podstawowym – pod zabudowę śródmiejską mieszkalno – usługową. Budynek nr 1 przy ul. Broni Pancernej wpisany został do rejestru zabytków. Rok budowy budynku – około 1890r.	200.000,00 zł , w tym: 196.517,00 zł – lokal 3.483,00 zł – udział w gruncie.	2.000,00 zł

Pierwszy przetarg odbędzie się w dniu **20 maja 2026r.** o godz. **10⁰⁰** w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Żarach. **Wadium wniesione w walucie polskiej** w wysokości **10% ceny wywoławczej** należy wpłacić na konto bankowe Urzędu Miejskiego w Żarach: **PKO BP 34 1020 5402 0000 0302 0313 9094** do dnia **15 maja 2026r.** W przypadku dokonania płatności w formie przelewu bankowego, wpłata winna nastąpić odpowiednio wcześniej, aby została ujawniona na rachunku organizatora przetargu najpóźniej w dniu **15 maja 2026r.** W Dziale III księgi wieczystej **KW ZG1R/00018997/2**, prowadzonej dla nieruchomości – **Broni Pancernej 1/10**, wpisane jest ograniczenie w rozporządzaniu nieruchomością – PRZEDMIOTOWY BUDYNEK WPISANY JEST DO REJESTRU ZABYTKÓW POD NR 3322. WSZELKIE PRACE REMONTOWE I KONSERWATORSKIE W TYM OBIEKCIE I JEGO OTOCZENIU WYMAGAJĄ ZEZWOLENIA LUBUSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW W ZIELONEJ GÓRZE Zgodnie z art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024r. poz. 1145 ze zm.) cenę nieruchomości lub jej części wpisanych do rejestru zabytków obniża się na wniosek nabywcy o 50%. Przedmiotowa nieruchomość wolna jest od wszelkich innych obciążeń na rzecz osób trzecich i nie jest przedmiotem zobowiązań. Sprzedaż nieruchomości lokalowych zwolniona jest z podatku VAT w myśl art. 43, ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025r. poz. 775 ze zm.). Nabywca przejmuje nieruchomość w stanie istniejącym. **Celem obejrzenia lokalu należy zgłosić się do administratora tj. Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. Zakopiańska 7, 68-200 Żary, który wyznaczy termin udostępnienia lokalu, telefon kontaktowy ROM 2 (068) 479-46-40, ROM 1 (068) 479-46-38, e-mail: zgmzary@zgmzary.pl.** Osoba przystępująca do przetargu powinna zapoznać się z operatem szacunkowym dotyczącym nieruchomości oraz Regulaminem przetargów na sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Żary o statusie miejskim, będącymi do wglądu u organizatora przetargu. Przystąpienie do przetargu oznacza akceptację warunków i zasad określonych w Regulaminie. Burmistrzowi Miasta Żary przysługuje prawo zamknięcia przetargu bez wybrania nabywcy nieruchomości. Sprawy dotyczące przyłączenia lokalu do instalacji wodnej, kanalizacyjnej, elektrycznej i gazowej nabywca reguluje we własnym zakresie. Jeśli osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie stawia się bez usprawiedliwienia w wyznaczonym miejscu i terminie, sprzedający może odstąpić od zawarcia umowy, a wpłacone wadium nie będzie podlegać zwrotowi. Ogłoszenie o przetargu wraz z treścią *Regulaminu przetargów na sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Żary o statusie miejskim* zostają wywieszone w siedzibie tutejszego urzędu (II piętro) oraz zamieszczone na miejskiej stronie internetowej: www.zary.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.zary.pl. Wyciąg z ogłoszenia o przetargu zostaje podany do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w prasie. **Szczegółowych informacji o przetargu udziela:** Wydział Gospodarki Nieruchomościami Architektury i Zasobów Komunalnych Urzędu Miejskiego w Żarach, pokój 213b, tel. 068 470 83 19

Lubuskie/34425785

OBWIESZCZENIE
WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 16 marca 2026 r.
w sprawie przystąpienia do przeprowadzenia
ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.)

zawiadamiam,

że w ramach postępowania administracyjnego, prowadzonego na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, w sprawie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej dla zadania pn.: „Projekt i budowa obwodnicy Kamienia Krajeńskiego i Sępólna Krajeńskiego z podziałem na 2 części. Część 1 Projekt i budowa obwodnicy Kamienia Krajeńskiego w ciągu drogi krajowej nr 25 na odcinku od km 81+100 do 84+405”, **przystępuje się** do przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Organem administracji właściwym do:

- wydania postanowienia uzgadniającego warunki realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy;
- wydania opinii dotyczącej powyższego uzgodnienia jest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Krajeńskim, Dyrektor Zarządu Zlewni w Chojnicach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- wydania decyzji o zezwoleniu na realizację przedmiotowej inwestycji drogowej jest Wojewoda Kujawsko-Pomorski.

Jednocześnie zawiadamiam, że:

- niezbędna dokumentacja sprawy jest wyłożona do wglądu w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej 3 (budynek B, pokój 113b, XI piętro, tel. (52 349-74-14), w dniach pracy tutejszego Urzędu, w godz. 9.00-13.00;
- uwagi i wnioski można składać w terminie 30 dni, tj. **od 23 marca 2026 r. do 22 kwietnia 2026 r.** do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 81, 85-009 Bydgoszcz;
- uwagi lub wnioski złożone po upływie powyższego terminu, pozostawia się bez rozpatrzenia;
- uwagi i wnioski mogą być wnoszone: w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrzenia ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725);
- złożone uwagi i wnioski zostaną rozpatrzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Znak sprawy: WI.V.7820.35.2025.JB

Z up. WOJEWODY
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
Agnieszka Waszak
Kierownik
Oddziału Budownictwa Specjalnego
w Wydziale Infrastruktury

Bydgoszcz-Toruń/34425897

INFORMUJĘ, ŻE

w Zakładzie Lokali i Budynków Komunalnych przy ul. Cichej 5 w Olsztynie w dniach **od 19.03.2026 r. do 08.04.2026 r.** podany został do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do najmu w trybie **przetargowym i bezprzetargowym**. Wykaz znajduje się na stronie internetowej pod adresem www.zlibk.olsztyn.eu.

PREZYDENT OLSZTYNA

Olsztyn/34425994

Burmistrz Polic informuje

o wywieszeniu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach

wykazów nr 8/Dz/26, 9/Dz/26, 10/Dz/26, 12/Dz/26 dotyczących przeznaczenia nieruchomości do dzierżawy w trybie bezprzetargowym oraz wykazu nr 11/N/26 dotyczącego przeznaczenia nieruchomości do najmu w trybie bezprzetargowym.

Szczecin/34425621

OGŁOSZENIE

Burmistrz Miasta Puck informuje,

że w siedzibie Urzędu Miasta Puck, w dniu 19.03.2026 r., na okres 21 dni, został wywieszony do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości będących własnością Gminy Miasta Puck, przeznaczonych do sprzedaży w trybie ustnego przetargu ograniczonego i nieograniczonego. Wykaz został również zamieszczony na stronach internetowych Urzędu Miasta Puck.

Z up. Burmistrza Miasta
Piotr Ciskowski
Z-ca Burmistrza

Gdańsk/34426072

OBWIESZCZENIE STAROSTY POLICKIEGO

Zgodnie z art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311) zawiadamiam, że na wniosek Burmistrza Polic, złożony w dniu 21 stycznia 2026 r., Starosta Policki w dniu 17 marca 2026 r. wydał decyzję Nr 5/2026, znak: WAB.7130.2.2.2026.JC, o udzieleniu zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, polegającej na budowie drogi gminnej dla inwestycji, pn.: „Budowa drogi oznaczonej symbolem 22KD w miejscowości Pilchowo (odcinek ul. Widokowej)”, do realizacji na terenie działek nr ewid. 131/15, 131/52 i 131/63 położonych w Pilchowie, obręb Pilchowo, gm. Police.

Działki objęte inwestycją przeznaczone pod pas drogowy (w nawiasie numer działki po podziale przeznaczony do przejęcia pod pas drogowy):

obręb Pilchowo, gm. Police: 131/15, 131/52.

Działki z ograniczonym sposobem korzystania dla obowiązku budowy przepustu (w nawiasie numer działki po podziale):

obręb Pilchowo, gm. Police: 131/63.

Jednocześnie, zgodnie z art. 11f ust. 4 ww. ustawy, informuję się, że strony mogą zapoznać się z treścią przedmiotowej decyzji w Wydziale Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Policach, ul. Tanowska 8 w Policach po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym (pokój 223, tel. 91 43 28 119).

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691) zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Szczecin/34426101

NEWSLETTER

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę komunikaty.pl
lub użyj kodu QR

BURMISTRZ BISKUPCA

11-300 Biskupiec, ul.Aleja Niepodległości 2

działając na podstawie art.35 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (j.t. Dz.U. z 2024 r., poz.1145 ze zm.)

informuje

że na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Biskupcu (www.bip.biskupiec.pl i www.biskupiec.pl), zostały zamieszczone wykazy nieruchomości przeznaczonych do:

- zbycia, obejmujące:
 - nieruchomość gruntową, położoną w Biskupcu przy ul.Czynu Społecznego (obręb miasto Biskupiec 1, dz.nr, nr 114/5 i 114/13),
 - lokale mieszkalne, położone w Biskupcu przy ul.Czynu Społecznego 8A/15 (obręb miasto Biskupiec 1, dz.nr 114/7) oraz Czerwonce 105/7 (obręb 7 Czerwotka, dz.nr 322/6),
- oddania w dzierżawę, obejmujący nieruchomość gruntową, położoną w obrębie Najdymowo (cz.dz.nr 227/2).

Olsztyn/34425848

Burmistrz Skwierzyny

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1145 z późn. zm.) **informuje, że zarządzeniem Nr 0050.47.2026 z dnia 17 marca 2026 r. podany został do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Skwierzyna, przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej**

Wykaz wywieszony jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Skwierzynie na tablicy ogłoszeń (parter) oraz opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Skwierzynie.

Lubuskie/34425931

OGŁOSZENIE Wójt Gminy Etk

podaje do publicznej wiadomości, że w Urzędzie Gminy w Etku przy ul. T. Kościuszki 28 A, 19-300 Etk, wywieszone są

wykazy nieruchomości gruntowych przeznaczonych do sprzedaży i dzierżawy

w trybie przetargu pisemnego ograniczonego dla działki nr 290/1 o pow. 0,0145 ha położonej w obrębie Barany, oraz przeznaczonych do dzierżawy w trybie bezprzetargowym stanowiących część działki nr 170/79 o powierzchni 0,0200 ha położonej w obrębie Chruściele i część działki nr 190/8 o powierzchni 0,0146 ha położonej w obrębie Straduny.

Olsztyn/34425817

Prezydent Miasta Sopotu ul. Kościuszki 25/27 81-704 Sopot

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r.
o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1145 z późn. zm.)

PREZYDENT MIASTA SOPOTU

informuje, że w siedzibie Urzędu Miasta Sopotu, ul. Kościuszki 25/27 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, www.bip.sopot.pl, zamieszczony został wykaz lokalu użytkowego-garażu:

- nr 14 położonego przy ul. 3 Maja 25 w Sopocie przeznaczanego do oddania w najem w trybie przetargu pisemnego nieograniczonego
- nr 136 położonego przy ul. Mieszka I 5 w Sopocie przeznaczanego do oddania w najem w trybie przetargu pisemnego nieograniczonego

Gdańsk/34425842

WYCiąG z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Wolina ogłasza nieograniczony przetarg ustny na dzierżawę niżej wymienionych nieruchomości stanowiących własność Gminy z przeznaczeniem na cele rolne

Obręb Wolin 2

- działka 50 o pow. 2,1202 ha** SZ1K/0000/4730/9, sklasyfikowana jako L1V-2,1122 ha, W-0,0080ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 6,34 q pszenicy tj. 535,41zł, wysokość wadium 300 zł
- działka nr 47 o pow. 2,3836 ha** SZ1K/00010832/9, sklasyfikowana jako L1II-0,9772ha, L1V-1,2961 ha, W-0,1103 ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 7,31 q pszenicy tj. 617,33zł, wysokość wadium 300 zł
- działka nr 49 o pow. 1,1710 ha** SZ1K/00015232/8 sklasyfikowana jako L1II-0,4070 ha, L1V-0,5440 ha, N- 0,1720 ha, W-0,0480 ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 3,06 q pszenicy tj. 258,42zł, wysokość wadium 150 zł,
- działka nr 45 o pow. 1,8159 ha** SZ1K/00003954/8, sklasyfikowanej jako L1II-1,6125ha, N-0,1316 ha, W- 0,0718 ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 5,64 q pszenicy tj. 476,30zł, wysokość wadium 250 zł
Umowa dzierżawy zawarta zostanie na okres 10 lat, z przeznaczeniem na cele rolne.
Działki nie posiadają obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, leżą na terenie przeznaczonym na cele rolne. Nieruchomości leżą w kompleksie gruntów rolnych, znajdujących się przy drodze krajowej, przy wyjeździe z Wolina w kierunku Świnoujścia po prawej stronie drogi w kierunku Płocina i Zalewu Szczecińskiego.
- działka nr 79 o pow. 1,2005 ha** SZ1K/00003933/5, sklasyfikowanej jako L1II-0,3800 ha, L1V-0,2130 ha, L1V-0,0680 ha, L1V-0,1530 ha, Lz-0,2865 ha, W-0,0740 ha, Dr -0,0260 ha, wywoławczy roczny czynsz dzierżawy 2,45 q pszenicy tj. 206,90zł, wysokość wadium 150 zł

Umowa dzierżawy zawalczone zostanie dla osoby, która przetarg wygra na poczet należnego czynszu ustalonego w drodze przetargu, w terminie płatności czynszu określonego w umowie dzierżawy. Dla pozostałych uczestników przetargu wadium zostanie zwrócone niezwłocznie. Dzierżawcę obciążać będą także koszty utrzymania przedmiotu dzierżawy w tym podatek od nieruchomości. Wadium ulega przepadkowii, jeżeli osoba, która przetarg wygra uchyli się od zawarcia umowy dzierżawy.

Szczegółowych informacji na temat przetargu udziela Referat Gospodarki Nieruchomościami, pok. nr 8, tel. 512 348 851.

Ogłoszenie znajduje się na stronie internetowej Gminy – gminawolin.pl zakładka dla inwestora-przetargi oraz bip.gminawolin.pl - zakładka Nieruchomości ogłoszenia o przetargach

Wpłaty wadium należy dokonać tak aby środki pieniężne znalazły się na koncie lub w kasie Urzędu najpóźniej w dniu 4 maja 2026 roku.

Wpłacone wadium zaliczone zostanie dla osoby, która przetarg wygra na poczet należnego czynszu ustalonego w drodze przetargu, w terminie płatności czynszu określonego w umowie dzierżawy. Dla pozostałych uczestników przetargu wadium zostanie zwrócone niezwłocznie. Dzierżawcę obciążać będą także koszty utrzymania przedmiotu dzierżawy w tym podatek od nieruchomości. Wadium ulega przepadkowii, jeżeli osoba, która przetarg wygra uchyli się od zawarcia umowy dzierżawy.

Szczegółowych informacji na temat przetargu udziela Referat Gospodarki Nieruchomościami, pok. nr 8, tel. 512 348 851. Ogłoszenie znajduje się na stronie internetowej Gminy – gminawolin.pl zakładka dla inwestora-przetargi oraz bip.gminawolin.pl - zakładka Nieruchomości ogłoszenia o przetargach

Wolin, dnia 17.03.2026 r.

Szczecin/34425910

Burmistrz Solca Kujawskiego,

stosownie do art. 35 i 37 ust. 2, pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U.2024.1145 ze zm.), podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim przy ul. 23 Stycznia nr 7, na okres 21 dni, tj. od dnia 18.03.2026 r. do 08.04.2026 r., został wywieszony

wykaz nr 19 nieruchomości gruntowej, przeznaczonej do sprzedaży w drodze przetargu nieograniczonego.

Wykaz obejmuje nieruchomości gruntową, położoną w Solcu Kujawskim przy ul. Kujawskiej, którą stanowi działka ewidencyjna nr 1118/7 o powierzchni 0,4047 ha.

Bydgoszcz-Toruń/34426008

PL-6721.4.2025

Komorniki, dnia 19 marca 2026 r.

OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Komorniki

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) **zawiadamiam** o podjęciu przez Radę Gminy Komorniki uchwały Nr XXVII/252/2025 z dnia 13 listopada 2025 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Plewiska pomiędzy ulicami Kretą i Szkołą.**

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego projektu planu miejscowego. Wnioski należy składać za pomocą formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, wprowadzonego Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509). Formularz dostępny jest na stronie internetowej Urzędu Gminy Komorniki www.komorniki.pl/pismo-dotyczace-aktu-planowania-przestrzennego.html. Wnioski należy składać na piśmie na adres: Urząd Gminy Komorniki, ul. Stawna 1, 62-052 Komorniki, lub w formie elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej poprzez pocztę elektroniczną na adres: procedura_mppz@komorniki.pl lub za pomocą platformy ePUAP na adres JUGKomorniki/skrytka lub na adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-40709-43019-DIFHA-22 w terminie **do dnia 10 kwietnia 2026 r.** Zgodnie z art. 8g ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym składający wniosek podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Jednocześnie, w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Gminy Komorniki, w Wydziale Planowania Przestrzennego (pokój 106) w godzinach pracy urzędu oraz składać wnioski do ww. postępowania. Wnioski do postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą być składane w ww. terminie w formie pisemnej lub ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (tj. Dz.U z 2024 r., poz. 422 ze zm.) na adres Urzędu Gminy Komorniki, ul. Stawna 1, 62-052 Komorniki, e-mail: ios@komorniki.pl.

Wójt Gminy Komorniki mgr Tomasz Stellmaszyk

Ochrona danych osobowych

Administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z realizacją zadań w zakresie planowania przestrzennego jest Wójt Gminy Komorniki. Treść klauzuli informacyjnej dotyczącej przetwarzania danych osobowych jest dostępna na stronie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w siedzibie Urzędu Gminy Komorniki.

Poznań/34425526

Syndyk masy upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej Andrzeja Siewierskiego ogłasza pisemny przetarg ofertowy na sprzedaż z wolnej ręki:

- udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w miejscowości Sokolniki, gmina Maszewo, powiat gołeniewski, stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze 15/3 o powierzchni 1,98 ha, dla której Sąd Rejonowy w Goleniowie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze SZ1O/00013889/8, za najwyższą zaoferowaną cenę nie niższą niż 20.000,00 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych 00/100);
- udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w miejscowości Sokolniki, gmina Maszewo, powiat gołeniewski, stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze 202 o powierzchni 0,83 ha, objętej księgą wieczystą o numerze SZ1O/00008387/1 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Goleniowie, Wydział V Ksiąg Wieczystych, za najwyższą zaoferowaną cenę nie niższą niż 91.534,00 zł (słownie: dziewięćdziesiąt jeden tysięcy pięćset trzydzieści cztery złote 00/100);
- udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w miejscowości Sokolniki, gmina Maszewo, powiat gołeniewski, stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze 70 o powierzchni 2,98 ha, objętej księgą wieczystą o numerze SZ1O/00008387/1 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Goleniowie, Wydział V Ksiąg Wieczystych, za najwyższą zaoferowaną cenę nie niższą niż 60.196,00 zł (słownie: sześćdziesiąt tysięcy sto dziewięćdziesiąt sześć złotych 00/100);
- udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w miejscowości Sokolniki, gmina Maszewo, powiat gołeniewski, stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze 228 o powierzchni 1,28 ha, objętej księgą wieczystą o numerze SZ1O/00008387/1 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Goleniowie, Wydział V Ksiąg Wieczystych, za najwyższą zaoferowaną cenę nie niższą niż 25.393,00 zł (słownie: dwadzieścia pięć tysięcy trzydzieści dziewięć złotych 00/100);
- udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w miejscowości Sokolniki, gmina Maszewo, powiat gołeniewski, stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze 232 o powierzchni 5,34 ha, objętej księgą wieczystą o numerze SZ1O/00008387/1 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Goleniowie, Wydział V Ksiąg Wieczystych, za najwyższą zaoferowaną cenę nie niższą niż 105.936 zł (słownie: sto pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści sześć złotych 00/100).

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej za dany udział oraz złożenie oferty zgodnych z regulaminem, w terminie do dnia 10.04.2026 r. (decyduje data wpływu), w dwóch egzemplarzach: jeden w kancelarii syndyka Aleksandry Brykczynskiej-Grudzińskiej (al. Papieża Jana Pawła II 35/2; 70-453 Szczecin), drugi do Sędziego Komisara (Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie XII Wydział Gospodarczy, ul. Narutowicza 19, 70-231 Szczecin). Oferty należy składać w zamkniętych kopertach z dopiskiem „**Nie otwierać – Przetarg nieruchomości SZ1S/GUP/41/2024**”.

Szczegółowe warunki uczestnictwa w przetargu oraz sprzedaży nieruchomości zawarte są w regulaminie przetargu, z którym oferty zobowiązani są zapoznać się przed złożeniem oferty.

Dodatkowe informacje dotyczące sprzedawanej nieruchomości, przetargu, procedury sprzedaży można uzyskać pod numerem telefonu **515 900 338** bądź poprzez e-mail: kancelaria@brykczynska.com

Szczecin/34425827

WiŚR.6850.1.2026

Bartniczka, dn. 18.03.2026 r.

WÓJT GMINY BARTNICZKA

działając w oparciu o art. 35 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz.U. z 2024 r. poz.1145 z późn.zm.) informuję, że w siedzibie Urzędu Gminy Bartniczka przy ul. Brodnickiej 8, 87 – 321 Bartniczka został wywieszony wykaz nieruchomości przeznaczonej do użyczenia – działki nr 461/6, położonej w Grążawach, obręb geodezyjny 0002 Grążawy, gm. Bartniczka.

Wykaz wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Bartniczka, ogłoszono na stronie internetowej www.bip.bartniczka.pl na okres 21 dni, tj. od dnia 18 marca 2026 r. do dnia 8 kwietnia 2026 r.

Szczegółowe informacje o nieruchomości objętych niniejszym wykazem, można uzyskać w Urzędzie Gminy Bartniczka, pokój nr 4, (tel. 56 4936814).

Wójt Gminy Piotr Ruciński

Bydgoszcz-Toruń/34425989

Święto narodowe po finałowym zwycięstwie

„Bóg jest dobry! Nikt w nas nie wierzył, a my dowieźliśmy mistrzostwo!” – to były pierwsze słowa Wenezuelczyka Eugenio Suareza po finale, w którym jego drużyna pokonała USA 3:2 i zdobyła mistrzostwo świata w baseballu.

Michał Kiedrowski

To miał być wielki turniej dla Amerykanów. Eksperci twierdzili, że jeszcze nigdy drużyna USA nie była tak naszpikowana gwiazdami na każdej pozycji, jak w tym roku. A jednak znów okazało się, że sport pisze niewiarygodne i wzruszające historie. Faworyzowani Amerykanie znów musieli patrzeć, jak świętują inni.

Cud w Miami

A stadion w Miami dosłownie eksplodował po ostatnim rzucie Daniela Palencii, gdy Roman Anthony tylko machnął pałką, nie dotykając piłki. Trzeci błąd palkarza oznaczał koniec meczu. Zawodnicy Wenezueli ruszyli na środek boiska, by wyściskać zawodnika, który dowiódł ich zwycięstwo do końca. Niektórzy padli na kolana, dziękując za cud, którego doświadczyli. I choć stadion był podzielony między kibiców obu drużyn, które zmierzyły się w finale, to trybuny jakby uniosły się w powietrzu po ostatniej akcji meczu.

„Niewiarygodne” – to najczęściej powtarzali amerykańscy komentatorzy i eksperci po finale turnieju, który nosi nazwę World Baseball Classic. Każdy przecież pamięta, czym był świat na początku roku. Gdy w styczniu amerykańskie siły zbrojne uprowadziły prezydenta Nicolasa Maduro, nastał w Wenezueli czas niepewności. Wielu tamtejszych zawodników, grających na co dzień w amerykańskiej MLB, utknęło w ojczystym kraju i nie było z nimi kontaktu. Sytuacja szybko została unormowana, a jednak wydarzenia z początku roku położyły się cieniem na przygotowaniach Wenezueli do turnieju.

– To niewiarygodne. Jestem przeszczęśliwy. Czuję, że właściwie to już mógłbym odejść na emeryturę. Wiem, że wielu ludzi nie wierzyło w tę drużynę, ale my nie traciliśmy wiary. I zrobiliśmy to! Jesteśmy numerem 1 – powiedział po finale wenezuelski łapacz Salvador Perez. – Tam, skąd pochodzę, skąd jest cała moja rodzina, trudno oglądać mnie grającego w wielkiej lidze. Wielu członków mojej rodziny w ogóle nie miało takiej możliwości. Teraz wreszcie mogli zobaczyć mnie w grze. Wiem, że są teraz przeszczęśliwi tak jak ja. Zrobiliśmy to dla nich, dla całego narodu wenezuelskiego – dodał, z trudem tamując łzy.

Wolny dzień, by świętować

Bez przesady można powiedzieć, że cała Wenezuela oglądała wtorkowy finał. Baseball to w tym kraju bez wątpienia sport nu-

• Radość wenezuelskiej drużyny na stadionie w Miami

FOT. SAM NAVARRO/IMAGN IMAGES VIA REUTERS
CONNECT

mer 1. Tłumy ludzi zebrali się przed wielkim ekranem w Caracas, by śledzić wielki mecz swojej drużyny.

Delcy Rodriguez, która zastąpiła Maduro jako prezydentka kraju, też nie spała tej nocy. Niedługo po finale ogłosiła: „Postanowiłam ogłosić jutro Dniem Narodowej Radości, dniem wolnym od pracy, z wyjątkiem pracowników w niezbędnych zawodach. Niech nasza młodzież wyjdzie na plac, do parków i na boiska, by świętować. Jutro wszyscy na wielki koncert »Wenezuela triumfuje zjednoczona«”.

Dla Amerykanów porażka była ogromnym rozczarowaniem. Na sześć rozegranych dotąd turniejów World Baseball Classic triumfowali tylko raz, a to przecież oni są ojczyzną baseballa i mają gwiazdy tego sportu na każdej pozycji. Trener Mark DeRosa tłumaczył, że zawodnicy dopiero co zaczęli przygotowania do sezonu. To jednak dotyczyło wszystkich drużyn. Amerykanin docenił jednak też rywali: „Czapki z głów. Wczoraj wieczorem walczyli z Włochami (w półfinale WBC) i wykorzystali wszystkich rezerwowych miotaczy, a dziś te chłopaki wróciły do gry bez odpoczynku. To była naprawdę wyjątkowa”.

To dzięki miotaczom Wenezuelczycy wygrali finał. Naszpikowana świetnymi w ofensywie zawodnikami drużyna USA zanotowała tylko trzy odbicia w całym meczu, a jedyne punkty zdobył Bryce Harper, dwubiegowym home-runem. Wtedy Amerykanie wyrównali na 2:2. Jednak w ostatniej części meczu Wilyer Abreu wybił piłkę poza boisko i zapewnił swojej drużynie ponowne prowadzenie.

Amerykanie odkrywają baseball na nowo

Słowo „niewiarygodne” odnosiło się jednak nie tylko do triumfu Wenezueli, ale

do całej otoczki, która towarzyszyła turniejowi. Amerykanie rywalizacji drużyn narodowych w swoich ulubionych sportach nie traktują zbyt poważnie. Dla nich walka o tytuł mistrza świata są finały NBA, gdy Oklahoma City Thunder mierzy się z Indiana Pacers, albo baseballowe World

Dla Amerykanów porażka była ogromnym rozczarowaniem

Series, gdy Los Angeles Dodgers gra z Toronto Blue Jays. Zmagania drużyn narodowych to bardziej mecz gwiazd niż walka o prawdziwą stawkę. W World Baseball Classic zobaczyli jednak, z jaką pasją do baseballa podchodzą inne nacje. Japończycy, Dominikańczycy, Wenezuel-

czycy tworzyli na stadionie niepowtarzalną atmosferę. Drużyny z Ameryki Łacińskiej, a nawet „przyszywani” Włosi (znakomita większość zawodników tej drużyny miała włoskich przodków w trzecim lub nawet czwartym pokoleniu) grały z niebywałą pasją. I choć zawodnicy grają w World Baseball Classic, rozdarcie między dumą reprezentowania barw narodowych a klubowymi obowiązkami (za tydzień zaczyna się sezon MLB), to jednak widać było, że u zawodników z Ameryki Łacińskiej to pierwsze w nich zwycięża. I to ich różniło od Amerykanów, którym zabrakło pasji, by pokonać bardziej zmotywowanych rywali.

I choć turniej miał z początku aurę raczej sportowego święta niż komercyjnej imprezy, zaczął też przynosić realne dochody. W tym roku Netflix za możliwość pokazania 13-dniowych zawodów w Japonii zapłacił 100 mln dolarów. Między innymi dzięki temu turniej przyniósł dwa razy większe przychody niż trzy lata temu. ●

SPORT.PL

■ Decydujące rozstrzygnięcia w 1/8 piłkarskiej Ligi Mistrzów

■ Chcesz wojny? Nie zasługujesz na zabawę w Sport – felieton Janka Laskowskiego

■ Włoskie Como nie kojarzy z włoskich piłkarzy

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
Telefon: 22 555 66 00 (czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY
WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliški
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:
facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,
instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

